

DR. FARKAS JENŐ

ROMÁN NYELVÉRTÉKELÉS & GYAKORLATI KÉZIKÖNYV NYELVTANI ISMERETEK KEZDŐKNEK ÉS HALADÓKNAK

© FARKAS JENŐ SZELLEMI TULAJDONA (NE LOPJ! 2.MÓZES, 20.)

© PALAMART 2024

BEVEZETŐ

Az állásportálokon a „jobb állás, vonzóbb fizetés”-ről szóló hirdetésekben alapvető feltétel a nyelvvizsga és az egy vagy két idegen nyelv „tárgyalóképes”, sőt „konferencia szintű” ismerete. Egyetemi felvételihez és a diplomavizsgálathoz egyaránt elengedhetetlen. Ily módon, alapos nyelvismeretek nélkül bármilyen nyelvvizsga megszerzése megkérdőjelezhető! A budapesti nyelviskolákban 1 (egy) negyvenöt perces román nyelvvizsgára előkészítő óráért 23 eurónak megfelelő összeget kell fizetni. Számoljuk össze: száz román óra, fejenként meghaladja a 700.000 (hétszázezer) forint összeget! Ha egy kezdőnek 300 órát kell kifizetnie ahhoz, hogy alapfokon levizsgáljon. A közép- vagy felsőfokú vizsga megszerzéséhez 550-600 órára van szüksége. Horribilis összeg! Másfelől, a nyelvek iskolai keretek közötti oktatása rendkívül hosszú és gyakran hatástalan. Ebből következik, hogy magánórákra mindig szükség lesz, amit a szülőnek kell megfizetnie.

De hogyan lehet megkímélni a szülőt és a nyelvvizsgára jelentkezőt a csalódásoktól és a kudarcoktól? Az ún. nagynyelveket (angolt, németet, franciát) kiváló nyelvkönyvek és hanganyagok alapján, a kis nyelveket, mint fentebb említettük, horribilis összegért, innen-onnan „összelpokodott” anyagokból tanítják.

Három évtizeden keresztül az ELTE Román Tanszékén tanítottam, több mint negyven éven át vizsgáztattam az ELTE Origó Nyelvi Centrum (Rigó utcai) központjában. Írtam két román szóbeli és írásbeli nyelvvizsga kézikönyvet (2005, 2009), egy korszerű *Román nyelvtant* (2007), egy 12-es román irodalomtörténeti tankönyvet (2017) (lásd www.palamart.hu honlapot) és a TINTA Kiadó gondozásában jelent meg a kétkötetes *TOP 2000 magyar-román, TOP 2000 román-magyar* mondatszótar. Nyugodt szívvel kijelenthetem: románul tanuló vagy iskolai román nyelvoktatásban részt vevő diákoknak és szüleiknek olyan korszerű román kézikönyvet adunk most a kezükbe, amely könnyen érthető anyanyelvi ismeretekre építi a grammatikai magyarázatokat. A kínos „családi jelenetek” elkerülése végett nevezhetnénk ezt kiadványt *szülői kézikönyvnek* is. Például egy olyan házi feladat, mint: „Írj egy 15-20 soros érvelő szöveget: „*A mobiltelefon mindennapi életünk velejárója lett*”, „*Telefonul mobil face parte din viața noastră cotidiană*” jókora fejtörést okozhat az egész családnak. A megoldás a következő: könyvünk tartalomjegyzékében megkeresi az argumentatív (*érvelő*) szövegek közül a jelzett témát, szöveget és megoldást és

az ehhez kapcsolódó szókincset, szöveget, nyelvtani, szövegértési és -alkotási magyarázatokat is. (Lásd alább *A névelő* c. fejezetnél.)

Könyvünkben található gyakorlatok általános célja az *alapkészségek* fejlesztése: 1. *hallás utáni szövegértés* 2. *olvasott szöveg megértésének készsége* 3. *szövegalkotási készség* 4. *beszéd-készség*. Tisztázni kell az alapkészségeket, a vizsgakövetelményeket és a különféle vizsgaszinteknek megfelelő elvárásokat. Több mint kétszáz román példamondat alapján állítottuk össze *magyarázó jellegű* nyelvtanunkat, mely elősegíti az iskolai román vizsgákra és vagy nyelvvizsgára való felkészülést. Mindvégig egyszerű grammatikai jellegű magyarázatokra utalunk a *Román nyelvtan* című kézikönyvünkben bőven kifejtett magyarázatok szerint (lásd Farkas Jenő: *Román nyelvtan* a www.palamart.hu weboldalon).

Abból a feltevésből indulunk ki, hogy a hibák többsége nem *véletlenszerű*, ugyanis alapvető nyelvtani ismeretek híján, az okok *hibás gondolatmenetre* vezethetőek vissza. Így alapozhatjuk meg a tanulók *nyelvi/kommunikációs kompetenciáját*. Leegyszerűsítve, a kompetencia *ismeretek, képességek és érzelmi tényezők (attitűdök)* összessége. A tanulás folyamán a román nyelvtani ismeretek és román szókészlet fokozatosan gyarapodó tudásanyagának szerves része a magyar anyanyelvi fogalomrendszer. Talán így lehetne elmélyíteni a mindkét nyelvi rendszer iránti érdeklődést. A nyelvtanárnak figyelnie kell a nyelvet tanulók *ösztönösen* megjelenő igényeire, hogy összevegyék azt, amit addig tanultak magyarból, angoltól vagy egyéb nyelvekből. A következő példa jól megvilágítja azt, amit mondani szeretnék: egy erdélyi magyar gimnázium román tanára mesélte, hogy egyik magyar tanítványa, aki nem ismerte az éppen szóban forgó román szót, arra kérte őt, hogy mondja meg a szó angol megfelelőjét, mert abból ki tudná „hámozni” a román szóalakot.

Következésképp szó sincs „összehasonlító” nyelvészkedésről, hanem arról, amit ma divatos szóval a nyelv és nyelvtan iránti „erzékenyítésnek” neveznek.

Az alábbiakban tisztázzuk a különféle vizsgakövetelményeket és a vizsga-szinteknek megfelelő általános elvárásokat.

VIZSGASZINTEK LEÍRÁSA

Az Európai Unió Közös Európai Referenciakeretet fogadott el a különböző országok nyelvizsgaszintjeinek az egységesítése céljából. Az ún. európai *Nyelvi útleve*l (Language Passport, Paşaport lingvistic) *hat* nyelvi referenciaszintet jelöl meg: A1 (Minimumszint), A2 (Alapszint), B1 (Küszöbszint), B2 (Középszint), C1 (Haladószint) és C2 (Mesterszint).

A referenciaszintek leírása:

A1 (alapszintű nyelvhasználó, minimumszint)

- Képes vagyok egyszerű kapcsolatteremtésre, ha a másik személy hajlandó a mondanivalóját kissé lassabban vagy más kifejezésekkel is megismételni, illetve segíti a mondanivaló megformálását.
- Fel tudok tenni és meg tudok válaszolni olyan kérdéseket, amelyek a mindennapi szükségletek konkrét kifejezésére szolgálnak.
- Egyszerű kifejezésekkel és mondatokkal be tudom mutatni a lakóhelyem és az ismerőseim.
- Tudok képeslapra rövid és egyszerű (például nyaralási) üdvözlőt írni.
- Ki tudom tölteni egyszerű nyomtatványon a személyi adataimra vonatkozó részeket, például a szállodai bejelentőlapon a nevemet, az állampolgárságomat és a címemet.

A2 (alapszintű nyelvhasználó, alapszint)

- Az egyszerű, rutinszerű helyzetekben viszonylag könnyen cserélek információt mindennapi tevékenységekről vagy témákról.

- Még akkor is képes vagyok nagyon rövid információcserére, ha egyébként nem értek meg eleget ahhoz, hogy a társalgásban folyamatosan részt vegyek.
- Egyszerű eszközökkel és mondatokkal tudok beszélni a családomról és más személyekről, életkörülményeimről, tanulmányaimról, jelenlegi vagy előző szakmai tevékenységeimről.
- Tudok rövid, egyszerű jegyzetet, üzenetet, vagy magánjelleget, például köszönőlevelet írni.

B1 (önálló nyelvhasználó, küszöbszint) – NYELVVIZSGA ALAPFOK

- Megértetem magam a legtöbb olyan nyelvi helyzetben, amely utazás során adódik.
- Részt tudok venni olyan társalgásban, amely általam ismert, vagy az érdeklődési körömnek megfelelő témákról szól, illetve mindennapi témákról (pl. család, szabadidő, tanulás, munka, utazás, aktuális események).
- Egyszerű kifejezésekkel tudok beszélni élményeimről, eseményekről, álmairól és céljairól.
- Röviden indokolni és magyarázni is tudom a véleményemet, a terveimet.
- El tudok mesélni egy történetet, egy könyv vagy film cselekményét
- Megértem a lényegét sok olyan rádió- és tévé-műsorban, ahol aránylag lassan és érthetően beszélnek az aktuális hírekről.
- Megértem azokat a szövegeket, amelyek a gyakrabban előforduló hétköznapi vagy szaknyelvi elemekből épülnek fel.
- Egyszerű, folyamatos szövegeket tudok alkotni olyan témákban, amelyeket ismerek, vagy érdeklődési körömbe tartoznak.
- Élményeimről és benyomásaimról magánleveleket tudok írni.

B2 (önálló nyelvhasználó, középszint) – NYELVVIZSGA KÖZÉPFOK

- Az anyanyelvi beszélővel természetes, könnyed és közvetlen kapcsolatteremtésre vagyok képes.
- Megértem hosszabb beszédeket és előadásokat, illetve még a bonyolultabb érveléseket is követni tudom, amennyiben a téma számomra elég ismert.
- Olyan filmeket is értek, melyekben a szereplők ismert dialektusban beszélnek.
- El tudok olvasni olyan cikkeket és beszámolókat, amelyek jelenkori problémákkal foglalkoznak, és ahol az író egy adott véleményt vagy nézőpontot képvisel.
- Követni tudom a rádióban és televízióban hallott egyszerűbb párbeszédeket.
- Megértem a hagyományos stílusban írt kortárs irodalmi műveket.
- Képes vagyok bekapcsolódni olyan társalgási szituációba, amely a mindennapi életről szól: család, hobbi, munka, tanulás, utazás, környezetvédelem, aktuális események stb.
- Aktívan részt tudok venni az ismert témákról folyó társalgásban, úgy, hogy közben érvelve fejtem ki a véleményem.
- Világosan és kellő részletességgel fejezem ki magam az érdeklődési körömbe tartozó témákban.
- Ki tudom fejteni a véleményem valamely aktuális témáról úgy, hogy részletezem a különböző eshetőségek előnyeit és hátrányait.
- Világos és részletes szövegeket tudok alkotni az érdeklődési körömbe tartozó számos témáról.
- Tudok olyan dolgozatot vagy beszámolót írni, amely tájékoztat, érveket és ellenérveket sorakoztat fel valamiről.
- Levélben rá tudok világítani arra, hogy milyen jelentőséget tulajdonítok az eseményeknek, élményeknek.
- Alkalmazni tudom a különféle érvelési technikákat, ki tudom fejteni véleményemet egy adott témáról.

C1 (mesterfokú nyelvhasználó, haladó) – NYELVVIZSGA FELSŐFOK

- Folyamatosan és gördülékenyen fejezem ki magam, ritkán keresem a szavakat és kifejezéseket.
- A nyelvet könnyedén és hatékonyan használom a különböző társadalmi és szakmai kapcsolatokban.
- Gondolataimat, véleményem pontosan ki tudom fejteni; hozzászólásaim a beszélőtársakéhoz tudom kapcsolni.
- Világosan és részletesen tudok leírni bonyolult dolgokat, aktuális témákhoz kapcsolódó témaköröket, és képes vagyok megfelelő következtetéssel zárni a mondanivalómat.
- Komolyabb erőfeszítés nélkül megértem a tévéműsorokat és a filmeket.
- Világosan és részletesen le tudok írni bonyolult dolgokat is úgy, hogy más kapcsolódó témaköröket is bevonok, egyes elemeket részletezek, és mondanivalómat megfelelően fejezem be.
- Képes vagyok világos, jól megszerkesztett, hosszabb szöveggel véleményt megfogalmazni.
- Levelet, esszét vagy beszámolót tudok írni bonyolult témákról, kiemelve az általam fontosnak tartott pontokat.
- Az olvasót figyelembe véve választom ki a megfelelő stílust.
- Levélben, dolgozatban, beszámolóban úgy tudok összetett témákról írni, hogy a fontosnak tartott dolgokat kiemelem.
- Stílusomat az olvasóhoz tudom igazítani.
- Világos, zökkenőmentes leírást vagy érvelést tudok megfogalmazni a témának megfelelő stílusban és hatásos logikai felépítéssel, amely a hallgatónak segít a lényeges információk észrevételében és felidézésében.
- Alkalmazni tudom a különféle érvelési technikákat: tényekkel alátámasztott kifejtést, meggyőzést, hatáskeltést stb.

C2 (mesterfokú nyelvhasználó, mesterfok)

- Nehézség nélkül részt tudok venni bármilyen társalgásban, vitában; nagy biztonsággal alkalmazok sajátos kifejezéseket és különböző nyelvi fordulatokat.
- Könnyedén elolvasok szinte bármilyen nyelvezetű szöveget, beleértve az elvont, szerkezetileg vagy nyelvészetileg bonyolult szövegeket is, például leírásokat.
- Gördülékenyen, szabatosan, az árnyalatok finom kifejezésére is ügyelve beszélek.
- Ha elakadok, úgy kezdem újra és fogalmazom át a mondandómat, hogy az szinte fel sem tűnik másoknak.
- Világosan és folyamatosan, stílusom a helyzethez igazítva írok le vagy fejtek ki bármit, előadásom logikusan szerkesztem meg; segítem a hallgatót abban, hogy a lényeges pontokat kiragadja és megjegyezze.
- Tudok világos, gördülékeny, a körülményekhez stílusában illeszkedő szöveget írni.
- Meg tudok fogalmazni olyan bonyolult levelet, beszámolót és cikket, amelynek jó tagolása segíti az olvasót abban, hogy a lényeges pontokat kiragadja és megjegyezze.
- Össze tudok foglalni szakmai és irodalmi műveket, tudok róluk kritikai elemzést írni.

A román középfokú nyelvvizsga 3 részfeladatból áll: labor, szóbeli és írásbeli:

1.Labor (két részből áll)

a/ Beszédértés 25-30 soros hallott román szöveg alapján ; 8-10 magyar nyelvű kérdésre magyarul kell válaszolni

b/ Kiegészítés-táblázat egy 25-30 soros román nyelvű hallott szöveg (*párbeszéd*) alapján; a szövegből kiemelt öt mondatnak a tartalmi jelentését kell kiegészíteni magyar nyelven.

2. Szóbeli vizsga (három részből áll):

a/néhány perces bemutatkozás román nyelven

b/párbeszéd a vizsgáztatóval román nyelven kb. 140-150 megadott téma alapján

c/képleírás román nyelven

3. Írásbeli vizsga (két részből áll):

1. Olvasáskészség

a/Olvasáskészség 1: 30-40 soros román szöveg alapján magyarul kell válaszolni a kérdésekre

b/Olvasáskészség 2: 25-30 soros román szövegből kiemelt 10 szó, kifejezés helyét kell megtalálni.

2. Íráskészség

a/Íráskészség: levél vagy fogalmazás román nyelven két választható téma alapján (25-30 sor)

b/ Közvetítés: fordítás románról magyarra (20 soros szöveg)

c/Érvelő szöveg: vélemény kifejtése adott román nyelvű szöveg alapján (15 sor)

A román nyelvvizsga-előkészítő *magyarázó jellegű* nyelvtanunkat a fent részletezett referenciaszintek, illetve tudásszintek eléréséhez igazítottuk. Tehát egyszerű grammatikai jellegű magyarázatokra utalunk a *Román nyelvtan* című kézikönyvünkben bőven kifejtett magyarázatok szerint. A román példamondatokat (az írott és beszélt nyelv gyakran használt fordulatait) *szófajok főnév, névelő, ige, melléknév, névmás, számnév, elöljárószó és határozószó, kötőszó, indulatszó* szerint válogattuk ki, szem előtt tartva az igényes szóhasználat és mondat szerkesztés szempontjait és különféle a vizsgatípusok követelményeket is.

A megadott román példamondatban négy megoldás (A. B. C. D.) szerepel, ebből bejelöljük a helyes választ, majd *magyar nyelvtani fogalmakkal* elemezzük a *helyes* vagy *hibás* válaszokat. Következik az *indoklás*: miért helyes vagy miért hibás a válasz és a hibás válaszokból hogyan lehet helyes mondatot alkotni. Ez a fajta nyelvtani megközelítés *teljességgel hiányzik* az oktatásból, hiszen egyéni, elmélyült tanulásra épül, amelyet maga a tanuló, szülő vagy a vizsgára készülő is ellenőrizhet a könyvben található megoldások alapján.

Abból a feltevésekből indulunk ki, hogy a hibák többsége nem *véletlenszerű*, ugyanis alapvető nyelvtani ismeretek híján a *hibás gondolatmenetre* vezethető vissza. Így alapozhatjuk meg a tanulók *nyelvi/kommunikációs kompetenciáját*. Leegyszerűsítve, a kompetencia *ismeretek, képességek és érzelmi tényezők (attitűdök)* összessége. A tanulás folyamán a román nyelvtani ismeretek és román szókészlet fokozatosan gyarapodó tudásanyagának szerves része a magyar anyanyelvi fogalomrendszer. Minden egyes fejezetbe rövid nyelvtani összefoglalót iktattunk be, ahol nyomon lehet követni a magyar és a román nyelvtani terminológia. Ezzel talán jobban elmélyíthető mindkét nyelvi rendszer iránti érdeklődés. A tanárnak figyelnie kell a nyelvet tanuló *ösztönösen* megjelenő igényére, hogy összevesse azt, amit addig tanult magyarból, angoltól vagy egyéb nyelvekből.

GYAKORLATI ROMÁN NYELVTAN

A szótan a szófajok alaki változásait, a mondatban a mondatalkotás szabályait elemzi. A román nyelvben a szófajok változó alakúak illetve ragozhatóak (părți de vorbire flexibile): főnév (substantiv), névelő (articol), ige (verbul), névmás (pronume), melléknév (adjectiv), számnév (numeral) és változatlan alakúak illetve nem ragozhatóak (părți de vorbire neflexibile): elöljáró (prepoziție), határozószó (adverb), kötőszó (conjuncție), indulatszó (interjecție). A magyarban a szófajok a következőképpen oszlanak meg: ige, névszók (főnév, melléknév, számnév, névmás), egyéb önálló szófajok (határozószó, igenév indulatszó) és nem önálló szófajok (igező, nevutó, névelő, kötőszó, indulatszó). Egyelőre a mondatannal nem foglalkozunk, hiszen a hangsúlyt a gyakorlatokra helyeztük.

I. VÁLTOZÓ ALAKÚ SZÓFAJOK:

1.0.A névelő (Articolul) és a névelős főnevek ragozása (Declinarea substantivelor articulate).

2.0 A főnév (Substantivul)

3.0 Az ige (Verbul) és az igeragozás kijelentő módban (Conjugarea verbelor la modul indicativ).

4.0 Az *a fi* és *a avea* igék ragozása kijelentő módban. (Conjugarea verbeilor *a fi* și *a avea* la modul indicativ)

5.0 A névmás (Pronumele)

6.0 A melléknév (Adjectivul)

7.0 A számnév (Numeralul)

II. VÁLTOZATLAN ALAKÚ SZÓFAJOK

8.0 Az előljáró (Prepoziția)

9.0 A határozószó (Adverbul)

10.0 Kötőszó (Conjuncția)

11.0 Indulatszó (Interjecția)

1.0.A NÉVELŐ (Közép- és felsőfok)

Tartalomjegyzék:

I. Alaktani-mondattani elemzés/Analiză morfo-sintactică

II. A névelő (Articolul): nyelvtani összefoglaló

III. /Nyelvi elemzések

IV. Nyelvvizsga előkészítő gyakorlatok (fordítás, érvelő szöveg)

I. NYELVTANI (ALAKTANI-MONDATTANI) ELEMZÉS MINTA MAGYAR ÉS ROMÁN NYELVEN

I. Alaktani-mondattani elemzés magyar és román nyelven /Analiză morfologică și sintactică în limba maghiară și română/.

Figyeljük meg a magyar és román nyelvtani fogalmakat!

*Profesorul nostru l-a văzut pe Ion în sala mică a teatrului împreună cu un prieten.
Tanárunk a színház kistermében meglátta/észrevette Jánost, /aki együtt volt/ barátjával együtt.*

- *Profesorul*: főnév, hímnem, egyes szám, alanyeset, határozott névelős *-l* alak. A mondatban alany.
- *Profesorul*: substantiv comun, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât *-l*. Funcție sintactică de subiect.
- *nostru*: melléknév (névmásból képzett), hímnem, többes szám (egy birtok-több birtokos), alanyeset, egyeztetve van (nemben, számban, esetben) az előtte álló főnévvel (*profesorul*). A mondatban jelző;
- *nostru*: adjectiv promoninal, genul masculin, numărul singular, (un obiect posedat - mai mulți posesori), cazul nominativ, se acordă cu substantivul *profesorul*. Funcție sintactică de atribut;
- *l-*: személyes névmás, egyes szám, 3. személy, hímnemű, hangsúlytalan alak, tárgyeset, *Ion* tulajdonnévre vonatkozik. A mondatban tárgy (*őt*);
- *l-*: pronume personal, genul masculin, numărul singular, persoana 3, cazul acuzativ, forma neaccentuată. Funcție sintactică de complement direct;
- *a văzut*: tárgyas ige (*a vedea*, 3. ragozású ige), egyes szám, harmadik személy, kijelentő mód, összetett múlt, cselekvő szerkezet. A mondat állítmánya;
- *a văzut*: verb tranzitiv (conjugarea III. *a vedea*), numărul singular, persoana 3, modul indicativ, perfectul compus. Funcție sintactică de predicat;
- *pe Ion*: tulajdonnév (főnév), hímnem, egyes szám, tárgyeset, előtte a *pe* egyszerű elöljárószó. A mondatban tárgy;
- *pe Ion*: substantiv propriu, genul neutru, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția *pe*, articulat cu articolul hotărât *lui*. Funcție sintactică de complement direct.
- *în sala*: főnév, nőnem, egyes szám, határozott névelővel (*-a*), tárgyeset, előtte *în* egyszerű elöljárószó. A mondatban helyhatározó;
- *în sala*: substantiv comun, genul feminin, numărul singular, articulat cu articolul hotărât *-a*. Funcție sintactică de complement circumstanțial de loc;
- *mică*: melléknév, nőnem, egyes szám, tárgyeset egyeztetve van az előtte álló *sala* főnévvel. A mondatban jelző;
- *mică*: adjectiv, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, se acordă cu substantivul *sala*. Funcție sintactică de atribut;
- *a teatrului*: főnév, semleges nem, egyes szám, birtokos eset (*a sălăhăznăk a*). A mondatban jelző. Mindkét jelző (*mică* és *a teatrului*) egyeztetve van a *sala* nőnemű egyes számú főnévvel.
- *a teatrului*: substantiv comun, genul neutru, numărul singular, cazul genitiv, articulat cu articol hotărât *-lui* și este precedat de articolul genitival/posesiv *a*. Funcție sintactică de atribut;
- *împreună cu*: elöljáró szerkezet/ összetett elöljáró (locuțiune prepozițională) (lásd *Román nyelvten*, 194-196. o.) valakivel
- *împreună cu*: prepoziție compusă (*Román nyelvten*, 194-196. o.)
- *un prieten*: főnév, hímnem, egyes szám, tárgyeset, határozatlan névelős alak (*un*). A mondatban társhatározó.
- *un prieten*: substantiv comun, genul masculin, numărul singular, cazul acuzativ, atriculat cu cu articol nehotărât *un*. Funcție sintactică de complement circumstanțial sociativ.

§ NYELVTANI FOGALMAK/ÉRTELEMZÉSEK LÁSD FARKAS J. ROMÁN NYELVTAN

I.A NÉVELŐ (Articolul)

A névelő fajtái:

1. *Határozott névelő* (articol hotărât): *copilul* (egyes szám) - *copiii* (többes szám, *clasa-clasele*, *dulapul- dulapurile*);
2. *Határozatlan névelő* (articol nehotărât): *un copil - niște copii* (hímnem); *o clasă - niște clase* (nőnem); *un dulap - niște dulapuri* (semleges nem);
3. *Birtokos névelő* (articol genitival): *al (a, ai ale) copilului*;
4. *Melléknévi névelő* (articol demonstrativ): *copilul cel mic*, *clasa cea vestită*, *dulapul cel mare* (egyes szám); *copiii cei mici*, *clasele cele vestite*, *dulapurile cele mari* (többes szám).

Tárgyeset (Acuzativ)	<i>copiii frații</i>	<i>clasele</i>	<i>dulapurile</i>
Megszólító eset (Vocativ)	<i>copiilor</i>	<i>fraților</i>	

Nyelvhelyességi tudnivalók:

A román határozott névelők közül a *lui* állhat külön szóként a hímnemű tulajdonnevek vagy hímnemű köznevek előtt: *lui Mihai* (*Adresa lui Mihai* -- Mihai címe), *lui Marian* (*I-am spus lui Marian* -- Mondtam Mariannak), *lui tata*, *lui frate-meu*, vagy idegen eredetű nőnemű tulajdonnevek előtt, mint például *lui Carmen*, *lui Mimi*.

2. Határozatlan névelő (hímnem: *un* (egy), *niște* (néhány): *un om* (egy ember)/ *niște oameni* (emberek); nőnem: *o* (egy), *niște*, (-k, néhány): *o fată* (egy lány)/ *niște fete* (lányok); semleges nem: *un* (egy), *niște* (néhány): *un dulap* (egy szekrény)/*niște dulapuri* (néhány szekrény).

A főnév ragozása határozatlan névelővel.

	Hímnem		Nőnem		Semleges	
	<i>Egyes szám</i>	<i>Többes szám</i>	<i>Egyes sz.</i>	<i>Többes sz.</i>	<i>Egyes sz.</i>	<i>Többes sz.</i>
A. T.	<i>un om</i>	<i>niște oameni</i>	<i>o fată</i>	<i>niște fete</i>	<i>un dulap</i>	<i>niște dulapuri</i>
B. R.	<i>unui om</i>	<i>unor oameni</i>	<i>unei fete</i>	<i>unor fete</i>	<i>unui dulap</i>	<i>unor dulapuri</i>

3. Birtokos névelő. Ha két (név)szó közül az egyiknek nincs határozott névelője, akkor a második tag előtt a birtokos névelő

(*al, ai, a, ale*) áll, alakja pedig az előtte levő (név)szó nemétől és számától függ:

1. *Un alt om al grupului* a fost trimis în Anglia.

Ford.: *A csoport másik emberét küldték ki Angliába.*

2. *Alți oameni ai grupului* au fost trimiși în Anglia

Ford.: *A csoport más embereit küldték ki Angliába.*

3. *O altă fată a echipei* a jucat pe postul de atacant.

Ford.: *A csapat egy másik lánytagja játszott a támadó posztján.*

4. *Alte fete ale echipei* au jucat pe postul de atacant.

Ford.: *A csapat más lánytagjai játszottak a támadó posztján.*

A fenti mondatokban az első tag (1-2: *om/oameni*; 3-4: *fată/ fete*) tehát a birtok, a második (*grupului, echipei*) a birtokos. A birtokos névelő (*al, ai, a, ale*) mindig a birtok nemével és számával egyezik: 1. *om al* (egy szám, hímnem); 2. *oameni ai* (többes szám, hímnem); 3. *fată a* (egy szám, nőnem); 4. *fete ale* (többes szám, nőnem).

4. Melléknévi névelő. A melléknévi névelő (*cel, cei, cea, cele*) nyomatékosítja a főnév és a melléknév közötti kapcsolatot. A fenti mondatokban (4., 7.) például a *Copilul cel mare* eseténél a *cel* névelő szerepe felhívni a figyelmet arra, hogy fiúról egyes számú, hímnemű főnévről van szó. A *Caietul cel mic* ugyanazt hangsúlyozza (semleges nem, egyes szám). A 4. mondat akkor is helyes, ha azt mondjuk: *Copilul înalt sosi cu mașina, ceilalți cu trenul.* (Ford.: *A nagy fiú kocsival érkezett, a többiek vonattal.*). A *Copilul* főnév határozott névelőt (+u+l) kap, mivel a jelzőnek melléknévi névelője (*cel*) van.

1. *A főnév ragozása határozott névelővel.* Ragozott alakban be kell tartani az egyeztetési szabályokat.

	Hímnem		Semleges nem	
	<i>Egyes sz.</i>	<i>Többes sz.</i>	<i>Egyes szám</i>	<i>Többes sz.</i>
A. T.	<i>copilul cel bun</i>	<i>copiii cei buni</i>	<i>caietul cel mic</i>	<i>caietele cele mici</i>
B. R.	<i>copilului celui bun</i>	<i>copiilor celor buni</i>	<i>caietului celui mic</i>	<i>caietelor celor mici</i>

Nőnem

Egyes sz.

A. T. *fata cea frumoasă*

Többes sz.

fetele cele frumoase

§ NYÉLYTANI ELEMZÉSEK MONDATOKBAN

1. ... *sunt la vârsta când pun întrebări.*

A. Copil B. Copilul C. Copiii D. Copii

A helyes válasz a **C.** A *copiii* határozott névelős (-i) hímnemű főnév többes szám, alanyeset. A mondatban alany, és egyeztetve van a létige (*a fi: sunt*) többes szám 3. személyével és a második mondat igéjével is (*a pune: pun: többes szám 3. személy*).

Többes szám, alanyesetben a *copiii* (a gyermekek) főnevet három *i*-vel írják: az első *-i* a szótőben található (*copil*); a második *-i* a többes szám jele (*copii*); a harmadik *-i* határozott névelő (*copiii* – a gyermekek). Ilyen főnevek például *fiu/fii/fiii*: (fiúgyermek); *camionagiul/ camionagii/ camionagiii* (kamionsofőr); *geamgiu/geamgii/geamgiii* (üveges, üvegező, ablakos).

A helyes mondat tehát: *Copiii sunt la vârsta când pun întrebări.* (A gyerekek abban a korban vannak, amikor kérdéseket tesznek föl.)

A másik három (A. B. D.) válasz hibás. **A.** *copil* főnév egyes számban áll, névelő nélkül, így nem lehet a mondat alanya, és nincs egyeztetve a létige (*a fi: sunt*) többes számú 3. személyű alakjával. Akkor helyes a mondat, ha a *copil* alakot, előtte melléknévi mutató névmást (*acest*) és az ige egyes szám 3. személyű (*pune*) alakját használjuk: *Acest copil este la vârsta când pune întrebări.* (Ez a gyerek abban a korban van, amikor kérdéseket tesz föl.)

B. *copilul* egyes szám határozott névelős alak (-u/l) és ez sem egyezik a C. pontban szereplő mondat *sunt* igealakjával. Akkor lenne helyes, ha egyeztetnénk a főnevet és az igét (vagyis az alanyt /*copil*/ és állítmányt /*a fi*) mindkét mondatban: *Copilul este la vârsta când pune întrebări.* (A gyerek abban a korban van, amikor kérdéseket tesz föl.)

A **D.** (*copii*) többes számú alak, névelő (a harmadik *-i*) nélkül nem lehet a mondat alanya. Ha melléknévi mutató névmással együtt (*Acești*) alkot alanyt és egyeztetve van a két ige (*sunt, pun*) mint a fenti B. pontban, mondatunk helyes: *Acești copii sunt la vârsta când pun întrebări.* (Ezek a gyerekek abban a korban vannak, amikor kérdéseket tesznek föl.)

2. ... *le-a dat elevilor prea multe teme pentru acasă.*

A. Învățătoarei B. Învățătoarele C. Învățătoarelor D. Învățătoarea

Ebben a mondatban a **D.** válasz a helyes, mert az *Învățătoarea* egyes számú, határozott névelős (-a) nőnemű főnév, alanyeset és a mondat alanya.

A helyes mondat: *Învățătoarea le-a dat elevilor prea multe teme pentru acasă.* (A tanítónő túl sok házi feladatot adott fel a tanulóknak.)

Az A. B. C. válasz hibás. Mivel az **A.** *Învățătoarei* egyes számú nőnemű főnév, részeshatározói esetben áll, nem lehet a mondat alanya. Ha átalakítjuk a mondatot és részeshatározói esetet (*învățătoarei*) használunk, a mondat helyes: *Directorul școlii i-a spus învățătoarei că le-a dat elevilor prea multe teme pentru acasă.* (Az iskolaigazgató azt mondta a tanítónőnek, hogy túl sok házi feladatot adott fel a tanulóknak.)

A **B.** *Învățătoarele* nőnemű, többes számú határozott névelős alak (-le), a mondatban alany, és azért hibás, mert nincs egyeztetve az állítmánnyal (*au dat*). Ha elvégezzük az egyeztetést, a mondat helyes: *Învățătoarele le-au dat elevilor prea multe teme pentru acasă.* (A tanítónők túl sok házi feladatot adtak fel a tanulóknak.)

A **C.** *Învățătoarelor* alak a főnév többes számú birtokos vagy részeshatározói esete. ha többes szám részeshatározói esetbe tesszük az A. pontban szereplő mondatot, akkor lesz helyes a mondat: *Directorul școlii le-a spus învățătoarelor că le-au dat elevilor prea multe teme pentru acasă.* (Az iskolaigazgató azt mondta a tanítónőknek, hogy túl sok házi feladatot adtak fel a tanulóknak.)

3. *Mașinile de gunoi ... firmei asigură colectarea și transportul deșeurilor menajere.*

A. ai B. a C. ale D. al

A helyes válasz az C. Az *ale* birtokos névelő a *Mașinile* többes számú nőnemű főnévvel van egyeztetve. A főnévvel együtt (*ale firmei*) a mondatban jelző.

A helyes mondat: *Mașinile de gunoi ale firmei asigură colectarea și transportul deșeurilor menajere.* (A cég birtokában lévő szemetes kocsik biztosítják a háztartási hulladék gyűjtését és szállítását.)

Az A. B. D. válasz hibás. Mivel az A. *ai* a birtokos névelő többes számú hímnemű ragozott alakja hibás ebben a mondatban, mert nincs egyeztetve *Mașinile* többes számú nőnemű főnévvel. A mondat akkor helyes, ha *Mașinile* helyett többes számú hímnemű főnevet (*angajați*) használunk: *Angajații tineri ai firmei controlează colectarea și transportul deșeurilor menajere.* (A cég fiatal munkavállalói ellenőrzik a háztartási hulladék gyűjtését és szállítását.)

A B. *a* válasz is hibás, mert a birtokos névelő egyes számú nőnemű alakja és nincs egyeztetve a *Mașinile*-vel. Ha viszont ez utóbbi egyes számú alakjával (*mașină*) helyettesítjük a mondat tökéletes: *Mașina de gunoi a firmei asigură colectarea și transportul deșeurilor menajere.* (A cég szemetes kocsija biztosítja a háztartási hulladék gyűjtését és szállítását.)

A D. *al* hibás, mert a birtokos névelő egyes számú hímnemű alakja és nincs egyeztetve a *Mașinile*-vel. Ha egyes számú hímnemű főnevet használunk (*angajat*) a mondat helyes: *Angajatul tânăr al firmei controlează colectarea și transportul deșeurilor menajere.* (A cég ifjú alkalmazottja ellenőrzi a háztartási hulladék gyűjtését és szállítását.)

4. Sportivii de performanță au ... plan de antrenament personalizat.

A. un B. unui C. unor D. unei

A helyes válasz az A. Az *un* (egy) határozatlan névelő alakja egyes szám tárgyeset és egyeztetve van a *plan* semleges nemű főnévvel. A főnévvel együtt a mondatban tárgy.

A helyes mondat: *Sportivii de performanță au un plan de antrenament personalizat.* (A profi sportolók személyre szabott edzéstervük van/ edzésterv szerint dolgoznak.)

A B. C. D. válasz hibás. A B. *unui* határozatlan névelő egyes szám, részeshatározói vagy birtokos eset. Ha a *plan* főnevet egyes szám részeshatározói esetben használjuk, a mondat helyes: *Sportivii de performanță lucrează conform unui plan de antrenament personalizat.* (A profi sportolók személyre szabott edzéstervnek megfelelően dolgoznak.)

A C. *unor* határozatlan névelő többes szám birtokos vagy részeshatározói eset, és ahhoz, hogy helyes mondatá alakítsuk az előző mondat *unui plan* szintagma többes számú alakját (*unor planuri*): *Sportivii de performanță lucrează conform unor planuri de antrenament personalizat.* (A profi sportolók személyre szabott edzésterveknek megfelelően edzenek/dolgoznak.)

A D. *unei* egyes számú nőnemű határozatlan névelő, részeshatározói eset. Helyes mondatot nőnemű főnévvel együtt (*unei + schemă*) alkothatunk: *Sportivii de performanță lucrează conform unei scheme generale de antrenament personalizat.* (A profi sportolók személyre szabott általános edzésvázlat szerint edzenek/dolgoznak.)

5. Băiatul ... bine crescut a făcut o mare greșeală.

A. cea B. cel C. cele D. cei

A helyes válasz az B. A *cel* melléknévi névelő egyes szám hímnemű alakja, alanyeset és egyeztetve van a *Băiatul* egyes szám hímnemű főnévvel. A melléknévvvel együtt a mondatban jelző.

A helyes mondat: *Băiatul cel bine crescut a făcut o mare greșeală.* (A jól nevelt fiú súlyos hibát követett el.)

A A. C. D. válasz hibás. Az A. *cea* egyes szám nőnemű alak, alanyeset és nincs egyeztetve az előtte álló hímnemű főnévvel (*Băiatul*), ha ez utóbbit helyettesítjük egy nőnemű főnévvel helyes mondatot kapunk: *Studenta cea bine crescută a făcut o mare greșeală.* (A jól nevelt diáklány súlyos hibát követett el.)

A **C. cele** többes szám nőnemű vagy semleges nemű alak, alanyeset. Ha az előző mondatban a *Studenta*-t többes számban használjuk, mondatunk helyes: *Studentele cele bine crescute au făcut o mare greșeală.* (A jól nevelt diáklányok súlyos hibát követtek el.) Vigyázzunk a vastagon szedett egyeztetésekre!

A **D. cei** többes szám hímnemű alak. Ha az első példamondatban az egyes számú hímnemű főnevet ((*Băiatul*) többes számban (*băieții*) használjuk, a mondat helyes: *Băieții cei bine crescuți au făcut o mare greșeală.* (A jól nevelt fiúk súlyos hibát követtek el.)

§ NYELVTANI SZERKEZETEK

I. Feladat

Jellemezze az alábbi mondatokban a névelős szerkezetű alanyokat, és állapítsa meg a névelő fajtáját!

1. *Copiii sunt la vârsta când pun întrebări.* (A gyerekek abban a korban vannak, amikor kérdéseket tesznek föl.)
2. *Acest copil este la vârsta când pune întrebări.* (Ez a gyerek abban a korban van, amikor kérdéseket tesz föl.)
3. *Copilul este la vârsta când pune întrebări.* (A gyerek abban a korban van, amikor kérdéseket tesz föl.)
4. *Acești copii sunt la vârsta când pun întrebări.* (Ezek a gyerekek abban a korban vannak, amikor kérdéseket tesznek föl.)

MEGOLDÁS

I. Feladat

Jellemezze az alábbi mondatokban a névelős szerkezetű alanyokat, és állapítsa meg a névelő fajtáját!

1. Copiii sunt la vârsta când pun întrebări. (A gyerekek abban a korban vannak, amikor kérdéseket tesznek föl.)
2. *Acest copil este la vârsta când pune întrebări.* (Ez a gyerek abban a korban van, amikor kérdéseket tesz föl.)
3. Copilul este la vârsta când pune întrebări. (A gyerek abban a korban van, amikor kérdéseket tesz föl.)
4. *Acești copii sunt la vârsta când pun întrebări.* (Ezek a gyerekek abban a korban vannak, amikor kérdéseket tesznek föl.)

1. **Copiii**: köznév (általános főnév), többes számú hímnemű főnév, alanyeset határozott névelője: *-i*. A mondatban alany. (**Copiii**: substantiv comun, numărul plural, genul masculin, articulat cu articol hotărât *-i*, cazul nominativ, funcție sintactică subiect)

3. **Copilul**: köznév, egyes számú hímnemű főnév, alanyeset határozott névelője: *-l*. A mondatban alany. (**Copilul**: substantiv comun, numărul singular, genul masculin, articulat cu articol hotărât *-l*, cazul nominativ, funcție sintactică subiect)

II. Feladat

Húzza alá a határozott névelőket és jellemezze azokat!

1. Învățătoarea le-a dat elevilor prea multe teme pentru acasă. (A tanítónő túl sok házi feladatot adott fel a tanulóknak.)
2. Directorul școlii i-a spus învățătoarei că le-a dat elevilor prea multe teme pentru acasă. (Az iskolaigazgató azt mondta a tanítónőnek, hogy túl sok házi feladatot adott fel a tanulóknak.)
3. Învățătoarele le-au dat elevilor prea multe teme pentru acasă. (A tanítónők túl sok házi feladatot adtak fel a tanulóknak.)
4. Directorul școlii le-a spus învățătoarelor că le-au dat elevilor prea multe teme pentru acasă. (Az iskolaigazgató azt mondta a tanítónőknek, hogy túl sok házi feladatot adtak fel a tanulóknak.)

MEGOLDÁS

II. Feladat

Húzza alá a határozott névelőket és **jellemezze?** azokat!

1. Învățătoarea le-a dat elevilor prea multe teme pentru acasă. (A tanítónő túl sok házi feladatot adott fel a tanulóknak.)
2. Directorul școlii i-a spus învățătoarei că le-a dat elevilor prea multe teme pentru acasă. (Az iskolaigazgató azt mondta a tanítónőnek, hogy túl sok házi feladatot adott fel a tanulóknak.)
3. Învățătoarele le-au dat elevilor prea multe teme pentru acasă. (A tanítónők túl sok házi feladatot adtak fel a tanulóknak.)
4. Directorul școlii le-a spus învățătoarelor că le-au dat elevilor prea multe teme pentru acasă. (Az iskolaigazgató azt mondta a tanítónőknek, hogy túl sok házi feladatot adtak fel a tanulóknak.)

- 1.: (Învățătoare)-a határozott névelő (végartikulus), nőnemű, egyes szám, alanyeset (-a: articol hotărât, enclitic, numărul singular, cazul nominativ, funcție sintactică subiect);
(elevi)-lor határozott névelő (végartikulus), hímnem, többes szám, részeshatározói eset, határozó (-lor: articol hotărât, enclitic, numărul plural, cazul dativ, funcție sintactică complement indirect);
2. (Directoru)-l határozott névelő (végartikulus) hímnem, egyes szám, alanyeset. A mondatban alany (articol hotărât -l, numărul singular, cazul nominativ, funcție sintactică subiect)
3. (școli)-i határozott névelő (végartikulus) nőnem, egyes szám, birtokos eset. A mondatban jelző (-i articol hotărât -i, enclitic, numărul singular, cazul genitiv, funcție sintactică atribut)
(elevi)-lor lásd fentebb!
4. (Învățătoare)-le határozott névelő (végartikulus), nőnemű, többes szám, alanyeset (-a: articol hotărât, enclitic, numărul singular, cazul nominativ, funcție sintactică subiect);
(elevi)-lor lásd fentebb!
5. (Învățătoare)-lor határozott névelő (végartikulus), nőnemű, többes szám, birtokos eset (-lor: articol hotărât, enclitic, numărul singular, cazul nominativ, funcție complement indirect sintactică subiect);
(elevi)-lor lásd fentebb!

III. Feladat

Húzza alá egy vonallal a határozott névelőket, és jelölje meg pirossal a birtokos névelőket!

1. Mașinile de gunoi ale firmei asigură colectarea și transportul deșeurilor menajere. (A cég birtokában lévő szemetes kocsi biztosítja a háztartási hulladék gyűjtését és szállítását.)
2. Angajații tineri ai firmei controlează colectarea și transportul deșeurilor menajere. (A cég fiatal munkavállalói ellenőrzik a háztartási hulladék gyűjtését és szállítását.)
3. Mașina de gunoi a firmei asigură colectarea și transportul deșeurilor menajere. (A cég szemetes kocsija biztosítja a háztartási hulladék gyűjtését és szállítását.)
4. Angajatul tânăr al firmei controlează colectarea și transportul deșeurilor menajere. (A cég ifjú alkalmazottja ellenőrzi a háztartási hulladék gyűjtését és szállítását.)

MEGOLDÁS

III. Feladat

Húzza alá egy vonallal a határozott névelőket, és jelölje meg pirossal a birtokos névelőket!

1. Mașinile de gunoi ale firmei asigură colectarea și transportul deșeurilor menajere. (A cég birtokában lévő szemetes kocsi biztosítja a háztartási hulladék gyűjtését és szállítását.)
2. Angajații tineri ai firmei controlează colectarea și transportul deșeurilor menajere. (A cég fiatal munkavállalói ellenőrzik a háztartási hulladék gyűjtését és szállítását.)
3. Mașina de gunoi a firmei asigură colectarea și transportul deșeurilor menajere. (A cég szemetes kocsija biztosítja a háztartási hulladék gyűjtését és szállítását.)

4. *Angajatul tână* **al** *firmei controlează colectarea și transportul deșeurilor menajere.* (A cég ifjú alkalmazottja ellenőrzi a háztartási hulladék gyűjtését és szállítását.)

IV. Feladat

Az alábbi mondatok alapján helyettesítse a *Sportivii de performanță* szintagmát a *Handbalistul profesionist* kifejezéssel és használjon más igéket az *au*, *lucrează* igék helyett!

1. *Sportivii de performanță au un plan de antrenament personalizat.* (A profi sportolók személyre szabott edzéstervük van/ edzésterv szerint dolgoznak.)
2. *Sportivii de performanță lucrează conform unui plan de antrenament personalizat.* (A profi sportolók személyre szabott edzéstervnek megfelelően dolgoznak.)
3. *Sportivii de performanță lucrează conform unor planuri de antrenament personalizat.* (A profi sportolók személyre szabott edzésterveknek megfelelően edzenek/dolgoznak.)
4. *Sportivii de performanță lucrează conform unei scheme generale de antrenament personalizat.* (A profi sportolók személyre szabott általános edzészvázat szerint edzenek/dolgoznak.)

MEGOLDÁS

IV. Feladat

Az alábbi mondatok alapján helyettesítse a *Sportivii de performanță* szintagmát a *Handbalistul profesionist* kifejezéssel és használjon más igéket az *au*, *lucrează* igék helyett!

1. *Sportivii de performanță au un plan de antrenament personalizat.* (A profi sportolók személyre szabott edzéstervük van/ edzésterv szerint dolgoznak.)
 1. *Handbalistul profesionist utilizează un plan nou de antrenament personalizat.* (A profi kézilabdás személyre szabott edzéstervet használ/edzésterv szerint dolgozik.)
 2. *Sportivii de performanță lucrează conform unui plan de antrenament personalizat.* (A profi sportolók személyre szabott edzéstervnek megfelelően dolgoznak.)
 2. *Handbalistul profesionist beneficiază de un plan de antrenament personalizat.* (A profi kézilabdás személyre szabott edzésterv alapján edz.)
 3. *Sportivii de performanță lucrează conform unor planuri de antrenament personalizat.* (A profi sportolók személyre szabott edzésterveknek megfelelően edzenek/dolgoznak.)
 3. *Handbalistul profesionist își organizează activitatea conform unor planuri de antrenament personalizat.* (A profi kézilabdás személyre szabott edzésterveknek megfelelően szervezi meg a tevékenységét.)
 4. *Sportivii de performanță lucrează conform unei scheme generale de antrenament personalizat.* (A profi sportolók személyre szabott általános edzészvázat szerint edzenek/dolgoznak.)
 4. *Handbalistul profesionist face exerciții fizice conform unei scheme generale de antrenament personalizat.* (A profi sportolók személyre szabott általános edzészvázat szerint edzenek/dolgoznak.)

V. Feladat

Az alábbi mondatokban helyettesítse az alanyt más főnevekkel (hímneműek helyett nőneműekkel és fordítva), és értelemszerűen végezze el az egyeztetést (*acordul*)!

1. *Băiatul cel bine crescut a făcut o mare greșeală.* (A jól nevelt fiú súlyos hibát követett el.)
2. *Studenta cea bine crescută a făcut o mare greșeală.* (A jól nevelt diáklány súlyos hibát követett el.)
3. *Studentele cele bine crescute au făcut o mare greșeală.* (A jól nevelt diáklányok súlyos hibát követtek el.)
4. *Băieții cei bine crescuți au făcut o mare greșeală.* (A jól nevelt fiúk súlyos hibát követtek el.)

MEGOLDÁS

V. Feladat

Az alábbi mondatokban helyettesítse az alanyt más főnevekkel (hímneműek helyett nőneműekkel és fordítva), és értelemszerűen végezze el az egyeztetést (*acordul*)!

1. *Băiatul cel bine crescut a făcut o mare greșeală. (A jól nevelt fiú súlyos hibát követett el.)*
1. *Fotbalista cea bine crescută a făcut o greșeală mare. (A jól nevelt futballista lány súlyos hibát követett el.)*
2. *Studenta cea bine crescută a făcut o mare greșeală. (A jól nevelt diáklány súlyos hibát követett el.)*
2. *Inginerul cel bine crescut a făcut o mare greșeală. (A jól nevelt mérnök súlyos hibát követett el.)*
3. *Studentele cele bine crescute au făcut o mare greșeală. (A jól nevelt diáklányok súlyos hibát követtek el.)*
3. *Colegii cei bine crescuți au făcut o mare greșeală. (A jól nevelt munkatársak súlyos hibát követtek el.)*
4. *Băieții cei bine crescuți au făcut o mare greșeală. (A jól nevelt fiúk súlyos hibát követtek el.)*
4. *Surorile cele bine crescute au făcut o mare greșeală. (A jól nevelt lánytestvérek súlyos hibát követtek el.)*

VI. Feladat

1. Gyűjtse ki a névelőket a román szövegből, állapítsa meg a névelő fajtáját, nemét, számát, esetét.

Mai sunt doar câteva zile până la momentul în care Huawei va dezvălui în mod oficial modelele P30 și P30 Pro, însă compania deja a început o campanie de promovare online pentru acestea. Avem de a face cu trei clipuri video care laudă performanțele camerelor celor două modele, cât și primele fotografii oficiale. (*martie 2019*)

MEGOLDÁS

VI. Feladat

Gyűjtse ki a névelőket a román szövegből, állapítsa meg a névelő fajtáját, nemét, számát, esetét.

Mai sunt doar câteva zile până la momentul în care Huawei va dezvălui în mod oficial modelele P30 și P30 Pro, însă compania deja a început o campanie de promovare online pentru acestea. Avem de a face cu trei clipuri video care laudă performanțele camerelor celor două modele, cât și primele fotografii oficiale. (*martie 2019*)

A névelők fajtái, neme, száma és esete:

Mai sunt doar câteva zile până la momentul în care Huawei va dezvălui în mod oficial modelele P30 și P30 Pro, însă compania deja a început o campanie de promovare online pentru acestea. Avem de a face cu trei clipuri video care laudă performanțele camerelor celor două modele, cât și primele fotografii oficiale. (*martie 2019*)

moment(u)l -l határozott névelő, egyes szám, semleges nemű főnév névelője, tárgyeset
 modelele -le határozott névelő, többes szám, semleges nemű főnév névelője, tárgyeset
 compania -a határozott névelő, egyes szám, nőnemű főnév névelője, alanyeset
 o campanie o határozatlan névelő, egyes szám, nőnemű főnév névelője, tárgyeset
 performanțele -le határozott névelő, többes szám, nőnemű főnév névelője, tárgyeset
 camerelor -lor határozott névelő, egyes szám, semleges nemű főnév névelője, birtokos eset
 celor – melléknévi mutató névmás, nőnemű számnév jelzője, birtokos eset
 primele -le határozott névelő, többes számú nőnemű sorszámnév névelője, tárgyeset.

§ NYELVÉRTÉKELÉSI FELADATOK GYAKORLÁSA

1. Feladat Közvetítés

Fordítsa le magyarra az alábbi szöveget!

<p>Mai sunt doar câteva zile până la momentul în care Huawei va dezvălui în mod oficial modelele P30 și P30 Pro, însă compania deja a început o campanie de promovare online pentru acestea. Avem de a face cu trei clipuri video care laudă performanțele camerelor celor două modele, cât și primele fotografii oficiale. (martie 2019)</p> <p>a dezvălui - leleplez, , bemutat, felavat companie - cég, vállalat, társaság, intézmény campanie de promovare - reklámkampány, promociós kampány, marketing kampány a avea de a face - vról szó van a lăuda - méltat performanță – teljesítmény</p>	
--	--

MEGOLDÁS

1. Feladat

Fordítás románról magyarra (*középszintű feladat*) Max. pontszám: 15

Fordítsa le magyarra az alábbi szöveget!

<p>Mai sunt doar câteva zile până la momentul în care Huawei va dezvălui în mod oficial modelele P30 și P30 Pro, însă compania deja a început o campanie de promovare online pentru acestea. Avem de a face cu trei clipuri video care laudă performanțele camerelor celor două modele, cât și primele fotografii oficiale.</p>	<p>Csupán néhány nap van hátra, hogy a Huawei hivatalosan bemutassa /lerántsza a leplet/ a P30 és P30 Pro csúcskészülékeit /keiről/, de a cég máris elindította online reklámkampányát a termékek bemutatására. Három videoklipről van szó, mely méltatja a két készülék kameráinak teljesítményét és tartalmazza az első hivatalos fényképeket is.</p>
---	---

2. Feladat

Argumentatív (érvelő) szöveg (*középszintű feladat*) Max. pontszám: 10

Alkosson 15-20 soros érvelő szöveget románul az alábbi témával kapcsolatosan!

Telefonul mobil face parte din viața noastră cotidiană.

Figyeljen az érvelő szöveg felépítésére!

1. Bevezetés – *Introduce* a probléma felvetése, figyelem felkeltés;
2. Tárgyalás – *Argumentare* a vélemény megfogalmazása; a saját vélemény megerősítése; a téma többféle megközelítése stb. (*În primul rând, În al doilea rând, În al treilea rând*)
3. Befejtés – *În concluzie* összegzés, visszautalás a bevezetésre.

MEGOLDÁS

2. Argumentatív (érvelő) szöveg (*középszintű feladat*)

Max. pontszám: 10

Alkosson 15-20 soros érvelő szöveget románul az alábbi témával kapcsolatosan:

Telefonul mobil face parte din viața noastră cotidiană.

Figyeljen az érvelő szöveg felépítésére!

1. Bevezetés – *Introducere* a probléma felvetése, figyelem felkeltés;
2. Tárgyalás – *Argumentare* a vélemény megfogalmazása; a saját vélemény megerősítése; a téma többféle megközelítése stb. (*În primul rând, În al doilea rând, În al treilea rând,*)
3. Befejezés – *În concluzie* összegzés, visszautalás a bevezetésre.

Telefonul mobil face parte din viața noastră cotidiană.

1.Introducere: Telefonul mobil a devenit deja o parte importantă a existenței noastre. Fie că dăm mesaje, sunăm părinții sau căutăm informații pe internet, telefonul este un obiect indispensabil.

2.În primul rând, telefonul este ceva de nelipsit atunci când vrei să dai de o anumită persoană. Dându-i un telefon, te poți conecta cu ea aproape pe loc. De asemenea, mesajele sunt un mod ușor de a comunica și, uneori, când este imposibilă comunicarea verbală, recurgem la cea scrisă.

În al doilea rând, telefonul este foarte util atunci când vine vorba de o urgență. Dacă părinții tăi nu te găsesc și esti afara sau dacă vor să vină după tine, ei te pot apela și pot da de tine foarte repede! Un alt motiv pentru utilizarea telefonului este internetul, deoarece el conectează oamenii în special prin rețelele de socializare.

În al treilea rând, cu telefonul mobil poți să faci fotografii de bună calitate, selfi-uri fără efort.

După părerea mea, însă, folosirea excesivă a telefonului mobil are o serie de aspecte negative (accidente rutiere, boli psihice și mentale, obezitate etc.).

3.În concluzie pot afirma că telefonul mobil are numeroase funcții care îți facilitează accesul la cele mai noi cunoștințe despre lumea modernă, dar trebuie să înveți cum să-l folosești cu un randament maxim.

2.0. A főnév (Substantivul)

A főnév embereket, állatokat, növényeket, tárgyakat, jelenségeket, konkrét és elvont fogalmakat jelöl. A románban a főnév *hímnemű* (copil) *nőnemű* (masă) és *semleges* nemű (dulap) és *egyed számban* (copil, masă, dulap) és *többes számban* (copii, mese, dulapuri) állhat. A románban alakja szerint a főnév: *egyszerű* (sat) és *összetett* (floarea-soarelui); jelentésük szerint van *köznév* (lac) és *tulajdonnév* (Adrian), *elvonó főnév* (bunăvoință) és *gyűjtőnév* (tinerime). Az magyarázatban jelezzük a főnevek nemét, számát, különböző esteit. A románban a főnév öt esetben állhat: *alanyeset* (copilul-copiii), *tárgyeset* (copilul- copii/i), *birtokos eset* (copilului-copiiilor), *részeshatározó-eset* (copilului-copiiilor), *megszólító eset* (copile!-copiii!).

§ NYELVTANI MAGYARÁZATOK MONDATOKBAN

Hogyan válasszuk ki a helyes megoldást?

1. Iată un ... căruia nu-i plac filmele de groază.

A. copilului	C. copile
B. copil (X)	D. copilul

A helyes válasz a B. A *copil* alak egyszerű köznév, hímnemű főnév egyes szám, alanyeset. A helyes mondat: *Iată un copil căruia nu-i plac filmele de groază.* Az A. C. D. hibás válasz. Az A. (*copilului*) egyes szám, birtokos vagy részeshatározó-eset, a főnévnek nem lehet két (határozott és határozatlan) névelője (*un* és *-lui*). A C. (*copile*) egyes szám, megszólító eset. A D. (*copilul*) egyes szám, főnévnek egyszerre határozott (*un*) és határozatlan (*-l*) névelője van.

Ford.: *Îme egy gyerek, akinek nem tetszenek a horror filmek.*

2. ... este șeful bisericii catolice și al Vaticanului.

A. O papă	C. Papă
B. De papă	D. Papa (X)

A helyes válasz a D. A *Papa* egyszerű köznév, hímnemű főnév, egyes szám, alanyeset. Habár alakját tekintve nőnemű, viszont jelentése szerint hímnemű, ilyen főnevek még: *tată, popă, vodă,*

vlădică főnevek. A *Papa* főnév nemben és számban egyeztetve van a *șeful* főnévvel és az *al* birtokos névelővel. A helyes mondat: *Papa este șeful bisericii catolice și al Vaticanului*. Az A. B. C. válasz hibás. Az A. (*O papă*) egyes szám, nőnemű főnévre utaló határozott névelős alak; A B. (*De papă*) egyes szám, tárgyest, így nem lehet a mondat alanya; C. (*Papă*) egyes szám, névelő nélkül a főnév ugyanúgy nem lehet a mondat alanya.

Ford.: *A pápa a katolikus egyház feje és a Vatikán vezetője*.

3. ... trebuie să aibă mai mult grijă de planeta verde.
A. Omenire
B. Omenirea (X)
C. De omenire
D. Cu omenirea

A helyes válasz a B. Az *Omenirea* nőnemű gyűjtőnév, egyes szám, alanyeset és a mondat alanya. A helyes mondat: *Omenirea trebuie să aibă mai mult grijă de planeta verde*. Az A. C. D. válasz hibás. Az A. (*Omenire*) egyes szám, névelő nélküli alak; A C. (*De omenire*) egyes szám, tárgyest, a *de* előjáró előzi meg a főnevet, így nem lehet a mondat alanya; D. (*Cu omenirea*) egyes szám, tárgyest a *cu* előjáró előzi meg a főnevet.

Ford.: *Az emberiségnek jobban kellene vigyáznia a zöld bolygóra*.

4. După-masă mergem să facem baie la un ... în apropiere.
A. lacul
B. lacurilor
C. lac (X)
D. lacului

A helyes válasz a D. A *lac* semleges nemű, egyszerű köznév, egyes szám, tárgyest. A helyes mondat: *După-masă mergem să facem baie la un lac în apropiere*. Az A. B. D. válasz hibás. Az A. (*lacul*) egyes szám, határozott névelős alak, alanyeset; B. (*lacurile*) többes szám, birtokos eset; D. (*lacului*) egyes szám, birtokos eset.

Ford.: *Délután elemegyünk fürödni egy közeli tóhoz*.

5. Pini din ... de pe insulă au fost tăiați anul trecut.
A. codrul
B. codru
C. codrul (X)
D. codrilor

A helyes válasz a C. A *codrul* hímnemű főnév, egyes szám, tárgyest, mert a *din* előjárósó előzi meg így határozott névelőt (-l) kap. A helyes mondat: *Pini din codrul de pe insulă au fost tăiați anul trecut*. Az A. B. D. válasz hibás. Az A. (*codrului*) egyes szám, birtokos névelős alak (-lui); B. (*codru*) egyes szám, nincs névelő nélkül, márpedig az előjáró miatt határozott névelős alakot kellene használni; D. (*codrilor*) többes szám, birtokos eset.

Ford.: *A szigeten lévő erdőből kivágták a fenyőfákat*.

6. Denumirea ... vine de la floarea ei mare și galbenă care se îndreaptă spre soare.
A. florii-soarelui (X)
B. floarea-soarelui
C. florea soarelui
D. florii soarelui

A helyes válasz az A. A *florii-soarelui* nőnemű, összetett főnév, egyes szám, birtokos eset. A helyes mondat: *Denumirea florii-soarelui vine de la floarea ei mare și galbenă care se îndreaptă spre soare*. Az B. C. D. válasz helytelen. Az B. (*floarea-soarelui*) egyes szám, alanyeset, határozott névelős alak; A C. (*floarea soarelui*) hibás, mert az összetett szót kötjellel kell írni; D. (*florii soarelui*) válasz is hibás, mert ezt a főnevet kötjellel kellett írni.

Ford.: *A napraforgó elnevezését a nagy és sárga virágáról kapta, amely a nap felé forog*.

7. Cu ... ei cunoscută îi apără pe elevii din clasele mici.
A. bunei vouințe
B. bunăvoinței
C. bună vouința
D. bunăvoința (X)

A helyes válasz a D. A *bunăvoința* nőnemű főnév, egyes szám, tárgyest, mert előtte előjáró (*cu*) áll. A helyes mondat: *Cu bunăvoința ei cunoscută îi apără pe elevii din clasele mici*. Az A. B. C. válasz hibás. Az A. (*bunei vouințe*) válasz hibás, mert az összetett főnevet egybeírják; A B. (*bunăvoinței*) birtokos eset, az előjáró után a főnevet tárgyestben kell használni; C. (*bună vouința*) ezt főnevet egybe kell írni, mint például az alábbiakat: a *primăvară, untdelemn, binefacere, radiojurnal*,

stb.

Ford.: *A pápa a katolikus egyház feje és a Vatikán vezetője.*

8. Fără ..., nu te poți apropia nici măcar de o pisică.

A. bună credință C. bunei-credințe

B. bună-credință (X) D. buna credință

A helyes válasz a D. A *bună-credință* nőnemű, összetett főnév, egyes szám, tárgyeset, mert előljáró (*fără*) előzi meg. A helyes mondat: *Fără bună-credință nu te poți apropia nici măcar de o pisică.* Az A. B. D. válasz hibás. Az A. (*bună credință*) válasz helytelen, mert a 7. példával ellentétben ezt az összetett szót kötjellel írják; A C. (*bunei-credințe*) birtokos eset; C. (*buna credință*) kötjellel kellett volna írni, mint az alábbi összetett főneveket: *câine-lup, redactor-șef, rea-credință, gură-cască, papă-lapte.*

Ford.: *Jóindulat hiányában még egy macskát sem lehet megközelíteni.*

9. Am avut un ... cât se poate de urât.

A. noiembrie (X) C. de noiembrie

B. o noiembrie D. de prin noiembrie

A helyes válasz a A. A *noiembrie* hímnemű főnév, egyes szám, tárgyeset. A helyes mondat: *Am avut un noiembrie cât se poate de urât.* Az B. C. D. válasz hibás. Az B. (*o noiembrie*) válasz helytelen, mert a hónapok nevei hímneműek; A C. (*de noiembrie*) egyes szám, tárgyeset, az *un* határozatlan névelőt és a *de* előljárót itt nem elehet együtt használni; D. (*de prin noiembrie*) a két előljáró általánosságot (úgy novemberben) fejez ki, és ebben ez esetben hibás.

Ford.: *A lehető legrosszabb novemberünk volt.*

10. ... din Uniunea Europeană s-au întrunit la Praga.

A. Primii miniștri C. Primii-miniștri (X)

B. Primi-miniștri D. Primilor-miniștri

A helyes válasz a C. A *Primii-miniștri* hímnemű összetett főnév, többes szám, alanyeset. Az összetett főnév első tagja (*Primii-*) kapja a többes alanyeset ragját (*-i*). A helyes mondat: *Primii-miniștri din Uniunea Europeană s-au întrunit la Praga.* Az A. B. D. válasz hibás. Az A. (*Primii miniștri*) alak hibás, mert hiányzik a kötjel; A B. (*Primi-miniștri*) alaknak nincs többes alanyeset ragja (*-i*); C. (*Primilor-miniștri*) többes birtokos eset, ragja a *-lor*.

Ford.: *Az Európai Unió miniszterei elnökei Prágában üléseznek.*

§ NYELVTANI FOGALMAK/ÉRTELEMZÉSEK LÁSD FARKAS J. ROMÁN NYELVTAN

A főnév és fajtái

A főnév embereket, állatokat, növényeket, tárgyakat, jelenségeket, konkrét és elvont fogalmakat jelöl. A románban nemük (hímnem, nőnem és semleges nem) és számuk (egyes és többes szám) szerint a főnevek különböző alakúak.

A főnév fajtái

A románban a főnév fajtái alakjuk szerint: *egyszerű főnév* (substantive simple) és *összetett főnév* (substantive compuse); jelentésük szerint *köznév* (substantive comune) és *tulajdonnév* (substantive proprii), *elvont főnév* (substantive abstracte) és *gyűjtőnév* (substantive colective).

Egyszerű főnevek: *copil-copii* (gyermek, -ek), *masă-mese* (asztal, -ok), *dulap-dulapuri* (szekrény), *sat-sate* (falu, -vak), *lac-lacuri* (tó, tavak), *sac-saci* (zsák, -ok), *familie-familii* (család, -ok).

Összetett főnevek: *floarea-soarelui* (napraforgó), *bunăvoință* (jóindulat, igyekezet), *rea-voință* (rosszhiszeműség), *bună-credință* (jóhiszeműség), *porto-franco* (szabadkikötő), *Baia Mare* (Nagybánya), *Curtea de Argeș* (Argyas), *Buna-Vestire* (Gyümölcsoltó).

Helyesírási tudnivalók:

Az alábbi összetett főneveket *egybeírjuk*: *bunăvoință*, (jóindulat ragozott alakja alanyesetben (A.) *bunăvoința*, birtokos (B) és részeshatározó (R.) esetben *bunăvoinței*; *binefacere* (jótett, jótétemény), A. *binefacere*, B. R. *binefacerii*; *binefăcător* (jótékony), A. *binefăcătorul*, R. B. *binefăcătorului*;

răufăcător, (kártékony), A. răufăcătorul, R. B. răufăcătorului; *bunăstare* (jólét), A. bunăstarea, R. B. bunăstării; *primăvară* (tavasz), A. primăvara, R. B. primăverii; *portmoneu* (pénztárca) A. portmoneul, R. B. portmoneului; *untdelemn* (olaj), A. untdelemnul, R. B. untdelemnului; *radioemisiune* (rádióadás), A. radioemisiunea, R. B. radioemisiunii; *radiojurnal*, (hírek) A. radiojurnalul, R. B. radiojurnalului; *radioreportaj* (rádiós riport), A. radioreportajul, R. B. radioreportajului; *portarmă* (fegyverviselés), A. portarma R. B. portarme; *portavion*, (repülőgép-anyahajó), A. portavionul, R. B. portavionului; *portdrapel* (zászlóvivő), A. portdrapelul, R. B. portdrapelului.

Az alábbi főneveket kötjellel írjuk: *câine-lup* (farkaskutya), A. câinele-lup, B. R. câinelui-lup; *redactor-șef*, (főszerkesztő), A. redactorul-șef, B. R. redactorului-șef; *floarea-soarelui* (napraforgó), A. floarea-soarelui, B. R. florii-soarelui; *ochiul-boului* (ökörszem) A. ochiul-boului, B. R. ochiului-boului; *cal-de-mare*, (tengeri csikóhal), A. calul-de-mare B. R. calului-de-mare; *bună-credință*, (jóhiszeműség), A. buna-credință, B. R. buneci-credințe; *rea-voинță*, (rosszindulat), A. rea-voинță, B. R. relei-voинțe; *prim-ministru* A. primul-ministru, B. R. primului-ministru, többes szám, A. prim-miniștrii; vagy A. prim-ministru**l**, B. R. prim-ministru**l**u**i**, többes szám A. primii-miniștri)

A következő összetett főnevek alakja változatlan:

Gură-cască (szájtáti); *papă-lapte* (tutyi-mutyi); *zgârie-brânză* (fösvény); *nu-mă-uita*, (nefelejcs).

Köznevek: *porumb-porumburi* (kukorica, -ák), *prună-prune* (szilva, -ák), *casă-case* (ház, -ak), *curte-curți* (udvar, -ok), *roată-roți* (kerék, kek), *creion-creioane* (ceruza, -ák), *pom-pomi* (fa, fák).

Tulajdonnevek: *Târgu Mureș* (Marosvásárhely), *Ion* (János), *Maria* (Mária), *Ludovic al XIV-lea*, (XIV. Lajos), *Tudor Arghezi* (ua.), *Dunărea* (Duna), *Jupiter* (Jupiter).

Elvont főnevek: *bucurie-bucurii* (öröm, ök), *credință- credințe* (hit), *tristețe- tristeți* (szomorúság), *voioșie- voioșii* (vidámság), *lene-lene* (változatlan, lustaság), *bunătațe- bunătați* (jóság).

Gyűjtőnevek: *tinerețe-tinereți* (ifjúság), *rufărie- rufării*. (ruha -ák, ruhanemű), *omenire-omenire* (változatlan, emberiség), *aluniș-alunișuri* (mogyorós, -ok).

A főnév neme.

A románban a főnévnek három neme van: *hímnem* (genul masculin), *nőnem*, (genul feminin), *semleges nem* (genul neutru).

Hogyan lehet felismeri a főnevek nemét?

A **hímnemű** főnév megfelel egyes számban az *un*, többes számban a *doi* számnévnek: *un lup - doi lupi*; *un câine - doi câini*; *un codru - doi codri*; *un gemagiu - doi geamgii*, *un be - doi be*; *un popă - doi popi*; a **nőnemű** főnév az *o - două* számnévnek felel meg: *o bunică - două bunici*; *o fată - două fete*; *o basma - două basmale*; *o cățea - două cățele*; *o apărare - două apărări*; *o națiune - două națiuni*; *o pălărie - două pălării*; *o berărie - două berării*; *o vrăbie - două vrăbii*; a **semleges nemű** főnév megfelel az *un - două* számnévnek: *un drum - două drumuri*; *un creion - două creioane*; *un tren - două trenuri*; *un dulap - două dulapuri*; *un nume - două nume*; *un cui - două cuie*; *un tramvai - două tramvaie*; *un radio - două radiouri*; *un birou - două birouri*; *un cadou - două cadouri*; *un ecou - două ecouri*; *un tabu - două tabuuri*.

A **hímnemű** főnevek végződése egyes számban:

Mássalhangzó: *bujor-bujori*(rózsa, -ák), *lup-lupi* (farkas, -ok), *cârnat- cărnați* (kolbász, -ok), *mugur-muguri* (rügy, -ek), *cal-cai* (ló, lovak).

-e: *nasture -nasturi* (gomb -ok), *lămâie-lămâi* (citrom), *câine - câini* (kutya, -ák), *munte-munți* (hegy, ek).

-i: *ardei-ardei* (változatlan, paprika), *tei-tei* (változatlan, akácfa, -ák), *unchi-unchi* (változatlan, nagybácsi)

-u: *cedru-cedri* (cédrusfa, -ák), *leandru-leandri* (oleander, -ek), *codru-codri* (erdő, -k), *metru-metri* (méter, -ek), *fiu-fii* (gyermek, -ek).

-giu: *geamgiu-geamgii* (ablakos, -ok), *reclamagiu-reclamagiu* (reklamáló, -k), *camionagiu-camionagiu* (kamionvezető, -k), *surugiu-surugii* (kocsis, -ok).

Hímneműek a hónapok nevei: *ianuarie* (január), *februarie* (február), *martie* (március), *august* (augusztus) stb., valamint a betűk nevei *a* (*un a - doi a*; *un be - doi be*) és a számok nevei: *un trei* (egy hármás), *un cinci* (egy ötös), *un zece* (egy tízes).

Hímneműek a *fluture-fluturi* (lepke, -ék), *iepure-iepuri* (nyúl, -ak).

A foglalkozást jelentő főnevek hímnemű alakja vonatkozhat férfira és nőre is: *ministru-miniștri*

(miniszter), *medic-medici* (orvos). Viszont a mai román nyelvben francia mintára használják a *doamna ministru* kifejezést (miniszter asszony) vagy gúnyosan *ministresă* (miniszterasszonyság) szavakat.

A nőnemű főnevek (o bunică - două bunici, o fată - două fete, o basma - două basmale, o perdea - două perdele, o națiune - două națiuni) végződése egyes számban:

-ă: *bunică-bunici* (nagyamama), *ladă-lăzi* (láda), *fată-fete* (lány), *țară-țări* (ország).

de hímnemű: *tată-tați* (apa), *popă-popi* (papa), *papă-papi* (pápa), *vodă-vodă* (vajda), *vlădică-vlădici* (uralkodó, püspök).

-a, -ea, -ia, -i: *basma-basmale* (fejkendő), *haimana-haimanale* (naplopó), *cățea-cățele* (szuka), *perdea-perdele* (függöny), *nuia-nuiele* (vessző), *zi-zile* (nap).

de semleges nemű: *taxi-taxiuri* (taxi, -k); hímnemű: *colibri-colibri* (valtozatlan, kolibri)

-are, -ere, -ire, -âre: *apărare-apărări* (védelem, -ek), *trădare-trădări* (árulás, -ok), *cădere-căderi* (esés, -ek), *iubire-iubiri* (szeretet, szerelem, -mek), *hotărâre-hotărâri* (határozat, -ok).

-iune: *națiune-națiuni* (nemzet, -ek), *pensiune-pensiuni* (panzió, -k), *stricăciune-stricăciuni* (rongálás, -ok), *repezițiune-repezițiuni* (gyorsaság, -ok).

-ătate, -etate, itate: *bunăătate-bunăătăți* (jóság, -ok), *ebrietate* (változatlan, ittasság), *celebritate-celebrități* (híresség, -ek), *caritate* (változatlan, jótékony célú cselekedet)

-ie: *pălărie-pălării* (kalap, -ok), *berărie-berării* (söröző, -k), *doctorie-doctorii* (orvosság, -ok), *vrăbie-vrăbii* (veréb, -ek).

Nőneműek a hét napjai: *luni, marți, miercuri, joi, vineri sâmbătă, duminică*.

Nőnemű főnevek képzése hímnemű főnevekből az -ă, -că, -oaică, -iță, -easă, -toare suffixumok segítségével:

-ă: *absolvent* (végzős diák) - *absolventă* (végzős diáklány); *bunic* (nagyapa) - *bunică* (nagyamama); *bursier* (ösztöndíjas) - *bursieră* (ösztöndíjas lány); *contabil* (könyvelő) - *contabilă* (könyvelőnő); *elev* (tanuló) - *elevă* (tanuló lány); *nepot* (fiúunoka) - *nepoată* (lányunoka); *socru* (após) - *soacră* (anyós); *violinist* (hegedűs) - *violinistă* (hegedűs lány); *albanez* (albán) - *albaneză* (albán lány); *berlinez* (berlini férfi) - *berlineză* (berlini nő)

-că: *american* (amerikai férfi) - *americancă* (amerikai nő); *armean* (örmény férfi) - *armeancă* (örmény nő); *clujean* (kolozsvári férfi) - *clujeancă* (kolozsvári nő); *italian* (olasz férfi) - *italiancă* (olasz nő); *țaran* (paraszt férfi) - *țarancă* (paraszt nő).

-oaică: *állatok nevei:* *cerb* (gímszarvas) - *cerboaică* (szarvastehén); *iepure* (bak nyúl) - *iepureoaică* (nőstény nyúl); *leu* (oroszlán) - *leoaică* (nőstény oroszlán); *lup* (farkas) - *lupoaică* (nőstény farkas); *șarpe* (kígyó) - *șerpoaică* (nőstény kígyó); *tigru* (tigris) - *tigroaică* (nőstény tigris); *lakosok nevei:* *arab* (arab férfi) - *arăboaică* (arab nő); *bulgar* (bolgár férfi) - *bulgăroaică* (bolgár nő); *grec* (görög férfi) - *grecoaică*; (görög nő); *turc* (török férfi) - *turcoaică* (török nő); *ungur* (magyar férfi) - *unguroaică* (magyar nő). Többes számú alakjaik: *cerbi-cerboaice*; *ieपुरi-iepureaice*; *lei-leoaice*; *lupi-lupoaice*; *șerpi-șerpoaice*, stb.

-iță: *baci* (juhász) - *băciță* (számadó felesége); *casier* (pénztáros férfi) - *casierită* (pénztárosnő); *doctor* (orvos férfi) - *doctorită* (orvosnő); *școlar* (iskolás fiú) - *școlăriță* (iskolás lány). Többes számú alakjaik: *baci-băcițe*; *casieri-casierite*; *doctor-doctorite*; *școlari-școlărițe*, stb.

-easă: *bucătar* (szakács férfi) - *bucătăreasă* (szakácsnő); *croitor* (szabó) - *croitoreasă* (varrónő); *preot* (pap) - *preoteasă* (lelkész nő vagy a pap felesége). Többes számú alakjaik: *bucătari-bucătărese*; *croitori-croitorese*; *preoți-preotese*, stb.

-toare: *ascultător* (hallgató) - *ascultătoare* (hallgatónő); *călător* (utas) - *călătoare*; (utasnő); *învățător* (tanító férfi) - *învățătoare* (tanító nő); *vânzător* (eladó férfi) - *vânzătoare* (eladó nő). Többes számú alakjaik: *ascultători-ascultătoare*; *călători-călătoare*; *învățători-învățătoare*; *vânzători-vânzătoare*.

Hímnemű főnevek képzése nőnemű főnevekből az -an, -oi suffixumokkal: *curcă* (pulyka) - *curcan* (pulykakakas); *gâscă* (liba) - *gâscan* (gúnár); *barză* (gólya) - *bârzoii*; (hímgólya); *broască* (béka) - *broșcoii*; (hímbéka); *cioară* (varjú) - *cioroi* (hímvarjú); *vulpe* (nőstényróka) - *vulpoi* (hímróka). Többes számú alakjaik: *curci-curcani*; *gâște-gâșcani*; *berze-bârzoii*; *broaște-broșcoii*; *ciorii-cioroi*; *vulpi-vulpoi*.

Az alábbi főnevek egy alakja van (vagy hímnemű vagy nőnemű) *albatros* (albatrosz), *bizon*

(bölény), *bursuc* (borz), *caras* (kárász), *crocodil* (krokodilus), *dihor* (görény), *dinozaur* (dinoszaurusz), *elefant* (elefánt), *erete* (rétihéja), *furnică* (hangya), *inorog* (egyzsarvú), *lăstun* (molnárfeleske), *pițigoi* (széncinege), *prepelită* (fűrj), *privighetoare* (csalogány), *râs* (hiúz), *sticlete* (tengelic), *știucă* (csuka), *uliu* (héja), *veveriță* (mókus), *viezure* (borz), *vultur* (sas). Többes számú alakjaik: *albatroși, bizoni, bursuci, carași, crocodili, dihori, dinozauri, elefanți, ereți, furnici, inorogi, lăstuni, pițigoi, prepelițe, râși, sticleți, știuci, ulii, veverițe, viezuri, vulturi*.

Embereket és állatokat jelölő különböző alakú hímnemű és nőnemű főnevek

Hímnem	Nőnem	Hímnem	Nőnem
Armăsar (mén)	- iapă (kanca)	Ginere (vej)	- noră (meny)
Băiat (fiú)	- fată (lány)	Motan (kandúr)	- pisică (macska)
Bărbat (férfi)	- femeie (nő)	Moș (apó)	- babă (anyó)
Bărbat (férfi)	- nevestă (feleség)	Porc (disznó)	- scroafă (koca)
Berbec (kos)	- oaie (juh)	Tată (apa)	- mamă (anya)
Bou (ökör)	- vacă (tehén)	Taur (bika)	- vacă (tehén)
Cal (ló)	- iapă (kanca)	Trântor (here)	- albină (méhecske)
Cerb (gímszarvas)	- căprioară (őz)	Țap (bak)	- capră (kecske)
Câine (kutya)	- cățea (szuka)	Vier (vadkan)	- scroafă (koca)
Cocoș (kakas)	- găină (tyúk)	Unchi (nagybácsi)	- mătușă (nagynéni)
Frate (fiútestvér)	- soră (lánytestvér)		

Többes számú alakjaik: *armăsari-iepe; băieți-fete; bărbați-femei; bărbați-neveste; berbeci-oi; boi-vaci; cai-iepe; cerbi-căprioare; câini-cățele; cocoși-găini; frați-surori; gineri-nore; motani-pisici; moși-babe; porci-scroafe; tați-mame; tauri-vaci; trântori-albine; țapi-capre; vieri-scroafe; unchi-mătuși*.

A *semleges nemű főnevek* (un drum - două drumuri, un creion - două creioane, un birou - două birouri) végződése egyes számban:

Mássalhangzó: **drum**, **creion**, **scandal**, **tren**, **dulap**,

-e: pronume (névmás), **nume** (név), **splate** (hát) - alakjuk többes számban változatlan.

-i: **cui** (szeg) **tramvai** (villamos), **unghi** (szög) - többes számban: **cuie**, **tramvaie**, **unghiuri**.

-o, **-ou**, **-u**: **radio** (rádió), **zero** (nulla), **birou** (iroda), **cadou** (ajándék), **ecou** (visszhang), **tabu** (tabu), **atu** (atu). Többes alakjuk *uri*-ban végződik: *radiouri*, *zerouri*, stb.

de hímneműek az egzotikus madarak nevei: **flamingo**-flamingi; **marabu** - alakja többes számban változatlan.

A főnév megváltoztathatja jelentését, ha hímnemben vagy nőnemben használjuk.

Hímnem

1. *Cap* - *capi* (főnök, vezető)

1. De mic copil el era mereu capul răutăților.

Kiskora óta a csínytevések élén állt. (feje volt)

2. Ștefan și-a pierdut capul și i-a înjurat pe toți.

István elvesztette a fejét és mindekire szitkot szórt.

3. Vaporul a ajuns până la Capul Bunei Speranțe.

A hajó elérte a Jóreménység Fokot.

Semleges nem

2. *cap* - *capete* (fej)

3. *cap* - *capuri* (fok)

1. *corn* - *corni* (1/a som, somfa; 1/b kürt)

2. *corn* - *coarne* (szarv)

3. *corn* - *cornuri* (kifli)

1/a Cornul din grădină înflorește.

A kerti somfa virágzik.

1/b Pădurarul și-a cumpărat un corn de vânătoare.

Az erdész vásárolt egy vadászkürtöt.

2. Din coarnele de bovine se fac și nasturi.

A marha szarvából gombot is készítenek.

3. Elena a luat trei cornuri și o franzelă.

Ilona vásárolt három kiflit és egy veknit.

1. colț - colți (agyar, szemfog)

2. colț - colțuri (sarok, szöglet)

1. Vierul își arată colții pentru a se apăra.

A vadkan az agyaráat mutatja, amikor védekezik.

2. Toate colțurile din cameră sunt ocupate cu rafturi.

A szoba minden sarkát polcok foglalják el.

2. cot- coți (rőf)

2. cot - coate (könyök)

3. cot- coturi (könyökcső)

1. Cotul era o unitate de măsură de 0,637 de metri.

A könyök mértékegység volt, értéke, 0,637 méter.

2. Adrian dă din coate puternic pentru a fi acceptat de toți.

Adrian nagyon könyököl, hogy mindenki elismerje.

3. Cotul de țevă se folosește la instalarea gazului.

A könyökcsövet a gázvezeték szerelésénél használják.

1. pas - pași (lépés)

2. pas - pasuri (szoros)

1. Pașii lor se auzeau de departe.

Léptei messziről hallatszottak.

2. Excursionistii au trecut prin pasul Bran.

A kirándulók áthaladtak a törösvári szoroson.

Hímnemű

Semleges nemű

1. element - elementî

2. element - elemente

1. Elementii radiatorului au fost schimbați.

A fűtőtest elemeit kicserélték.

2. Trebuie să alegi elementele cele mai potrivite din lucrarea ta.

A dolgozatod legmegfelelőbb részeit kell kiválasztanod.

A főnév száma

A főnevek többes számának képzése a román nyelv egyik legnehezebben elsajátítható szabályrendszere. A románban a többes számú főnevek négy végződést kaphatnak:

-i lup - lupi; învățator - învățători; inginer - ingineri, elev - elevi;

-e scaun - scaune; oraș - orașe; autobuz - autobuze;

-uri dulap - dulapuri; lift - lifturi;

-le zi - zile; basma - basmale. Ezekben az esetekben nincs szótóváltás, mert a szó egyes számú alakjához hozzáadtuk az -i, -e, uri, -le végződéseket: lup+i = lupi; scaun+e = scaune; dulap+uri = dulapuri; zi+le = zile.

Viszont a legtöbb esetben a többes szám képzése szótóváltással jár. Ha a főnév egyes száma magánhangzóban végződik a többes szám ragjai e magánhangzó helyét veszi át:

-i leu - lei; tigru - tigri; flăcău - flăcăi; pâine - pâini; grădină - grădini;

-e cameră - camere; muzeu- muzee; teatru - teatre;

-uri vreme - vremuri; sare - săruri;

A románban, akárcsak a magyarban, a főnév állhat egyes számban és többes számban.

Néhány főnévnek egyes számban két alakja van. Használatuk mindkét esetben helyes.

-un astm/o astmă (asztma)

Astmul este o boală frecventă.

astmul/astma

Az asztma gyakori betegség.

Astma este o boală ereditară.

Az asztma öröklött betegség.

- un bulgăr/un bulgăre (rög, golyó) Am aruncat *un bulgăr* de zăpadă.
Eldobtam egy hógolyót.
- bulgărul/bulgărele *Bulgărele* de zăpadă s-a rostogolit.
A hógolyó legurult.
- un colind/o colindă (ének, kolinda) Copiii au cântat *un colind*
A gyerekek egy kolindát énekeltek.
- colindul/colinda Copiii au cântat *o colindă* de Crăciun.
A gyerekek egy karácsonyi kolindát énekeltek
- un tutor/un tutore (gyám) La școală a venit *un tutor* legal.
Egy törvényes gyám jött az iskolába.
- tutorele/tutorele La școală a venit *tutorele* legal.
A törvényes gyám az iskolába jött.
- o ulcea/o ulcică (bögře) Am băut apă cu *ulceaua* verde?
A zöld bögrével ittam a vizet.
- ulceaua/ulcica Ai băut *o ulcică* cu apă?
Ittál egy bögre vizet.

Néhány főnévnek *többses számban két alakja* van. Használatuk mindkét esetben helyes.

- niște clești - niște clește
Vom lucra cu amândoi *cleștii*.
Mindkét harapófogóval dolgozunk.
Trebuie să cumpărăm *cleștele* pe care le-ați pierdut.
Meg kell vennünk a harapófogókat, amelyeket elvesztettetek.
- niște ghionți - niște ghionturi
Am încasat și eu *ghionți* din partea lui.
Én is kaptam az ő bökéseiből.
Îi plăcea să dea *ghionturi* colegilor pe care-i întâlnea.
Szerette oldalba bökni kollégáit, akikkel találkozott.
- niște viruși - niște virusuri
Mulți viruși se găsesc în apele râurilor..
Számos vírus található a folyók vizeiben.
Primăvara din cauza virusurilor ne îmbolnăvesc de gripă.
Tavasszal a vírusok miatt elkapjuk az influenzát.

A többes számú főnevek különféle alakja található egyes kifejezésekben.

- niște roți - niște roate
Am schimbat cauciurcuile la două *roți*.
Két keréken gumit cseréltem.
Totul merge ca pe *roate* pentru că nimeni ne-a pus bețe în *roate*.
Minden megy mint a karikacsapás, mert senki nem tett nekünk keresztbe.
(Ebben az esetben a *roată* főnév többes számú alakja *roate* két kifejezésben is megtalálható:
merge ca pe roate és *pune bețe în roate*.)
- niște câmpuri - niște câmpii
Câmpurile deseori seamănă cu marea.
A mezők gyakran hasonlítanak a tengerhez. (Ebben az esetben a *câmp*, *-uri* semleges
nemű főnév.)
După prea multe discuții el a început să bată *câmpii*.
A túl sok vita után el kezdett mellébeszélni. (Az a *bate câmpii* kifejezésben a *câmpie*, *-ii* nőnemű főnév.)
- niște boli - niște boale
Spitalul de *boli* contagioase se află în apropierea universității.
A fertőző kórház az egyetem szomszédságában található.
Atâtea povești de groază i-a spus încât a băgat-o în *boale*.
Annyi horrortörténetet mondott neki, hogy a lány megrettent. (Az a *băga în boale*
kifejezésben a *boală* nőnemű főnév *boale* többes számú alakját használjuk.)

3.0. Az ige és az igeragozás kijelentő módban (Verbul, conjugarea verbelor la modul indicativ).

§ NYELVTANI MAGYARÁZATOK/ELEMZÉSEK MONDATOKBAN

Az ige a románban és a magyarban is cselekvést, történést, állapotot fejez ki. A románban négy igeragozás van: I. igeragozáshoz tartoznak az **-a** végű igék (a *aduna* - gyűjt); II. igeragozáshoz tartoznak az **-ea** végű igék (a *vedea* - lát); a III. igeragozáshoz az **-e** végűek (a *face* - csinál); **-i**, **-î** végűek (a *opri* - megállít, a *hotărî* - elhatároz). Aszerint, hogy ki végzi a cselekvést az igeragozás lehet *cselekvő* (*văd* - látok), *visszaható* (*mă spăl* - mosakodom) és *szenvető* ige (*sunt văzut* - láttak, valaki által). Az ige állhat *személyes módban* (kijelentő mód, kötőmód, feltételes-óhajtó mód, felszólító mód) és *személytelen módban* (főnévi igenév: *a aduna*, befejezett történésszerű melléknévi igenév *adunat*, *adunată* stb, supinum *de adunat*, határozói igenév vagyis gerundium: *adunând*). Az igeidők: a kijelentő módban három igeidőt különböztetünk meg: jelen, múlt (négy féle múlt idő: jelen idő, folyamatos múlt, egyszerű és összetett múlt) és jövő idő (két féle: I. és II.). Kötőmódban, feltételes-óhajtó módban és felszólító módban két időt, jelen és múlt időt különböztetünk meg.

A magyarban van tárgyas (*várom*, *várod*, *várja*, *várjuk*, *várjátok*, *várják*) és alanyi ragozás (*várok*, *vársz*, *vár*, *várunk*, *vártok*, *várnak*). *Kijelentő mód*, jelen időben: *kéri/kér*; múlt idő: *kérte/kért*; jövő idő: *kérni fogja/kérni fog*. *Feltételes mód* jelen időben: *kérné/kérne*, múlt időben: *kérte* volna/*kért* volna. *Felszólító módban* tárgyas ragozásban: *kérjem*, *kérd*, (*kérjed*), *kérje*, *kérjük*, *kérjétek*, *kérjék*; alanyi ragozásban: *kérjek*, *kérj*, (*kérjél*), *kérjen*, *kérjünk*, *kérjétek*, *kérjenek*. Múlt időben: *kérte* volna/*kért* volna.

Hogyan válasszuk ki a helyes megoldást?

1. Rezultatele dovedesc că Ștefan ... din în ce mai bine.

A. lucrezi

C. lucreți

B. lucrează

D. lucrăm

A helyes válasz a B., mert az ige *lucrează* kijelentő mód, jelen idő, egyes szám, 3. személyben áll és egyeztetve van az alannal (*Ștefan*). A helyes mondat: *Rezultatele dovedesc că Ștefan lucrează din în ce mai bine*. A többi alak: *lucrezi* egyes szám 2. személy; *lucreți* többes szám 2. személy; *lucrăm*, kijelentő mód, folyamatos múlt, egyes szám, első személy (*eu lucrăm*).

Ford.: *Az eredmények azt bizonyítják, hogy Ștefan egyre jobban dolgozik.*

2. În ficare primăvară grupul lor ... gunoiul din pădure.

A. adună

C. adun

B. adunăm

D. adunați

A helyes válasz az A., mert az *adună* igealak kijelentő mód, jelen idő, egyes szám 3. személyben áll és egyeztetve van az alannal (*grupul*). A helyes mondat: *În ficare primăvară grupul lor adună gunoiul din pădure*. A többi alak nem egyezik az alannal, így az *adunăm* (B.) kijelentő mód, jelen idő többes szám, 1. személy; *adun* (C.) kijelentő mód, jelen idő; *adunați* (D.) kijelentő mód, jelen idő, többes szám, 2. személy.

Ford.: *Minden tavasszal csoportjuk összegyűjti a szemetet az erdőben.*

3. În timp ce mă plimbam pe acolo ... un șarpe care nu se mișca deloc.

A. a văzut

C. au văzut

B. am văzut

D. văzuseră

A helyes válasz a B., mert a mondatból világos kiderül, hogy az ige (*am văzut*) kijelentő mód, összetett múlt, egyes szám 1. személyben áll, hiszen az előző ige is 1. személye (*mă plimbam* - folyamatos múlt, egyes szám) erre utal. A helyes mondat: *În timp ce mă plimbam pe acolo am văzut un șarpe care nu se mișca deloc*. A többi alak nem egyezhet az alannal: *a văzut* (A.) kielejenti mód, összetett múlt, egyes szám, 3. személy; *au văzut* (C.): kielejenti mód, összetett múlt, többes szám, 3. személy; *văzuseră* (D.): kijelentő mód, régmúlt idő, többes szám, 3. személy.

Ford.: *Miközben arra sétáltam, megpillantottam egy kígyót, amely meg sem moccan.*

4. După părărera lor, Mihai a fost cel care ... în geam cu o piatră.

- A. dădu
B. dădeau
C. au dat
D. dăduseră

A helyes válasz az A., mert a *dădu* alak kijelentő mód, egyszerű múlt idő, egyes szám, 3. személy egyezik az alannal (*Mihai* - tulajdon főnév). A helyes mondat: *După părărera lor, Mihai a fost cel care dădu în geam cu o piatră.* A többi alak használata hibás ebben a mondatban, hiszen a többes számú igék nem egyezhetnek az egyes számú alannal (*Mihai*): *dădeau* (B.) kijelentő mód, folyamatos múlt, többes szám, 3. személy; *au dat* (C.) kijelentő mód, összetett múlt, többes szám, 3. személy; *dăduseră* (D.): kijelentő mód régmúlt, többes szám, 3. személy.

Ford.: *Véleményük szerint ő volt az, aki bezúzta az ablakot egy kővel.*

5. Nu văzusem anunțul pe care ... că nu aveam voie să băgăm degetele în cuștile leilor.

- A. scriam
B. scria
C. scriați
D. scriserăm

A helyes válasz az B., mert a *scria* igealaknak általános alanya van, tehát nem kifejezett a mondatban ("rá volt írva"), így egyes szám 3. személyt kell használni. Az ige kijelentő mód folyamatos múltban áll. A helyes mondat: *Nu văzusem anunțul pe care scria că nu aveam voie să băgăm degetele în cuștile leilor.* A többi alak használata hibás, hiszen a *scriam* (A.) folyamatos múlt, egyes szám, 1. személy; *scriați* (C.) folyamatos múlt, többes szám 2. személy; *scriserăm* (D.) kijelentő mód, egyszerű múlt, többes szám 1. személy.

Ford.: *Nem láttam a hirdetést, amelyen az állt, hogy tilos benyúlni az oroszlánkezekbe.*

6. Eu nu mai ... nimic.

- A. spune
B. spun
C. spunem
D. spuneți

A helyes válasz a B., mert a *spun* alak egyeztetve van az alannal (eu - személyes névmás, első személy), így kijelentő mód, jelen idő, egyes szám, 3. személyben áll. A helyes mondat: *Eu nu mai spun nimic.*

A többi alak használata helytelen ebben a mondatban: *spune* (A.) kijelentő mód, jelen idő, egyes szám, 3. személy; *spunem* (C.) kijelentő mód, jelen idő, többes szám, 1. személy; *spuneți* (D.) kijelentő mód, folyamatos múlt, többes szám, 2. személy.

Ford.: *Én már nem mondok semmit.*

7. Era un exod în masă către Vest în căutarea unui El Dorado care ... ca diamantele față de sărăcia lucie de acasă.

- A. străluciseră
B. au strălucit
C. străluceste
D. strălucesc

A helyes válasz a C. A *străluceste* igealak egyeztetve van a mondat alanyával (*El Dorado*, tulajdonnév, egyes szám). Igaz, hogy az első mondatban az ige (*era*) kijelentő mód, folyamatos múlt, egyes szám 3. személyben áll, és a következő mondatban az ige (*străluceste*) múlt idejű alakját kellene használni, viszont itt a jelen idő egy általános értékű kijelentésre vonatkozik. Tehát a jó válasz (*străluceste*) kijelentő mód, jelen idő, egyes szám, 3. személyben áll. A helyes mondat: *Era un exod în masă către Vest în căutarea unui El Dorado care străluceste ca diamantele față de sărăcia lucie de acasă.* A többi igealak használata helytelen ebben a mondatban: *străluciseră* (A.) kijelentő mód, régmúlt, többes szám 3. személy; *au strălucit* (B.) kijelentő mód, összetett múlt, többes szám, 3. személy; *strălucesc* (D.) kijelentő mód, jelen idő, többes szám, 3. személy.

Ford.: *Tömegesen vándoroltak Nyugat felé valamilyen El Dorado után kutatva, amely gyémántként csillogott az otthoni mérhetetlen szegénységhez viszonyítva.*

8. Tatăl lui ne spunea cu mândrie că băiatul lui ... inginer.

- A. a devenit
B. au devenit
C. deveneam
D. deveniră

A helyes válasz az A.. A *a devenit* igealak kijelentő mód, összetett múlt, egyes szám, 3. személyben áll, mivel egyeztetve van a mondat alanyával (*băiatul*). Ebben az esetben a *deveni* (lenni, válni) ige a névszói-igei állítmány (*a devenit inginer*) egyik tagja. A helyes mondat: *Tatăl lui ne spunea cu mândrie că băiatul lui a devenit inginer*. A többi alak használata helytelen ebben a mondatban: *au devenit* (B.) kijelentő mód, összetett múlt, többes szám, 3. személy; *deveneam* (C.) kijelentő mód, folyamatos múlt, egyes szám, 1. személy; *deveniră* (D.) kijelentő mód, egyszerű múlt, többes szám, 3. személy.

Ford.: *Az apja büszkén mondta, hogy a fia mérnök lett (mérnökké vált).*

9. "Elevii de serviciu ... toate resturile" -- ne-a asigurat șeful cantinei.

A. vor aduna

C. vom aduna

B. vei aduna

D. va aduna

A helyes válasz az A., mert a mondat alanyával (*Elevii* főnév, többes szám, hímnemű, határozott névelős, alany eset) egyeztetve van *vor aduna* igealak, amely kijelentő mód, jövő idő, többes szám, 3. személyben áll. A helyes mondat: *Elevii de serviciu vor aduna toate resturile, ne-a asigurat șeful cantinei*. A többi igealak használata hibás ebben a mondatban: *vei aduna* (B.): kijelentő mód, jövő idő, egyes szám, 2. személy; *vom aduna* (C.): kijelentő mód, jövő idő, többes szám, 1. személy; *va aduna* (D.): kijelentő mód, jövő idő, egyes szám, 3. személy.

Ford.: "Az ügyeletes tanulók összeszedik az összes maradékot" -- , nyugtatatt meg bennünket a menza vezetője.

10. Nu știi dacă ... colegii mei la toate acestea.

A. vă veți gândi

C. ne vom gândi

B. se va gândi

D. se vor gândi

A helyes válasz a D., mert a *se vor gândi* igealak egyeztetve van a mondat alanyával (*colegii* - főnév, többes szám, hímnemű, határozott névelős, alany eset) és kijelentő mód, jövő idő, 3. személyben áll. Az *a se gândi* visszaható ige (lásd alább az igék fajtáit.). A helyes mondat:

Nu știi dacă se vor gândi colegii mei la toate acestea. A többi igealak használata helytelen ebben a mondatban: *vă veți gândi*(A.) kijelentő mód, jelen idő, többes szám, 2. személy; *se va gândi* (B.) kijelentő, jövő idő, egyes szám, 3. személy; *ne vom gândi* (C.) kijelentő mód, jelen idő, többes szám, 1. személy.

Ford.: *Nem tudom, hogy kollégáink gondolnak-e majd ezekre a dolgokra.*

§ NYELVTANI FOGALMAK/ÉRTELEMZÉSEK LÁSD FARKAS J. ROMÁN NYELVTAN

Az igeragozás három fajtája:

1. *cselekvő igeragozás* (diateza activă) a cselekvést az alany végzi és másra hat: Ionel **duce** în mână o găleată cu apă. (Ford.: Ionel egy vödör vizet visz a kezében.)

2. *visszaható igeragozás* (diateza reflexivă) a cselekvést az alany végzi és visszahat reá: Ionel **se duce** la școală. (Ford.: Ionel iskolába megy.)

3. *szenvedő igeragozás* (diateza pasivă) az alany elszenvedi egy másik alany által végzett cselekvést: Ionel **este dus** la medic de către mama lui. (Ford.: Ionelt az orvoshoz viszi édesanyja. Szó szerint: Ionel el lett vize az orvoshoz az édesanyja által).

Általában a tárgyaz igeiket lehet szenvedő szerkezetben ragozni kijelentő módban, kötő módban és feltételes módban, és a megfelelő időben.

Kijelentő mód:

Jelen idő: *sunt dus, ești dus, est dus, suntem duși (duse), sunteți duși, sunt duși (duse)*

Folyamatos múlt : *eram dus (dusă), erai dus (dusă), era (dusă), eram duși (duse), erați duși (duse), erau duși (duse).*

Összetett múlt: *am fost dus (dusă), ai fost dus (dusă), a fost dus (dusă), am fost duși (duse), ați fost duși (duse), au fost duși (duse).*

Jövő idő: *voi fi dus (dusă), vei fi dus (dusă), va fi dus (dusă), vom fi duși (duse), veți fi duși (duse), vor fi duși (duse).*

Kötőmód: *să fiu dus (dusă), să fii dus (dusă), să fie dus (dusă), să fim duși (duse), să fiți duși (duse), să fie duși (duse).*

Feltételes mód: *aș fi dus (dusă), ai fi dus (dusă), ar fi dus (dusă), am fi duși (duse), ați fi duși (duse), ar fi duși (duse).*

Az ige fajtái. Szótani és mondattani szempontból az igék különféle csoportokba sorolhatók:

a/ **cselekvő** vagy **személyes** (*verbe active* sau *personale*) ige, szám és személy szerint egyeztetve van a mondat alanyával (*Ștefan lucrează*, egyes szám, 3. személy), a legtöbb román ige ebbe a csoportba tartozik;

b/ **személytelen** ige (*verbe impersonale*) nincs alanyuk és csak 3. személyben használják: *ninge* (havazik), *plouă* (esik az eső), *tună* (villámlik), *se spune* (úgy hírlik, azt mondják), *se pare* (úgy tűnik);

c/ **személytelen** ige (*verbe unipersonale*) a hangutánzó igék: a *gâgâi*, (gágog), a *măcăi* (hápog), általában 3. személyben használják.

d/ **tárgyas** ige (*verbe tranzitive*), lehet tárgyhatározója, pl. a *vedea* (... *am văzut un șarpe* - láttam egy kígyót);

d/ **tárgyaltalan** ige (*verbe intransitive*), nincs tárgyhatározója pl. *străluci* (fénylik);

e/ **visszaható ige** (*verbe reflexive*): *se gândesc* (gondoloknak - jelen idő);

f/ **kopula**, a névszói-igei állítmányban szerepel és nincs különálló értelme: *a deveni*, *a se face*, *a fi*. Pl.: ... *a devenit inginer* (mérnök lett, mérnökké vált);

g/ **segédige** (*verbe auxiliare*), *a fi*, *avea*, *a vrea*, Pl.: am *văzut* (láttam- összetett múlt) vagy a se vor *gândi* (gondolni fognak - jövő idő);

i/ **állítmányi** ige (*verbe predicative*), a mondatban betöltheti az állítmány szerepét kijelentő, feltételes-óhajtó, kötő- és felszólító igemódban (... *adună gunoiul din pădure*).

h/ **nem állítmányi** ige (*verbe nepredicative*) nem fejezhet ki állítmányt csak a névszói állítmányban.

j/ **rendhagyó** ige (*verbe neregulate*) ragozásuk során formailag változnak: *a fi* (a már említett *sunt*, *ești*, *este*), *a da* (*dau*, *dai*, *dădeam*, *dădusem*, *dădui*), *a sta* (*stau*, *stăteam*, *stătuî*), *a vrea* (*vreau*, *vreji*, *vor*).

A románban a négy igeragozást különböztetnek meg. A főnévi igenevek (*a lucra*, *a aduna*, *a da*, *a vedea*, *a scrie*, *a spune*, *a străluci*, *a se gândi*) végződése szerint (-a; -ea; -e; -i, -î) az igék négy ragozási csoportba oszthatók:

I. -a végű igék (*a aduna*, *a lucra*, *a da*)

II. -ea végűek (*a vedea*)

III. -e végűek (*a spune*)

IV. -î, -i végűek (*a străluci*, *a se gândi*)

Igeragozás kijelentő mód jelen időben.

I. ragozás: *a aduna*. A főnévi igenév végződésének (-a) elhagyásával megkapjuk az igeigetót: *adun*, és ehhez kapcsoljuk a személyragokat. Ragozása kijelentő mód, jelen időben a következő:

	Egyes szám	Többes szám
<i>A aduna:</i>	<i>eu adun</i>	<i>noi adunăm</i> - (ă)m
<i>tu aduni</i>	<i>-i</i>	<i>voi adunați</i> - (a)ți
<i>el/ea adună</i>	<i>-ă</i>	<i>ei/ele adună.</i> -ă

(Így ragozható pl. *a admira*, *a cultiva*, *a termina*, stb). A többes 1. és 2. személyben kötőhanggal: +ă+ , +a+ kötjük a végződést az igeigetőhöz! Az egyes és többes szám 3. személyben az *e* diftongussá (ea) válik: *lucrez/ lucrează*.)

<i>A lucra:</i>	<i>eu lucrez</i>	<i>-(ez)ø</i>	<i>noi lucrăm</i>	<i>-(ă)m</i>
	<i>tu lucrezi</i>	<i>-(ez)i</i>	<i>voi lucrați</i>	<i>-(a)ți</i>
	<i>el/ea lucrează</i>	<i>-(eaz)ă</i>	<i>ei/ele lucrează</i>	<i>-(eaz)ă</i>

(Így ragozható pl.: *a desena*, *a picta*, *a colora* stb.)

<i>A da:</i>	<i>eu dau</i>	<i>noi dăm</i>
--------------	---------------	----------------

<i>tu dai</i>	<i>voi dați</i>
<i>el/ea dă</i>	<i>ei/ele dau</i>

(Így ragozható pl. *a sta*, stb.)

II. ragozás: *a vedea*. A szótőben változás történik: az egyes szám 2. és 3. személyben, illetve többes szám 1. és 2. személyben: *ă > e*.

<i>A vedea: eu văd</i>	<i>noi vedem</i>
<i>tu vezi</i>	<i>voi vedeți</i>
<i>el/ea vede</i>	<i>ei/ele văd</i>

III. ragozás: *a spune*

<i>A spune: eu spun</i>	<i>noi spunem</i>
<i>tu spui</i>	<i>voi spuneți</i>
<i>el/ea spune</i>	<i>ei/ele spun</i>

IV. ragozás: *a străluci*, *a se gândi*.

<i>A străluci: eu strălucesc</i>	<i>noi strălucim</i>
<i>tu strălucești</i>	<i>voi străluciți</i>
<i>el/ea strălucește</i>	<i>ei/ele strălucesc</i>

<i>A se gândi: eu mă gândesc</i>	<i>noi ne gândim</i>
<i>tu te gândești</i>	<i>voi vă gândiți</i>
<i>el/ea se gândește</i>	<i>ei/ele se gândesc</i>

Ez alól kivétel pl. az *a oferi* (ajánlani, felajánlani) ige, mert egyes és többes szám 3. személyben *e* helyett a személyrag *ă*: *oferă* (*eu ofer*, *tu oferi*, *el/ea oferă*, *noi oferim*, *voi oferiți*, *ei/ele oferă*)

Igeragozás kijelentő mód múlt időben. A románban négy múlt időt különböztetnek meg:

a/ A folyamatos múlt (*Imperfectul*): a múltban befejeztlen, általában ismétlődő cselekvésre utal. Íme a 3. mondatot: *În timp ce mă plimbam pe acolo am văzut un șarpe care nu se mișca deloc*. Három múlt idejű ige van a mondatban: az első *mă plimbam*, (mialatt) sétáltam, tehát befejezetlen, folyamatos cselekvésről van szó, a második *am văzut* láttam, ami befejezett cselekvést jelöl és két részből áll, ezért összetett múltnak nevezzük. A harmadik igealak *nu se mișca* - nem mozgott, ez is befejezetlen cselekvés, így folyamatos múlt időben áll. Habár a románban nincs szoros értelemben vett időegyeztetés, a fenti példa jól mutatja, hogy a mondatbeli három múlt idő árnyaltan fejezi ki a cselekvések egymáshoz való időbeli viszonyát.

A folyamatos múlt végződései: **-m, -i, -o, -m, -ți, -u**

a aduna: *eu adunam*, *tu adunai*, *el/e aduna*, *noi adunam*, *voi adunați* *ei/ele adunau*;

a lucra: *eu lucrăm*, *tu lucrai*, *el/ea lucra*, *noi lucrăm*, *voi lucrați*, *ei/ele lucrau*

a da: *eu dădeam*, *tu dădeai*, *el/ea dădea*, *noi dădeam*, *voi dădeați* *ei/ele dădeau*

a vedea: *eu vedeam*, *tu vedeai*, *el/ea vedea*, *noi vedeam*, *voi vedeaiți*, *ei/ele vedeau*

a spune: *eu spuneam*, *tu spuneai*, *el/ea spunea*, *noi spuneam*, *voi spuneaiți*, *ei/ele spuneau*

a străluci: *eu străluceam*, *tu străluceai*, *el/ea strălucea*, *noi străluceam*, *voi străluceaiți*, *ei/ele străluceau*

a se gândi: *mă gândeam*, *te gândeai*, *el/ea se gândea*, *noi ne gândeam*, *voi vă gândeaiți*, *ei/ele se gândeau*

b/ Az egyszerű múlt (*perfectul simplu*) a jelenhez legközelebb álló múlt idő, amely befejezett cselekvést jelöl. A mindennapi beszédben főleg Olténiában, Bánság egyes vidékein használják. Irodalmi művekben, novellában és regényben gyakorta használt igeidő. (Lásd a 4. Mondat igéjét: *dădu*). Az egyszerű múlt a leírás, a párbeszéd, a történésben beállt változás egyik legelterjedtebb eszköze.

Az egyszerű múlt végződései: **-i, -și, -o, -răm, -răți, -ră**

a aduna: *eu adunai*, *tu adunași*, *el/e adună*, *noi adunarăm*, *voi adunarăți* *ei/ele adunară*;

a lucra: *eu lucrai*, *tu lucrași*, *el/ea lucră*, *noi lucrărăm*, *voi lucrărăți*, *ei/ele lucrără*;

a da: *eu dădui, tu dăduși, el/ea dădu; noi dădurăm, voi dădurăți, ei/ele dădură;*
 a vedea: *eu văzui, tu văzuși, el/ea văzu; nou văzurăm, voi văzurăți ei/elevăzură*
 a spune: *eu spusei, tu spuseși, el/ea spuse; noi spuserăm, voi spuserăți, ei/ele spuseră;*
 a străluci: *eu strălucii, tu străluciși, el/ea străluci; noi strălucirăm, voi strălucirăți, ei/ele străluciră;*
 a se gândi: *eu mă gândii, tu te gândiși, el/ea se gândi; noi ne gândirăm, voi gândirăți, ei/ele se gândiră.*

c/ Az összetett múlt (*perfectul compus*) egy befejezett cselekvésre utal. (lásd a 4. és 8 mondat igéit: *am văzut, a devenit*). Az összetett múlt két részből áll: az *a avea* segédige módosult alakjaiból: *am ai, a, avem aveți, au* + a ragozandó ige participiumának egyes szám hímnemű alakja (*văzut, adunat*): *am văzut, am adunat*. A participium melléknévi igenév, egyes szám hímnemű alakja: **-t** (*adunt, lucratt, datt, văzt, stralucitt, gânditt) vagy **-ș** (*spuș*).*

Az összetett múlt: **am, ai, a, am, ați, au** (az *a avea* ige alakjai) + *a ragozandó ige participiumának egyes számú hímnemű alakja* (*adunat, lucrat, dat, văzut, spus, gândit* stb.)

a aduna: *eu am adunat, tu ai adunat. el/ea a adunat, noi am adunat voi ați adunat, ei/ele au adunat;*

a lucra: *eu am lucrat, tu ai lucrat, el/ea a lucrat; noi am lucrat, voi ați lucrat, ei/ele au lucrat;*

a da: *eu am dat, tu ai dat, el/ea a dat, noi am dat, voi ați dat, ei/ele au dat;*

a vedea: *eu am văzut, tu ai văzut, el/ea a văzut, noi am văzut, voi ați văzut, ei/ele au văzut;*

a spune: *eu am spus, tu ai spus, el/ea a spus, noi am spus, voi ați spus, ei/ele au spus;*

a se gândi: *eu m-am gândit, tu te-ai gândit, el/ea s-a gândit, noi ne-am gândit, voi v-ați gândit, ei/ele s-au gândit;*

d/ A régmúlt (*Mai mul ca perfectul*) az idősíkok, a többi múlt idő (folyamatos múlt, összetett múlt, egyszerű múlt) közötti megfelelést fejezi ki. A régmúlt egy már befejezett cselekvés előtt megtörtént cselekvésre utal. Sajátos suffixuma: **--se(-)** pl. *adunasem, aduneseși, adunase* (etc.), amely minden igénél megjelenik egyes és többes számban is.

A régmúlt végződése: **-m, -și, -o, -răm, -răți - ră**

a aduna: *eu adunasem, tu aduneseși, el/ea adunase, noi adunaserăm, voi adunaserăți, ei/ele adunaseră;*

a lucra: *eu lucrasem, tu lucreseși, el/ea lucrase, noi lucraserăm, voi lucraserăți, ei/ele lucraseră;*

a da: *eu dădusem, tu dăduseși, el/ea dăduse, noi dăduserăm, voi dăduserăți, ei/ele dăduseră;*

a vedea: *eu văzusem, tu văzuseși, el/ea văzuse, noi văzuserăm, voi văzuserăți, ei/ele văzuseră;*

a spune: *eu spusesem, tu spuseseși, el/ea spusese, noi spuseserăm, voi spuseserăți, ei/ele spuseseră;*

a străluci: *eu strălucisem, tu străluciseși, el/ea strălucise, noi străluciserăm, voi străluciserăți, ei/ele străluciseră;*

a se gândi: *eu mă gâdisem, tu te gâdiseși, el/e se gâdise, noi ne gâdiserăm, voi vă gâdiserăți, ei/ele se gâdiseră;*

§ NYELVTANI MAGYARÁZATOK/ELEMZÉSEK MONDATOKBAN

4.0. Az *a fi* (lenni) és *a avea* (bír) igék ragozása kijelentő módban.

Hogyan válasszuk ki a helyes megoldást?

1. Copiii ... la vârsta când pun întrebări.

- A. este
B. sunteți
- C. sunt
D. suntem

A helyes válasz a C. A *sunt* többes szám, 3. személy és egyeztetve van a mondat alanyával (*Copiii* - hímnemű főnév, többes szám) és kijelentő mód, jelen időben áll. A helyes mondat: *Copiii sunt la vârsta când pun întrebări*. Az A. B. és C. megoldás hibás. Az A. (*este*) egyes szám 3. személy, a B. (*sunteți*) többes szám, 2. személy, a D. (*suntem*) többes szám, 1. személy.

Ford.: *A gyerekek abban a korban vannak, amikor kérdéseket tesznek föl.*

2. El ... elev în clasa a doua.

- A. ești
B. este
- C. suntem
D. sunt

A helyes válasz a B. A *este* kijelentő mód, jelen idő, egyes szám 3. személyű alak és egyeztetve van az egyes számú alannal (*El* - személyes névmás, 3. személy, hímnem, alanyeset). A helyes mondat: *El este elev în clasa a doua*. Az A. (*ești*) egyes szám 2. személy, a C. (*suntem*), a D. (*sunt*) egyes szám, 1. személy, vagy többes szám, 3. személy.

Ford.: *Ő második osztályos tanuló.* (Szó szerint: Ő a második osztályban van)

3. Anul acesta merele ... mult mai scumpe.

- A. vor fi
B. este
- C. ești
D. sunteți

A helyes válasz az A. A *vor fi* kijelentő mód, jövő idejű, többes szám, 3. személyű alak egyeztetve van az alanyal (*merele*) főnév, nőnemű, többes szám. A helyes mondat: *Anul acesta merele vor fi mult mai scumpe*. A többi megoldás hibás. A *este* egyes szám 3. személyben, a *sunteți* többes szám, 2. személyben, a *ești* egyes szám 2. személyben áll.

Ford.: *Ebben az évben az alma sokkal drágább lesz.* (Szó szerint: Ebben az évben az almák drágábbak lesznek)

4. Anumite culturi agricole ... de suferit dacă vremea se va răci brusc.

- A. vor avea
B. veți avea
- C. va avea
D. vei avea

A helyes válasz az A. A *vor avea* jövő idejű, többes számú, 3. személyű alak és a mondat alanya is többes számban áll (*culturi* - főnév, nőnem, többes szám). A helyes mondat: *Anumite culturi agricole ... de suferit dacă vremea se va răci brusc*. Az B. C. D. megoldás hibás. A *veți avea* többes szám, 2. személy; *va avea* egyes szám 3. Személy; a *vei avea* egyes szám, 2. személy.

Ford.: *A hirtelen lehűlés károkat okozhat bizonyos szántóföldi növényekben.*

5. Astfel de cazuri ... loc pe Valea Oltului, dar și în județul Buzău.

- A. a avut
B. ați avut
- C. am avut
D. au avut

A helyes válasz a D. Az *au avut* kijelentő mód, múlt idejű, többes számú, 3. személyű alak, ugyanúgy, mint az előző (4) példában, az alany (*cazuri* - semleges nemű főnév) többes számban áll. A helyes mondat: *Astfel de cazuri au avut loc pe Valea Oltului, dar și în județul Buzău*. Az A. B. C. megoldás hibás. Az *a avut* egyes szám 3. személy; *ați avut* többes szám 2. személy; *am avut* egyes szám, 1. személy vagy többes szám, 1. személy.

Ford.: *Ilyen esetek voltak (előfordultak) az Olt völgyében, de Buzău megyében is.*

6. În unele orașe mașinile de mare tonaj nu sunt lăsate să intre în localitate, dacă nu ... dotate cu lanțuri antiderapante.

- A. este
B. sunt
- C. sunteți
D. suntem

A fenti példában kétszer is szerepel az *a fi* segédige *sunt* alakja: ez kijelentő mód, jelen idő, többes szám 3. személy. A helyes megfejtés a B. A mondat alanya (*mașinile* - főnév) többes számban áll és a *sunt* alak ezzel egyezik. A helyes mondat: *În unele orașe mașinile de mare tonaj nu sunt lăsate să intre în localitate, dacă nu sunt dotate cu lanțuri antiderapante*. AZ A. C. D. megoldás hibás. A *este* alak egyes szám, 3. személy; *sunteți* többes szám, 2. személy; *suntem* többes szám 1. személy.

Ford.: *Egyes városokban a nagytonnás gépjárműveket csak akkor engedik be lakott területre, ha azok csúszásgátló láncsal vannak felszerelve.*

7. Ipotheza unui accident nu ... niciodată considerată cu seriozitate.

- A. fuseseră
B. fuseseseși
C. fusesem
D. fusesese

A helyes válasz a D. A *fusesese* kijelentő mód, régmúlt idő, egyes szám 3. személyű alakja és egyeztetve van egyeztetve van alannal (*ipoteza* - főnév, egyes szám, nőnem, alanyeset). A helyes mondat: *Ipotheza unui accident nu fusesese niciodată considerată cu seriozitate.* Az A. B. C. válasz hibás. A *fuseseră* alak többes szám, 3. személy; a *fuseseseși*, egyes szám 2. személy; a *fusesem* egyes szám 1. személy.

Ford.: *A balesetről szóló feltevést soha nem vették komolyan.*

8. Anul viitor Divizia A ... 18 echipe, din care vor retrograda patru.

- A. vor avea
B. va avea
C. vei avea
D. veți avea

A helyes válasz a B. A *va avea* kijelentő mód, jövő idejű alak, egyes szám, 3. személyben áll, és egyeztetve van egyeztetve van az alannal (*Divizia A* főnév egyes szám, nőnem, alanyeset) is egyes számú. A helyes mondat: *Anul viitor Divizia A va avea 18 echipe, din care vor retrograda patru.* Az A. C. D. válasz hibás. A *vor avea* többes szám, 3. személy; a *vei avea* egyes szám, 2. személy; a *veți avea* többes szám, 2. személy.

Ford.: *Az (futball liga) 1. osztályban 18 csapat indul, ebből négy kiesik.*

9. Elevii ... multe cereri de înscriere, însă locurile sunt limitate.

- A. am avut
B. ați avut
C. a avut
D. au avut

A helyes válasz a D. Az *au avut* kijelentő mód, összetett múlt, többes szám, 3. személy és egyeztetve van egyeztetve van az alannal (*elevii* - főnév, többes szám, hímnem, alanyeset). A helyes mondat: *Elevii au avut multe cereri de înscriere, însă locurile sunt limitate.* Az A. B. C. válasz hibás. Az *am avut*, többes szám, 1. személy vagy egyes szám, 1. személy; *ați avut* többes szám, 2. személy; *a avut* egyes szám, 3. személy.

Ford.: *Számos kérvény érkezett be hozzájuk, a helyek száma viszont korlátozott.*

10. În unele imagini apare o tablă pe care ... scrise câteva fraze în limba engleză.

- A. a fost
B. au fost
C. ai fost
D. ați fost

A fenti példában két ige (*apare* és *au fost*) ige találunk, tehát összetett mondatról van szó, az első mondat (*În unele imagini apare o tablă*) után áll a második (*pe care au fost scrise câteva fraze în limba engleză.*), és ennek az igéjére kérdezzük. A helyes válasz a B. A *au fost* kijelentő mód, összetett múlt, többes szám, 3. személy és egyeztetve van egyeztetve van az alannal (*fraze* - főnév, többes szám, alanyeset). A helyes mondat: *În unele imagini apare o tablă pe care au fost scrise câteva fraze în limba engleză.* Az A. C. D. válasz hibás. Az *a fost* ealag gyes szám, 3. személy; az *ai fost* egyes szám, 2. személy; az *ați fost* többes szám 2. személy.

Ford.: *Egyes képeken megjelenik egy tábla, melyre néhány angol mondatot írtak fel. (mondat volt felírva).*

§ NYELVTANI FOGALMAK/ÉRTELMEZÉSEK LÁSD FARKAS J. ROMÁN NYELVTAN

A fenti példákban az *a fi* és *a avea* segédigék különféle alakjait kellett helyesen megjelölni. Íme a két ige kijelentő mód különböző idejű alakjai:

Kijelentő mód.

1. Jelen idő (Prezent)

a fi: egyes szám: *eu sunt* (én vagyok), *tu ești* (te vagy), *el/ea este* (ő van); többes szám: *noi suntem* (mi vagyunk), *voi sunteți* (ti vagytok), *ei/ele sunt* (ők vannak);

a avea: egyes szám: *eu am* (nekem van), *tu ai* (neked van), *el/ea are* (neki van); többes szám: *noi avem* (nekünk van), *voi aveți* (nektek van), *ei/ele au* (nekik van);

2. Folyamatos múlt (Imperfect)

a fi: egyes szám: *eu eram* (én voltam), *tu erai* (te voltál), *el/ea era* (ő volt); többes szám: *noi eram* (mi voltunk), *voi erați* (ti voltatok), *ei/ele erau* (ők voltak);

a avea: egyes szám: *eu aveam* (nekem volt), *tu aveai* (neked volt), *el/ea avea* (neki volt); többes szám: *noi aveam* (nekünk volt), *voi aveaiți* (nektek volt), *ei/ele aveau* (nekik volt);

3. Egyszerű múlt (Perfect simplu)

Az *a fi* és *a avea* igéknek egyszerű múltban kétféle alakja használatos a románban (*eu fusei* és *eu fui*, illetve *eu avusei* és *eu avui*): viszont a *fui/fuși/fu* alakokat az irodalmi nyelvben nem használják:

a fi: egyes szám: *eu fusei*, *tu fuseși*, *el/ea fuse*; többes szám: *noi fuserăm*, *voi fuserăți*, *ei/ele fuseră*;

a fi: egyes szám: *eu fui*, *tu fuși*, *el/ea fu*; többes szám: *noi furăm*, *voi furăți*, *ei/ele fură*; *A hangsúly a u-ra esik: fūrăm, fūrăți, fūră.*

a avea: egyes szám: *eu avusei*, *tu avuseși*, *el/ea avuse*; többes szám: *noi avuserăm*, *voi avuserăți*, *ei/ele avuseră*; *Itt is hangsúly az u-ra esik.*

a avea: egyes szám: *eu avui*, *tu avuși*, *el/ea avu*; többes szám: *noi avurăm*, *voi avurăți*, *ei/ele avură*;

4. Összetett múlt (Perfect compus)

a fi: egyes szám: *eu am fost*, *tu ai fost*, *el/ea a fost*; többes szám: *noi am fost*, *voi ați fost*, *ei/ele au fost*;

a avea: egyes szám: *eu am avut*, *tu ai avut*, *el/ea a avut*; többes szám: *noi am avut*, *voi ați avut*, *ei/ele au avut*;

5. Régmúlt (Mai mult ca perfect)

a fi: egyes szám: *eu fusesem*, *tu fuseseși*, *el/ea fusese*; többes szám: *noi fuseserăm*, *voi fuseserăți*, *ei/ele fuseseră*;

a avea: egyes szám: *eu avusesem*, *tu avuseseși*, *el/ea avsesese*; többes szám: *noi avuseserăm*, *voi avuseserăți*, *ei/ele avuseseră*;

6. Jövő idő (Viitor)

a fi: egyes szám: *eu voi fi* (én leszek), *tu vei fi* (te leszel), *el/ea va fi* (ő lesz); többes szám: *noi vom fi* (mi leszünk), *voi veți fi* (ti lesztek), *ei/el vor fi* (ők lesznek);

a avea: egyes szám: *eu voi avea* (nekem lesz), *tu vei avea* (neked lesz), *el/ea va avea* (neki lesz); többes szám: *noi vom avea* (nekünk lesz), *voi veți avea* (nektek lesz), *ei/ele vor avea* (nekik lesz);

7. Befejezett jövő idő (Viitor anterior)

a fi: egyes szám: *eu voi fi fost*, *tu vei fi fost*, *el/ea va fi fost*; többes szám: *noi vom fi fost*, *voi veți fi fost*, *ei/ele vor fi fost*;

a avea: egyes szám: *eu voi fi avut*, *tu vei fi avut*, *el/ea va fi avut*; többes szám: *noi vom fi avut*, *voi veți fi avut*, *ei/ele vor fi avut*.

5.0.1 A személyes névmás (Pronumele personal), udvariassági névmás (Pronumele de politețe) és nyomosító melléknévi személyes névmás (Pronumele de întărire) ragozása.

5.0.1 A személyes névmás

hangsúlytalan és tárgyestben áll, és a *televizorul* főnévre vonatkozik. A helyes mondat: *Vi l-aș aduce mâine*. Az A. C. D. (**Vi**) hibás, mert a személyes névmás többes szám 2. személy, hangsúlytalan és részeshatározó-esetben áll. A második tag (**le-**, **i-**, **i**) számban és nemben eltér a helyes megoldástól. Az **le** többes számot, nőnemű és tárgyestet, az **i-** többes számot, hímnemű és tárgyestet, a **i**, többes számot, hímnemű és tárgyestet jelöl.

Ford.: *Mikor tudnád ideadni (nekünk) a tévékészüléket? Holnap elhoznám nektek (azt).*

6. ... s-au dat rezultatele ieri.

- A. Noi
1. B. Ni
C. Voi
D. Le

A helyes válasz az B. (**Ni**), mert a személyes névmás többes szám 1. személy, hangsúlytalan és részeshatározó-esetben áll. A helyes mondat: *Ni s-au dat rezultatele ieri*. Az A. (**Noi**) hibás, mert a személyes névmás többes szám 1. személy, hangsúlyos és alanyestben áll. A C. (**Voi**) is hibás, hiszen a személyes névmás többes szám, 2. személy, hangsúlyos és alanyestben áll. A D. (**Le**) azért nem helyes, mert többes szám, 3. személy, nőnemű, hangsúlytalan alak és tárgyestben áll.

Ford.: *Az eredményeket tegnap közölték velünk (nekünk).*

7. Le-aș spune celor doi frați aceste povești. ...aș spune, dacă aș avea timp.

- A. Li le-
B. Lor
C. Lor le li
D. Lor i-

A helyes válasz az A. (**Li le-**). A második mondatban két különböző személyes névmást használtunk. A **Li** többes szám, 3. személy, hangsúlytalan és részeshatározó-esetben áll, a **le-** többes szám, 3. személy, hangsúlytalan, nőnemű és tárgyestben áll. A **le** nőnemű többes alakot használjuk, mert a tárgy (*povești*) is nőnemű és többes számban áll. A helyes mondat: *Li le-aș spune, dacă aș avea timp*. Az B. (**Lor**) hibás, mert a személyes névmás többes szám 3. személy hangsúlyos és részeshatározó-esetben áll és hiányzik a tárgyra (*povești*) vonatkozó névmás. A C. (**Lor le li**) is hibás, mert három névmás áll egymás mellett, az első **Lor** többes szám 3. személy, hangsúlyos és részeshatározó-esetben áll, a **le** többes szám 3. személy, nőnemű hangsúlytalan és tárgyestben esetben áll a harmadik **li** alak többes szám, 3. személy, hangsúlytalan és részeshatározó-esetben áll

Ford.: *Elmondanám ezeket a meséket a testvépárnak. Ha lenne időm, elmondanám (nekik azokat).*

8. Te rog, prezinte-le elevilor aceste imagini! Prezinte... acum!

- A. li-
B. li le
C. lor
D. -li-le

A helyes válasz a D. (**-li-le**), ugyanis a második mondat két személyes névmása az előző mondat két főnévre, (**-li** az *elevilor-ra*, a **-le** az *imagini-ra*) utal és egyeztetve van egyeztetve van számban nemben és esetben. A **-li** többes szám, 3. személy, hangsúlytalan, részeshatározó-eset, a **-le** többes szám, 3 személy, hangsúlytalan és tárgyestben áll. A helyes mondat: *Prezinte-li-le acum!* Az A. (**li-**) hibás, mert habár többes szám, 3. személy, hangsúlytalan és részeshatározó-esetben áll, hiányzik a tárgyra való utalás, és kötjel sincs az ige és a névmás között. A B. (**li le**) hibás, mert hiányzik a kötjel. A C. (**Lor**) többes szám 3. személy, hangsúlyos, részeshatározó-esetben áll.

Ford.: *Kérlek, mutasd be ezeket a képeket a tanulóknak. Mutasd be (nekik, azokat) most!*

9. I-am spus ... să vină la ora opt.

- A. dânsele
B. pe dânsa
C. dânsei
D. dânsa

A helyes válasz az C. (**dânsei**), mert 3 személyben, a nőnemű névmás (**ea**) udvariassági alakját (**dânsei** -- egyes szám, nőnem, részeshatározó-eset) használtuk. Az udvariassági névmásokkal együtt használjuk a személyes névmás hangsúlytalan alakjait **I-** (egyes szám, részeshatározó-eset). Ha többes számba tesszük a fenti mondatot a megfelelő személyes névmást (**le**) használjuk: *Le-am spus dânselor să vină la ora opt*. A 9. példa helyes mondata: *I-am spus dânsei să vină la ora opt*. Az A. (**dânsele**) hibás, mert többes szám, nőnemű alak és alanyestben áll; ugyanúgy a B. (**pe dânsa**) is, mert a egyes szám, nőnemű és tárgyestben áll. Nem helyes a D. (**dânsa**) sem, mert egyes szám, nőnem és alanyestben áll.

Ford.: *Azt mondtam a hölgynek, hogy jöjjön nyolckor.*

10. Bagajele ... se află în garaj.

A. al dumnealor

C. al dumnitale

B. dumnealor

D. dumneata

A helyes válasz az B. (**dumnealor**), udvariassági névmás többes szám, 3. személy és birtokos esetben áll. A helyes mondat: *Bagajele dumnealor se află în garaj.* A három többi alak nem helyes: az A. (**al dumnealor**) és a C. (**al dumnitale**) a birtokos névelő (**al**) miatt, a D. (**dumneata**) egyes szám, nőnemű és alanyeset.

Ford.: *(Az ő) csomagjaik a garázsban vannak.*

A személyes névmás ragozott alakja

TÁBLÁZAT

	Eset	Egyes szám		Többes szám	
		Alakja		Alakja	
		Hangsúlyos	Hangsúlytalan	Hangsúlyos	Hangsúlytalan
I. személy	A.	<i>Eu</i>		<i>Noi</i>	<i>Ne, ne-, -ne, -ne-</i>
	T.	<i>(pe) mine</i>	<i>Mă, mă-, -mă, m-, m-</i>	<i>(pe) noi</i>	<i>Ne, ne-, -ne, -ne-, ni, ni-,</i>
	R.	<i>mie</i>	<i>Îmi, mi, mi-, -mi, -mi-</i>	<i>nouă</i>	<i>-ni-</i>
II. Személy	A.	<i>Tu</i>		<i>Voi</i>	
	F.	<i>Tu, (!)</i>		<i>Voi, (!)</i>	
	T.	<i>Pe tine</i>	<i>Te, te-, -te, -te-</i>	<i>(pe) voi</i>	<i>Vă, vă, v-, -v-</i>
	R.	<i>Ție</i>	<i>Îți, ți, ți-, -ți, -ți-</i>	<i>vouă</i>	<i>Vă, vă-, v-, -v-, vi, vi-, -vi-</i>
III. Személy	A.	Hn. <i>El</i> Nn. <i>ea</i>		<i>Ei</i> <i>Ele</i>	
	T.	Hn. <i>(pe) el</i> Nn. <i>(pe) ea</i>	<i>Îl, l-, -l, -l-</i>	<i>(pe) ei</i>	<i>îi, i-, -i, -i-</i>
		Hn. <i>Lui</i>	<i>o, -o, -o-</i>	<i>(pe) ele</i>	<i>le, le-, -le, -le-</i>
	R.	Nn. <i>ei</i>	<i>îi, i, i-, -i, -i-</i>	<i>lor</i>	<i>le, le-, -le, -le-, li, li-, -li-</i>
	B.	Hn. <i>(al, a, ai, ale) lui</i> Nn. <i>(al, a, ai, ale) ei</i>		<i>(al, a, ai, ale) lor</i>	

§ NYELVTANI FOGALMAK/ÉRTELEMZÉSEK LÁSD FARKAS J. ROMÁN NYELVTAN

A személyes névmás különböző alakjainak helyes használata nem könnyű feladat még a román nyelvet aránylag jól ismerők számára sem. A fenti táblázat jobb megértése céljából nézzünk még néhány példát:

1. *Pe mine m-a sunat ieri, pe tine când te-a sunat?* Ebben a mondatban négy személyes névmást

találunk: *pe mine*, *m-*, *pe tine*, *te-*. A táblázatban az első személy egyes szám tárgyesténél találjuk meg a *pe mine* (engem) hangsúlyos alakot, hangúlytalan alakja a *m-* (engem). Egymás után két személyes névmás áll, számban és esetben egyezik. Az *m-* hangsúlytalan alak szerepe nyomatékosítani azt a tényt, hogy rólam van szó, ugyanúgy, mint a mondat második részében, a 2. személy esetében: *pe tine* (téged), illetve a hangsúlytalan *te-* (téged). Mindkettő tárgyesteben áll, a *pe tine* hangsúlyos, a *te* hangsúlytalan alak.

Ford.: *Engem tegnap hívott, téged mikor hívott?*

2. *Ție Ți-am vorbit despre ele*. Ebben a mondatban három személyes névmás van: *Ție*, *Ți-*, *ele*. *Ție* és *Ți-* személyes névmás 2. személy, egyes szám, részeshatározó-eset, az első alak a hangsúlyos (*Ție*), a második a hangsúlytalan (*Ți-*). Úgyanúgy, mint az előző mondatban a névmás kettőzésének ((*Ție Ți-*) célja a nyomatékosítás. A *ele* alakot a táblázatban a többes szám, nőnem 3. személynél találjuk, alak szerint hangsúlyos.

Ford.: *Neked beszéltem róluk*.

3. *Când îmi trimiteți cărțile? V-aș ruga să mi le trimiteți cât mai repede!* Az első mondatban az *îmi* személyes névmást a táblázatban az 1. személynél találjuk: részeshatározó eset és hangsúlytalan alak. A második mondatban három személyes névmást találunk: *V-*, *mi*, *le*. A *V-* többes szám, második személy, részeshatározó-eset, hangsúlytalan alak, a *mi* egyes szám, 1. személy, részeshatározó-eset, hangsúlytalan.

Ford.: *Nekem mikor külditek el a könyveket? Megkérnélek (titeket), hogy küldjétek el (nekem azokat) minél előbb*.

5.0.1.1. A udvariassági névmás.

A személyes névmás udvariassági alakja a 2. és 3. személyre vonatkozik. A *domnia ta* (uraságod) alakból összevont *dumneata* (maga). Rövid alakjai: *d-ta* (*dumneata*), *d-lui* (*dumnealui*), *d-ei* (*dumneaei*), *d-lor* (*dumnealor*) az udvariassági névmás 2. és 3. személyre vonatkozik.

Ragozott alakjai:

	2. személy (<i>tu</i>)	3. személy (<i>el/ea, ei/ele</i>)
Esz A. T.	<i>dumneata</i>	<i>dumnealui, dumneaei</i>
		<i>dumneavoastră</i>
B. R.	<i>dumitale</i>	<i>dumnealui, dumneaei</i>
	Tsz A.T. B. R.	<i>dumneavoastră dumnealor</i>

Ha a beszélő egy vagy több idősebb vagy ismeretlen személyt szólít meg, a 2. személy *tu*, illetve *voi* helyett a *dumneavoastră*, a *domnia voastră* összevonásából létrejött alakot használja. Rövidítése: *dv.*, *dvs.*, *d-voastră*.

Az alábbi példák a beszélő kapcsolatát fejezik ki:

Közeli: *Tu ești inginer?* (Mérnök vagy?)

Udvariasabb: *Dumneata ești inginer?* (Maga mérnök?; vagy régiesen: Kegyelmed, kend mérnök?)

Hivatalos és udvarias: *Dumneavoastră sunteți inginer?* (Ön mérnök?) Az első két példában a létige egyes szám, 2. személyben áll (*ești*), a harmadikban többes szám, 2. személyben (*sunteți*), ez is jele a kapcsolat minőségének, mivel hivatalosabb, tartózkodóbb.

Ezen kívül a 3. személyre (*el, ea, ei, ele*) utaló udvariassági formák: *dânsul, dânsa, dânsii, dânsule* (maga/ maguk).

A *dânsul* udvariassági névmás ragozott alakjai:

	Egyes szám	Többes szám
A. <i>dânsul</i>	<i>dânsa dânsii</i>	<i>dânsule</i>
B. (al a ai ale) (al a ai ale) (al a ai ale)	<i>dânsului dânselor</i>	<i>dânselor</i>
R. <i>dânsului</i>	<i>dânselor</i>	<i>dânselor</i>
T. (<i>pe</i>) <i>dânsul</i> (<i>pe</i>) <i>dânsa</i> (<i>pe</i>) <i>dânsii</i>		<i>(pe) dânsule</i>

Példák: *El este mai perspicace./Dânsul este mai perspicace. Ȑ/Ȑ* (udvariassági forma, hímnem)
Este vorba de ele./ Este vorba de dânsule. (Ȑ/Ȑ udvariassági forma, nőnem)

5.0.1.2. Nyomosított melléknévi személyes névmás (Pronumele de întărire).

Több nyelvész a nyomosított melléknévi személyes névmást a személyes névmás egyik fajtájának tekintik. Általában főnév vagy névmás mögött áll. Szerepe az, hogy nyomatékkal kifejezze a szóban forgó személyt, például *eu însumi* (én magam, önmagam, jómagam, régies formában: ennem magam), *tu însuți* (te magad, önmagad, tenned magad), *el însuși* (ő maga, önnomaga); *ei înșiși* (önmaguk, stb). A jelentése hasonló a *chiar*, *tocmai*, *personal* határozószó vagy a *singur* melléknév jelentéséhez.

Példák: Ai adus-o tu însuți./ Ai adus-o chiar tu. (Te magad hoztad.)

Cred că tu însăți ai rezolvat această problemă dificilă./ Cred că chiar tu,/ tocmai tu,/ tu personal,/ tu singură ai rezolvat această problemă dificilă. (Azt hiszem, hogy te magad oldottad meg ezt a nehéz feladatot).

Noi însene vom găsi soluția cea mai potrivită. /Chiar noi vom găsi soluția cea mai potrivită. (Mi magunk találjuk meg a legmegfelelőbb megoldást).

Nyomosított melléknévi személyes névmás ragozott alakjai:

Egyes szám

1. személy Hn. *însumi* (én magam) ha egy férfi beszél
Nn. A. T. *însămi* ha egy nő beszél

B. R. *însemi*

2. személy Hn. *însuți* (te magad) ha egy férfivel,
Nn. A. T. *însăți* ha egy nő beszél

B. R. *înseți*

3. személy Hn. *însuși* (ő maga) egy férfi
Nn. A. T. *însăși* egy nő

B. R. *înseși*

Többes szám

1. személy Hn. *înșine* (mi magunk) ha több férfi vagy nők és férfiak vegyesen
beszélnek*

Nn. *însene* ha több nő beszél

2. személy Hn. *înșivă* (ti magatok) ha több férfi vagy
nők és férfiak vegyesen
beszélnek

Nn. *însevă* ha több nő beszélnek

3. személy Hn. *înșiși* (ők maguk) több férfi vagy
nők és férfiak vegyesen
Nn. *înseși* vagy *însele* több nő beszél

Nyelvhelyességi tudnivalók

Az egyeztetés szabályai szerint, ha két vagy több nőnemű főnév mellé kerül egy vagy több hímnemű főnév, akkor a hímnemmel kell egyeztetni. Például: *Maria, Ileana, Ecaterina și Ștefan înșiși și-au ales calea emigrării*. Nem a nőnemű többes számú alakot (*înseși*) kell használni!

Ford.: *Măria, Ilona, Katalin és István maguk választották az emigrációt.*

5.1.0. Birtokos névmás (Pronumele posesiv) és birtokos melléknév (Adjectiv posesiv).

A kettő közötti alapvető különbség az, hogy a birtokos névmást mindig a birtokos névelővel (*al*, *a*, *ai*, *ale*) együtt használjuk: *al meu*, (enyém), *ai mei* (enyéim), *ale tale* (tieid), *al vostru* (tietek), *ale voastre* (tieitek) stb., míg a birtokos melléknév a főnév mögött áll birtokos névelő nélkül: *fratele meu* (testvérem), *bunica ta* (nagymamád), *părinții săi* (a szülei), *cărțile voastre* (könyveitek), stb.

NYELVTANI GYAKORLATOK/ELEMZÉSEK MONDATOKBAN

Ford.: Könyvünk nálatok van. A tietekről semmit sem tudunk?

§ NYELVTANI FOGALMAK/ÉRTELEMZÉSEK LÁSD FARKAS J. ROMÁN NYELVTAN

A birtokos névmás alakjai.

A birtok nemétől és számától függően a birtokos névmásnak minden személyben külön alakja van. Magyarban: enyém (*al meu*), enyéim (*ai mei*), mienk (*al nostru*), mieink (*ai noștri*), tied (*al tău*), tieid (*ai tăi*), tietek (*al vostru*), tieitek (*ai voștri*), stb.

	1. személy	2. személy	3. személy	
<i>Egy birtokos</i>				
I. <i>Egy birtok</i>				
Hn. Sn.	<i>al meu</i>	<i>al tău</i>	<i>al său</i>	<i>al lui, al ei</i>
Nn.	<i>a mea</i>	<i>a ta</i>	<i>a sa</i>	<i>a lui, a ei</i>
II. <i>Több birtok</i>				
Hn.	<i>ai mei</i>	<i>ai tăi</i>	<i>ai săi</i>	<i>ai lui, ai ei</i>
Nn. Sn.	<i>ale mele</i>	<i>ale tale</i>	<i>ale sale</i>	<i>ale lui, ale ei</i>
 <i>Több birtokos</i>				
I. <i>Egy birtok</i>				
Hn. Sn.	<i>al nostru</i>	<i>al vostru</i>	-	<i>al lor (övék)</i>
Nn.	<i>a noastră</i>	<i>a voastră</i>	-	<i>a lor</i>
II. <i>Több birtok</i>				
Hn.	<i>ai noștri</i>	<i>ai voștri</i>	-	<i>ai lor (övéik)</i>
Nn. Sn.	<i>ale noastre</i>	<i>ale voastre</i>	-	<i>ale lor</i>

Nyelvhelyességi tudnivalók

A *noștri*, *voștri* alakot mindig egy *i*-vel írjuk. A *meu*, *tău*, *său* alak kivételt képez a birtokos esettel járó előljárós szerkezetben: *contra mea* (ellenem), *contra ta* (ellened), *contra sa* (ellene) és nem **contra mele*, **contra tale*, **contra sale*; vagy *împotriva mea* (ellenem), *împotriva ta* (ellened), *împotriva noastră* (ellenünk), (**împotriva mele*, **împotriva tale*, **împotriva noastre*).

A rokonságot kifejező szókapcsolatokban a *meu*, *tău*, *său* birtokos melléknevet kötjellel írjuk: *bunică-mea* (nagymamám), *mamă-sa* (anyja), *tată-său* (apja), és a köznyelvben használatos rövidített formákat is kötjellel írjuk: *mă-ta*, *mă-sa*, *ta-su*.

A birtokos viszony kifejezhető még az udvariassági névmás különböző alakjainak a segítségével is, például *fratele duminale*, *dumneavoastră*, *dumnealui*, *dumneaei*, *dumnealor* (az ön, ön, ön - hímnem, ön - nőnem, önök testvére)

A birtokos névmásnak csak a népnyelvben van birtokos és részeshatározó-esete, amikor szoros családi, munkahelyi, baráti, csapattársi viszonyra utal - *alor tăi*. Például: *Cere alor tăi* (Kérd meg a tiedet, vagyis a tiedtől).

Mondattani szempontból a birtokos névmás többek között lehet a névszói állítmány része is: *Cartea aceasta este a ta*.

5.1. Visszaható névmás (Pronumele reflexiv)

Segítségével ki lehet fejezni azt, hogy az alany cselekvése önmagára irányul, például *maga mosta az ingeii* - *el și-a spălat cămășile*. Ezt a román mondat úgy is helyes ha azt mondom: *el a spălat cămășile sale* - *kimosta* (az ő) *ingeii*. Tehát a birtokos melléknév (*sale*) helyett használjuk a visszaható névmás részeshatározó- esetű alakját (*și-a spălat- săi* *magának kimosta*). Az alábbi mondatokban a birtokos melléknév (*meu*, stb.) helyett használjuk a visszaható névmás (*îmi*, stb.) különböző alakjait (*meu* > *îmi*):

Eu îl aștept pe fratele meu	-	<i>îmi aștept fratele</i>
(Várom a tesvéretem.)		(Várom a tesvéretem.)
Tu îl aștepti pe fratele tău		<i>îți aștepti fratele</i>

El îl așteaptă pe fratele său	Își așteaptă fratele.
Noi îl așteptăm pe fratele nostru	Ne așteptăm fratele.
Voi îl așteptați pe fratele vostru	Vă așteptați fratele.
Ei îl așteaptă pe fratele lor	Își așteaptă fratele.

Íme néhány példa:

Trebuie să-mi aștept prietenii în gară.

(Várom kell a barátaimat az állomáson.)

Mi-am adus aminte de excursia făcută anul trecut.

(Emlékeztem a tavalyi kirándulásra.)

Voi vă apărați bine în asemenea situații.

(Jól védekeztek ilyen helyzetekben.)

Unii își regretă faptele comise, alții nu.

(Egyesek megbánják tetteiket, mások nem.)

Visszaható igék ragozása:

5.2. Mutató névmás (Pronumele demonstrativ)

Általában a mutató névmás a már említett dologra (főnév, melléknév, számnév) utal, annak helyére (közelre vagy távolra). Van *közelre* (pronumele demonstrative de apropiere) és *távolra mutató mutató névmás* (pronumele demonstrativ de depărtare), *önálló*, illetve *főnév előtti melléknévi mutató névmás* (pronumele demonstrativ, illetve adjective antepuse), *főnév mögötti melléknévi* (adjective postpuse) *mutató névmás*.

NVELYTANI GYAKORLATOK/ELEMZÉSEK MONDATOKBAN

Hogyan válasszuk ki a helyes megoldást?

2. Copiii lor se scaldă în râu. Numele ... îmi este necunoscut.

A. acestor

C. acesteia

B. aceasta

D. acestora

A helyes válasz a D., mert az *acestora* mutató névmás a főmondat alanyára (*copiii*) utal. Ha megnézzük az alábbi táblázatban, akkor kiderül, hogy ez a névmás közelre mutató, többes szám és birtokos eset, számban és nemben egyeztetve van a *copiii*-val, amelyre utal. A helyes mondat: *Numele acestora îmi este necunoscut*. Az A., B., C. válasz hibás, mert az *acestor* alak a főnév előtt álló melléknévi mutató névmás; az *aceasta* nőnemű és egyes szám, így nem egyeztetve van az alannal, és az *acesteia* sem, mert egyes szám, nőnemű és birtokos esetben áll.

Ford.: *Nevük (ezek neve) ismeretlen számomra.*

2. Am lăsat colegilor ... toate adresele de care aveți nevoie.

A. acelor

C. acelei

B. acelora

D. aceluia

A helyes válasz a B. Az *acelora* melléknév mögött áll távolra mutató névmás egyeztetve van a *colegilor* főnévvel (többes szám, hímnem, részeshatározó-eset), amelyre utal. Az A. C. D. válasz hibás. Az *acelor* alak a melléknév előtt álló mutató névmás, az *acelei* ugyancsak melléknév előtt áll és egyes szám, birtokos vagy részeshatározó-eset, az *aceluia* melléknév után következő mutató névmás, egyes szám birtokos vagy részeshatározó-eset. A helyes mondat: *Am lăsat colegilor acelora toate adresele de care aveți nevoie*.

Ford.: *Az összes címet, amire szükségetek van, otthagytam azoknál a kollégáknál (azoknak a kollégáknak).*

3. Rezultatul ... meci ni s-a comunciat mult mai târziu.

A. acestuia

C. acestui

B. acesteia

D. acelei

A helyes válasz a C. Az *acestui* alak, mert a *meci* főnév előtt áll, így melléknévi mutató névmás, egyes szám, semleges nem, birtokos eset, akárcsak a főnév (*meci*), amelyre utal. A helyes mondat: *Rezultatul acestui meci ni s-a comunciat mult mai târziu*. Az A. B. D. válasz hibás. Az *acestuia* a főnév után következő mutató névmás vagy melléknévi mutató névmás, a különbség a szóvégi *a* (lásd az alábbi táblázatot). Az *acelei* eleve kizárt a fenti mondatban, mert a főnév semleges nemű (*meci*), egyes számban hímnemű alakot (*acestui*) kell használnunk.

Ford.: *Ennek a meccsnek az eredményét jóval később hozták a tudomásunkra (közölték velünk).*

4. Zi de zi ... torturi intelectuale trebuie să mă supun în ficcare zi în biroul unui șef arogant.

- A. acelor
B. aceea
C. acelora
D. acelorași

A helyes válasz az D. Az *acelorași* (ugyanazon) alak azonosító értelmű melléknévi mutató névmás (lásd alább a 3. pontban), amely a *torturi* főnév előtt áll és többes szám, nőnem, részeshatározó-eset. A helyes mondat: *Acelorași torturi intelectuale trebuie să mă supun în ficcare zi în biroul unui șef arogant*. Az A. B. C. válasz hibás. Az *acelor* alak főnév előtti melléknévi mutató névmás, az *aceea* alak távolra mutató névmás vagy melléknévi mutató névmás, egyes szám és alany- vagy tárgyeset. Az *acelora* azért hibás, mert távolra mutató névmás vagy melléknévi mutató névmás, többes szám, Birtokos vagy részeshatározó-eset.

Ford.: *Nap mint nap ugyanazon szellemi tortúráknak kell alávetnem magam egy nagyképű főnök irodájában.*

5. Caietele ... studente au rămas în sala de seminar.

- A. celeilalte
B. celorlalte
C. celelalte
D. celălalt

A helyes válasz az B. A *celorlalte* (többi) alak melléknévi megkülönböztető mutató névmás és a *studente* (diáklányok) főnévre utal, többes szám, nőnem, birtokos eset. A helyes mondat: *Caietele celorlalte studente au ramas in sala de seminar*. A többi válasz hibás. A *celeilalte* is melléknévi melléknévi megkülönböztető mutató névmás, viszont egyes számú és nőnemű alak. (Lásd alább a 4 pontban). A *celelalte* is ez a fajta mutató névmás, többes szám, nőnem, alanyeset vagy tárgyeset; a *celălalt* viszont egyes szám, hímnemű, alanyeset vagy tárgyeset.

Ford.: *A többi diáklány füzetei a szemináriumi teremben maradtak.*

§ NYELVTANI FOGALMAK/ÉRTELEMZÉSEK LÁSD FARKAS J. ROMÁN NYELVTAN

5.3. A **közelre** mutató névmás önálló és melléknévi mutató névmás főnév **mögött** álló alakjai:

Egyes szám		Többes szám	
	Hn. Sn.		Hn.
A. T.	<i>acesta</i> (ez, emez) <i>ăsta</i>	<i>aceștia</i>	<i>ăștia</i>
B. R.	<i>acestuia</i> <i>ăstui</i>	<i>acestora</i>	<i>ăstora</i>
	Nn.		Nn. Sn.
A. T.	<i>aceasta</i> <i>asta</i>	<i>acestea</i>	<i>astea</i>
B. R.	<i>acesteia</i> <i>asteia/ăsteia</i>	<i>acestora</i>	<i>ăstora</i>

Melléknévi **közelre** mutató névmás főnév **előtt** álló alakjai:

Egyes szám		Többes szám	
	Hn. Sn.		Hn.
A. T.	<i>acest</i> <i>ăst</i>	<i>acești</i>	<i>ăști</i>
B. R.	<i>acestui</i> <i>ăstui</i>	<i>acestor</i>	<i>ăstor</i>
	Nn.		Nn. Sn.
A. T.	<i>această</i> <i>astă</i>	<i>aceste</i>	<i>aste</i>
B. R.	<i>acestei</i> <i>astei/ăstei</i>	<i>acestor</i>	<i>ăstor</i>

5.4. A *távolra* mutató névmás önálló és melléknévi mutató névmás főnév *mögött* álló alakjai:

Egyes szám		Többes szám	
	Hn. Sn.		Hn.
A. T.	<i>acela</i> (az, amaz) <i>ála</i>	<i>aceia</i>	<i>ăia</i>
B. R.	<i>aceluia</i> <i>ăluia</i>	<i>acelora</i>	<i>ălora</i>
	Nn.		Nn. Sn.
A. T.	<i>aceea</i> <i>aia</i>	<i>acelea</i>	<i>alea</i>
B. R.	<i>acesteia</i> <i>ăleia</i>	<i>acelora</i>	<i>ălora</i>

Melléknévi *távolra* mutató névmás főnév *előtt* álló alakjai:

Egyes szám		Többes szám	
	Hn. Sn.		Hn.
A. T.	<i>acel</i> <i>ăl</i>	<i>acei</i>	<i>ăi</i>
B. R.	<i>acelui</i> <i>ălui</i>	<i>acelor</i>	<i>ălor</i>
	Nn.		Nn. Sn.
A. T.	<i>aceea</i> <i>a</i>	<i>acele</i>	<i>ale</i>
B. R.	<i>acelei</i> <i>ălei</i>	<i>acelor</i>	<i>ălor</i>

5.5. Azonosító mutató névmás (pronume demonstrativ de identitate) és azonosító melléknévi névmás (adjective demonstrative).

Egyes szám		Többes szám	
	Hn. Sn.		Hn.
A.T.	<i>același</i> (ugyanaz)	<i>aceiași</i>	
B. R.	<i>aceluiași</i>	<i>acelorași</i>	
	Nn.		Nn. Sn.
A.T.	<i>aceeași</i>	<i>aceleași</i>	
B. R.	<i>aceleași</i>	<i>acelorași</i>	

5.6. Megkülönböztető mutató névmás (pronume demonstrativ de diferențiere) és melléknévi megkülönböztető mutató névmás (adjective demonstrative de diferențiere).

Egyes szám		Többes szám	
Hímnem	Semleges nem		
A.T.	<i>celălalt</i> (másik) <i>ălălalt</i>	<i>ăstălalt</i>	
B. R.	<i>celuilalt</i>	<i>ăluilalt</i>	<i>ăstuilalt</i>
	Nónem		
A.T.	<i>cealaltă</i> <i>ailalaltă</i>	<i>ăstălaltă</i>	
B. R.	<i>celeilalte</i> <i>ăleilalte</i>	<i>ăsteilalte/asteilalte</i>	
Többes szám			
	Hn.		
A.T.	<i>ceilalți</i> (többiek) <i>ăilalți</i>	<i>ăștilalți</i>	
B. R.	<i>celorlalți</i>	<i>ălorlalți</i>	<i>ăstorlalți</i>
	Nónem		
A.T.	<i>celelalte</i> <i>alelalte</i>	<i>astelalte</i>	
B. R.	<i>celorlalte</i> <i>ălorlalte</i>	<i>ăstorlalte</i>	

5.7. Vonatkozó névmás (Pronumele relativ) *care, cine, ce, cât*.

5.7.1. A *care* (amely, ami) vonatkozó névmás.

A románban, akárcsak a magyar nyelvben, a vonatkozó névmás az összetett mondat tagmondataiban fordul elő és a főmondatban szereplő főnévre utal. *Fata¹/ care a venit la tine²/ este colega mea de serviciu.^{1/}* (A lány, aki hozzád jött, kollégánóm.) A *care* vonatkozó névmás a jelző mellékmondatot (*care a venit la tine²*) vezeti be és a főmondat (*Fata¹/ este colega mea de serviciu.^{1/}*) alanyára (*fata* - főnévre) utal. *Doamna¹/ al cărei soț este colegul nostru², a plecat nu de mult.^{1/}* (A hölgy, akinek a férje kollégánk, nem rég ment el.) Az *al cărei* vonatkozó névmás ebben az esetben is a jelző mellékmondat (*al cărei soț este colegul nostru²*) és a főmondat alanyára (*doamna*) utal. Ilyen értelemben a vonatkozó névmás mellékmondati kötőszóként értelmezhető. A tesztekben számos ilyen feladat található, ezért bővebben elemezzük ezt a fajta vonatkozó névmást.

1. Surorile băieților ... studiază la noi vor veni din nou la sfârșitul verii.

A. a căror

C. al căror

B. care

D. pe care

A helyes válasz az B. A *care* vonatkozó névmás a főnév (*băieților*) után áll alanyesetben és a jelző mellékmondatot (*care studiază la noi*) vezeti be és a mondat alanya. A helyes mondat: *Surorile băieților care studiază la noi vor veni din nou la sfârșitul verii*. Az A. C. D. hibás válasz. A *a căror* alak a vonatkozó névmás többes szám, birtokos esete, az *al căror* akárcsak az előző, birtokos esetben áll, viszont a birtok neme különböző, az *a* birtokos névelő egyes szám, nőnemre, az *al* egyes szám, hímnemre utal. A *pe care* alak a vonatkozó névmás tárgyese, így nem lehet a mellékmondat alanya.

Ford.: *A fiúk lánytestvérei, akik nálunk tanulnak, a nyár végén ismét jönnek.*

2. I-am telefonat prietenului ... îl aștept în gară.

A. de care

C. căruia

B. de la care

D. pe care

A helyes válasz az D. A *pe care* alak a vonatkozó névmás tárgyese, így a mellékmondat (*pe care îl aștept în gară*) tárgya. Az utána következő személyes névmás (*îl*) is tárgy, így a *prietenului* főnévre utaló tárgyat (akit) a románban megkettőzött alakban (*pe care îl*) fejezzük ki. A helyes mondat: *I-am telefonat prietenului pe care îl aștept în gară*. Az A. B. C. válasz hibás. A *de care* (akiről vagy amiről) határozó, így nem fejezhet ki tárgyat; *de la care* (akitől vagy amitől) is határozó; a *căruia* a vonatkozó névmás részeshatározó-esete.

Ford.: *Telefonáltam a barátomnak, akit az állomáson várok.*

3. Profesorul ... mi-ai povestit a plecat la Viena.

A. despre care

C. de la care

B. cu care

D. căror

A helyes válasz az A. *despre care* (akiről) vonatkozó névmás a mellékmondatban (*despre care mi-ai povestit*) határozó. A helyes mondat: *Profesorul despre care mi-ai povestit a plecat la Viena*. Az B. C. D. válasz hibás. A *cu care* alak jelentése miatt (akivel) nem illik a mondatba; a mondat értelmét tekintve *de la care* (akitől) sem helyes; *căror* a főnév után következő vonatkozó névmás részeshatározó-esete.

Ford.: *A tanár, akiről beszéltél, elutazott Bécsbe.*

4. Angajații ... li s-au majorat salariile lucrează și seara.

A. căruia

C. căror

B. căror

D. ale căror

A helyes válasz a C. A *căror* főnév után következő vonatkozó névmás többes szám részeshatározó esete. Erre utal a a személyes névmás III. személy, többes szám, részeshatározó-eset hangsúlytalan alakja (*li*). Ebben az esetben is megkettőzött névmás (*căror li*) fejezi ki a határozót. A helyes mondat: *Angajații căror li s-au majorat salariile lucrează și seara*. Az A. B. D. válasz hibás. A *căruia* vonatkozó névmás a főnév mögött áll és egyes szám részeshatározó-eset; a *căror* főnév előtt álló vonatkozó névmás részeshatározó-esete; az *ale căror* a vonatkozó névmás többes szám birtokos esete, a mondatban pedig részeshatározó-esetet kell használni.

Ford.: *Az alkalmazottak, akiknek felemelték a bérüket este is dolgoznak.*

5. *Știrile ... mașina noastră a suferit un accident s-au adevărit false.*

A. *căroră*

C. *ale căror*

B. *potrivit căroră*

D. *contra căroră*

A helyes válasz a B. A *potrivit căroră* (melyek szerint, szó szerint: megfelelően) a vonatkozó névmást a határozószó (*potrivit*) miatt részeshatározó-esetben használjuk. Mivel a főmondat alanyára (*Știrile*) vonatkozik, a mutató névmás többes számban áll. A *potrivit* helyett használhatnánk a *conform* határozószót is. A helyes mondat: *Știrile potrivit căroră mașina noastră a suferit un accident s-au adevărit false.* Az A. C. D. válasz hibás. A *căroră* (melyeknek) főnév után következő vonatkozó névmás, többes szám részeshatározó-esete; az *ale căror* a vonatkozó névmás többes szám birtokos esete; a

contra căroră (amelyek ellen) szerkezet értelmetlen ebben a mondatban, a *contra* határozó szóval a vonatkozó névmást birtokos esetben használjuk.

Ford.: *A hírek, melyek szerint autónk balesetet szenvedett igaztalanak bizonyultak.*

5.7.2. A *care* vonatkozó névmás birtokos esete és egyeztetése

Birtokos esetben a *care* vonatkozó névmást egyeztetni kell (nemben és számban) az előtte álló főnévvel (*Casa*), amelyre utal, a birtokos névmást (*al, a, ai, ale*) viszont a vonatkozó névmás mögött álló főnévvel. (*uși*). Ez a szabály a román nyelv egyik nehezen elsajátítható sajátossága. Gyakran az anyanyelvűek is tévednek e szabály alkalmazásakor.

Casa^{1/} ***ale cărei*** *uși sunt mari*^{2/} este mai ușor de cambriolat. ^{1/}

Az első mondat a főmondat (*Casa este mai ușor de cambriolat*), a második (*ale cărei uși sunt mari*) jelzői mellékmondat. A *cărei* vonatkozó névmás egyeztetve van az egyes számú, nőnemű *casa* főnévvel; az *ale* birtokos névmás (többes szám, nőnem), egyezik a *uși* főnévvel (többes szám, nőnem).

Ford.: *A ház, amelynek ajtóit nagyok, könnyebben kirabolható.*

Prietenii^{1/} ***ai căror*** *părinți trăiesc în Canada*^{2/} vor sosi în curând. ^{1/}

Az *ai căror* vonatkozó névmás első tagja (*ai*) a többes számú, hímnemű *părinți* főnévre utal, a második tag (*căror*) a többes számú, hímnemű *prietenii* főnévre.

Ford.: *Barátaink, akiknek a szülei Kanadában élnek, hamarosan megérkeznek.*

NYELVTANI GYAKORLATOK/ELEMZÉSEK MONDATOKBAN

Hogyan válasszuk ki a helyes megoldást?

1. *Inginerul ... frate îmi este prieten, a venit să joace tenis.*

A. *al căru*

C. *al căror*

B. *al cărei*

D. *a căru*

A helyes válasz az A. Az *al căru* vonatkozó névmás első tagja az *al* birtokos névmás a *frate* hímnemű, egyes számú főnévvel egyezik, míg a második tag (*căru*) az előtte álló ugyancsak hímnemű, egyes számú *inginerul* főnévvel. A helyes mondat: *Inginerul al căru frate îmi este prieten, a venit să joace tenis.* A B. C. D. válasz hibás, mert a birtokos névelő nem egyezik a mögötte álló főnévvel és a vonatkozó névmás sem egyezik az előtte álló főnévvel. Az *al cărei* alak második tagja nőnemű főnévre utal, holott a mondatban a *frate* hímnemű főnév szerepel; az *al căror* második tagja többes számú főnévre utal; a *căru* alak első tagja, a birtokos névmás (*a*) nőnemű, holott az *inginerul* főnév, amelyre utal hímnemű.

Ford.: *A mérnök, akinek a testvére barátom, teniszezni jött.*

2. *Fotbalistul ... soră îmi este studentă, va pleca în străinătate.*

- A. al căru
B. a căru
C. ai căru
D. a cărei

A helyes válasz az B. Az *a căru* vonatkozó névmás első tagja az *a* nőnemű, egyes számú birtokos egyeztetve van a *soră* nőnemű, egyes számú főnévvel. Ezért helyes a B. megoldás. A helyes mondat: *Fotbalistul a căru soră îmi este studentă, va pleca în străinătate.* A többi válasz hibás, mert az *al căru*, *ai căru*, *a cărei* alakok nem egyeznek a *fotbalistul* egyes számú, hímnemű főnévvel, sem a *soră* főnévvel.

Ford.: *A fotbalista, akinek a húga (az én) diákom, külföldre távozik.*

3. Informaticianul ... părinți stau la Brăila, face naveta cu trenul.

- A. a căru
B. ale căru
C. ai căror
D. ai căru

A helyes válasz az D. Az *ai căru* vonatkozó névmás első tagja az *ai* birtokos névmás a *părinți* többes számú, hímnemű főnévre utal, a *căru* az *informaticianul* hímnemű, egyes számú főnévvel egyezik. A helyes mondat: *Informaticianul ai căru părinți stau la Brăila, face naveta cu trenul.* Az A. B. C. válasz hibás. Az *a căru* esetében a birtokos névmás nem egyezik a *părinți* főnévvel, sem az *ale* birtokos névmás nem egyezik a hímnemű, többes számú főnévvel, a C. pontban az *ai căror* azért nem helyes, mert a második tag nem egyezik az egyes számú *informaticianul* főnévvel.

Ford.: *Az informatikus, akinek a szülei Brăilában élnek, vonattal ingázik.*

4. Fetele ... surori sunt eleve de liceu, vin deseori acasă pentru a le ajuta.

- A. al căror
B. ai căror
C. ale căror
D. a, a căror

A helyes válasz az C. Az *ale căror* vonatkozó névmás első tagja az *ale* birtokos névmás a *surori* nőnemű, többes számú főnévre utal, míg a második tag (*căror*) az előtte álló nőnemű, többes számú *fetele* főnévvel egyezik. A helyes mondat: *Fetele ale căror surori sunt eleve de liceu, vin deseori acasă pentru a le ajuta.* Az A. B. D. válasz hibás, mert az *al*, *ai* és *a* birtokos névmás nem utal a *fetele* főnévre

Ford.: *A lányok, akiknek a testvérei gimnazisták, gyakran jönnek haza, hogy segítsenek nekik.*

5. Băieții ... soră este la școala elementară, joacă fotbal la un club din oraș.

- A. al căror
B. ai căror
C. a căror
D. ale căror

A helyes válasz az C. Az *a căror* vonatkozó névmás első tagja az *a* birtokos névmás a *soră* nőnemű, egyes számú főnévre utal, a második tag (*căror*) az előtte álló hímnemű, többes számú *băieții* főnévre. A helyes mondat: *Băieții a căror soră este la școala elementară, joacă fotbal la un club din oraș.* Az A. B. D. válasz hibás, mert ebben az esetben is a birtokos névmás *al*, *ai* és *ale* nem egyezik a mögöttük álló egyes számú, nőnemű *soră* főnévvel.

A care vonatkozó névmás birtokos esete

Főnév előtt

Egyes szám

A. T. care

B. Hn. (al a, ai ale) căru

Nn. (al a, ai ale) cărei

R. Hn. căru

Nn. cărei

Többes szám

A. care

T. pe care

B. Hn. (al a, ai ale) căru

Nn. (al a, ai ale) cărei

R. Hn. és Nn. căror

Főnév mögött

care

(al a, ai ale) căru

(al a, ai ale) cărei

căruia

căreia

care

pe care

(al a, ai ale) căru

(al a, ai ale) cărei

căroră

Nyelvhelyességi tudnivalók

A románban az előljáróval használtt (**pentru** salvarea) álló vonatkozó névmás különböző alakjának (salvarea **căreia**, illetve **a cărei** salvare) használta *egyformán* helyes.

Femeia **pentru** salvarea **căreia** ne-am luptat cu toții, era din Cluj.*
a cărei salvare

Ford.: *A diáklány, akinek a megmentéséért mindannyian harcoltunk, kolozsvári volt.*

Oamenii în ochii **căroră** se citea disperarea erau niște escroci.

ai căror ochi

Ford.: *Az emberek, akiknek a szemükben kétségbeesés tükröződött, szélhámosak voltak.*

*lásd Gheorghe Doca, *Langue roumaine Romanian Language*, 3. k. 2000, Ars Docendi, Bucuresti, p. 666.

5.7.3. A **cine** (aki) vonatkozó névmás ragozott alakjai

Alanyeset vagy tárgyeset **cine**

Birtokos eset (**al, a, ai ale**) **cui**

Részeshatározó-eset **cui**

Példák: *Veniți cu **cine** vreți.* (Gyertek, akivel akartok).

***Cine** pleacă ultimul să stingă lumina.* (Aki utoljára megy el, kapcsolja le a villanyt.)

5.7.4. A **ce** (ami) vonatkozó névmás alakja változatlan. A mai román nyelvben egyre gyakrabban használják a **care, cine** helyett.

Peldák: ***Ce** ție nu-ți place altuia nu face.* (Amit nem szeretsz, azt másnak se csináld).

*Te gândești la **ce-a** spus profesorul.* (Arra gondolsz, amit a tanár mondott).

*Iată cuvântul **ce** se scrie cu literă mare.* (Íme a szó, amelyet nagy betűvel írnak).

*Iată cuvintele **ce** se scriu cu litere mari.* (Íme a szavak, amelyeket nagy betűvel írnak).

Nyelvhelyességi tudanivalók

A **ce** vonatkozó és kérdő névmás kapcsolódhat egy hangsúlytalan személyes névmáshoz (**-l, -o, -i, -mi, -ți**) **ce-l, ce-o, ce-i, ce-mi, ce-ți**.

Példák:

***Ce-i** cu tine?* (i =este: ce este?) (226 Popescu)

5.7.5. A **cât, câtă, câți, câte** (amennyi) vonatkozó névmás nemben és számban egyeztetve van a mögötte álló főnévvel.

Példák: *Cornel s-a dus în grădina lor și a luat **câte** flori a dorit.* (Cornel elment a kertjükbe és annyi virágot hozott amennyit csak óhajtott).

*Ai plecat **cu câte** cărți aveai.* Ugyanaz másképpen: *Ai plecat cu toate cărțile pe care le-ai avut.* (Annyi könyvvel távoztál, amennyid csak volt./ Az összes könyveiddel távoztál).

5.7.6. A **cel ce (cei ce, ceea ce, cele ce)** összetett vonatkozó névmást külön írjuk. Nem töltheti be a kérdő névmás szerepét, mint a többi vonatkozó névmás (**care, cine, ce, cât**).

Ragozott alakjai:

Egyes szám

Többes szám

Hímnem Semleges nem

Hímnem

A.T. **cel ce** (aki, amely)

cei ce (akik)

B. R. **celui ce**

celor ce

Nőnem

Nőnem Semleges nem

A.T. **ceea ce** (ami)

cele ce (amik)

B. R. **celei ce**

celor ce

Példák: ***Celui ce-i** place să fie măgulit este un om slab.* (Az akinek teszük, hogy ajnározzák, gyenge ember).

*Vă rog să-mi dați **ceea ce-mi** revine.* (Kérem adják oda, ami jár nekem). A **ceea ce** (ami) általános,

elvont dolgokra vonatkozik.

Spuneți celor ce vor să plece să nu lase bagajele în cameră. (Mondják meg azoknak, akik el akarnak menni, hogy csomagjaikat ne hagyják a szobában).

5.8. Kérdő névmás (Pronumele interogativ) care (mi, micsoda, melyik, miféle), **cine** (ki, kicsoda), **ce** (mi), **cât, câtă, câți, câte, al cătelea** (mennyi, hányadik).

A kérdő névmás a feltett kérdésre választ adó névszó helyett áll a mondatban és élőlényekre, tárgyakra, elvont dolgokra és azok tulajdonságaira kérdez.

A care kérdő névmás és melléknévi kérdő névmás ragozott alakjai:

Kérdő névmás		Melléknévi kérdő névmás
Egyes szám		
A. T.	<i>care</i>	<i>care</i>
B. R.	<i>căruia</i> (Hn Sn) <i>căreia</i> (Nn)	<i>căru</i> <i>cărei</i>
Többes szám		
A. T.	<i>care</i>	<i>care</i>
B. R.	<i>cărora</i>	<i>cărora</i>

Iar **cei cărora** Departamentul “crime și achiziții” **le**-a recomandat să-și cumpere au plecat la shopping prin lume.

Nyelvhelyességi tudnivalók

Az alábbi mondatban birtokos esetben, a birtokos névelővel használt **care** kérdő névmás nemben és számban egyeztetve van a mellette álló többes számú birtokossal (*elevi*), a birtokos névmás pedig a a többes számú birtokkal (*gențile*).

Ale căror elevi sunt gențile acestea? (Mely tanulóké azok a táskák?)

Al căru copil este pixul? (Mely gyereké a golyóstoll?)

A második mondatban az *al* birtokos névmás egyeztetve van a semleges nemű, egyes számú birtokkal (*pixul*), a *căru* az egyes számú birtokosra (*copil*) utal.

A cine kérdő névmás és melléknévi kérdő névmás ragozott alakjai

A.	<i>cine</i>	Cine vine la cină?
T.	(<i>pe, cu</i>) <i>cine</i>	Cu cine vine la cină?
B.	(<i>al, a, ai, ale</i>) <i>cui</i>	A cui este casa aceea?
R.	<i>cui</i>	Cui ai spus că mergem la cină?

A cât, câtă, câți, câte, al cătelea kérdő névmás alakjai:

Számnévi kérdő névmásnak is nevezhetnénk, mert a válasz a **cât**-tel kezdődő kérdő mondatra általában tőszámnév vagy sorszámnév.

Például:

Cât este ceasul? *Trei.* (tőszámnév - numeral cardinal)

(Mennyi az idő? Három óra.)

Câte bomboane ai adus pentru ficare? *Câte patru.* (sorszámnév - numeral ordinal).

(Hány cukorkát hoztál fejenként? Mindenkinék négyet.)

Sunt trei avioane cu care vom pleca. Cu al cătelea vrei să pleci? *Cu al treilea.* (Három géppel utazunk. Hányadikkal szeretnél menni? A harmadikkal.)

5.9. Határozatlan névmás (Pronumele nehotărât) és a melléknévi határozatlan névmás (Adjectiv pronominal nehotărât). Olyan élőlény, élettelen tárgy, elvont dolog nevét helyettesíti, amelyet nem tudunk vagy nem óhajtunk pontosan megnevezni. Jelentése alapján a magyar nyelvben van határozatlan (*valaki, valamilyen, valamennyi, némely* stb.) és általános névmás (*akárki, akármilyen, akármennyi, mindenki*, stb.).

A román nyelvben a határozatlan névmás lehet:

1. egyszerű: **unul, una, unii, unele** (egyik, egyesek, valaki, valakik), **altul, alta, alții, altele** (más,

mások), *atât, atăta, atâția, atâtea* (annyi, annyiak), *cutare* (akárki), *puțin, puțină, puținii, puținii, puținii, puținii*, *puținora* (kevés, kevesek, keveseknek) *tot, toți, toate, tuturor* (minden, mindenki, mindenkinek, valamennyi, valamennyinek), *mult, mulți, multe, multora* (sok, sokak, sokaknak);

2. *összetett: fie+care, cine, ce: fiecare* (mindegyik, mindenki, bárki), *fiicine* (bárki, akárki), *fiice* (bármi); *ori+cine, care, ce, cât: oricine* (bárki, akárki), *oricare* (bármi), *orice* (bármi), *oricât* (bármennyi), és a *și*-vel (*ori+și+cine*, stb.) képzett határozatlan névmás (*orișicine, orișicare, orișice, orișicât*); *oare+cine, care: oarecine* (bárki, akárki), *oarecare* (bármi, akármi); *vre+unul: vreunul, vreuna* (valaki), *vreunii, vreunele* (valakik); a *cine, care, ce, cât, alt(cine), alt(ce) + va: cineva* (valaki, akárki), *careva* (akármi), *ceva* (valami), *câtva* (valmennyi), *altcineva* (másik), *altceva* (másvalami); A román nyelvben a határozatlan névmásnak is --nemtől, számtól és esettől függően --különböző alakjai használatosak.

Ha a határozatlan névmás főnév előtt áll, az *melléknévi határozatlan névmás: unele* studente (egy-egy diáklányok), *tuturor* elevilor (összes tanulónak), *fiicare* om (minden ember), *toți* pomii (összes, valamennyi fa), stb.

Példák: *Am dat unui elev un măr, iar altui elev o mandarină.* (Egy gyereknek almát adtam, a másik gyereknek egy mandarint); *Am dat unuia un măr, iar altuia o mandarină.* (Egyiknek almát, a másiknak egy mandarint adtam). Az első mondatban a határozatlan névmás (*unui, altui*) főnév (*elev*) előtt áll és melléknévi határozatlan névmás, ugyanis a főnév sajátosságára utal. A másodikban a főnév helyett áll a határozatlan névmás (*unuia, altuia*).

NVELYTANI GYAKORLATOK/ELEMZÉSEK MONDATOKBAN

Hogyan válasszuk ki a helyes megoldást?

1. ... dintre voi i s-a dat cheia care se potrivește la ușă.

A. Unor

C. Unui

B. Unuia

D. Unei

A helyes válasz a B. Az *unuia* egyszerű határozatlan névmás, egyes szám, hímnem, részeshatározó-eset, az a személyt (valakit) helyettesíti, akiről szó van a mondatban. A helyes mondat: *Unuia dintre voi i s-a dat cheia care se potrivește la ușă.* Az A. C. D. hibás válasz. Az *unor* többes számú melléknévi határozatlan névmás és főnévvel együtt használjuk (*unor femei*). Az *unui* ugyancsak melléknévi határozatlan névmás, egyes szám, hímnem, birtokos vagy részeshatározó-eset (*unui copil*); az *unei* alak is melléknévi határozatlan névmás, egyes szám, nőnem, birtokos vagy részeshatározó-eset (*unei fete*).

Ford.: *Közületek valakinek odaadták a kulcsot, amely talál az ajtóba.*

2. El a vrut să se ascundă, însă ... dintre colegi l-a recunoscut.

A. cuiva

C. cineva

B. pe cineva

D. cu cineva

A helyes válasz az C. A *cineva* összetett határozatlan névmás (*cine+va*). A helyes mondat: *El a vrut să se ascundă, însă cineva dintre colegi l-a recunoscut.* Az A. B. D. hibás válasz. A *cuiva* alak határozatlan névmás, részeshatározó-eset; a *pe cineva* határozatlan névmás, tárgyeset; a *cu cineva* is ugyanaz, mint az előző.

Ford.: *Ő el akart bújni, de valaki a kollégái közül felismerte.*

3. Datoria ... este să-i ajute pe oamenii în vârstă.

A. fiicăruia

C. fiicine

B. fiicăru

D. fiicare

A helyes válasz az A. A *fiicăruia* összetett határozatlan névmás (*fi+căruia*), egyes szám, birtokos eset. A helyes mondat: *Datoria fiicăruia este să-i ajute pe oamenii în vârstă.* Az B. C. D. hibás válasz. A *fiicăru* melléknévi határozatlan névmás, egyes szám, hímnem, részeshatározó-eset és főnévre utal (pl. *fiicăru* coleg); A *fiicine* ((bárki, akárki) is összetett határozatlan névmás (*fi+cine*) és alanyesetben áll; a *fiicare* összetett határozatlan névmás (*fi+care*), alanyeset.

Ford.: *Mindannyiunk (mindenki) kötelessége, hogy segítsünk az idős embereken.*

4. Li s-au dat ... candidaților aceleași subiecte.

- A. tot
B. tutorora
C. toți
D. tutoror

A helyes válasz az D. A *tutoror* egyszerű melléknévi határozatlan névmás, a *tot* többes számú részeshatározó-elete.

A helyes mondat: *Li s-au dat tutoror candidaților aceleași subiecte.* Az A. B. C. hibás válasz. A *tot* egyszerű határozatlan névmás, hímnem, egyes szám, alanyeset; *tutorora* egyszerű határozatlan névmás, többes szám, részeshatározó-elet; *toți* egyszerű határozatlan névmás, hímnem, többes szám, alanyeset.

Ford.: *Az összes jelentkezőnek ugyanazt a feladatot adták. (Minden jelentkező ugyanolyan feladatot kapott).*

5. ... pomi veți avea în grădină câți veți sădi în acești ani.

- A. Atător
B. Atâția
C. Atâtea
D. Atât

A helyes válasz az B. Az *atâția* egyszerű melléknévi határozatlan névmás, többes szám, alanyeset, egyeztetve van a mögötte álló főnévvel (*pomi*). A helyes mondat: *Atâția pomi veți avea în grădină câți veți sădi în acești ani.* Az A. C. D. hibás válasz. Az *atător* melléknévi határozatlan névmás, többes szám, részeshatározó-elet; az *atâtea* melléknévi határozatlan névmás, többes szám, nőnem, alanyeset; az *atât* határozatlan névmás, egyes szám, hímnem, alanyeset.

Ford.: *Annyi fátok lesz, amennyit ebben az évben elültettek.*

6. Am citit scrisorile ... din exil.

- A. vreunor scriitori
B. vreunii scriitori
C. vreunul
D. vreun scriitor

A helyes válasz az A. A *vreunor scriitori* első tagja (*vreunor*) összetett melléknévi határozatlan névmás (*vre+unor*), többes szám, birtokos eset és egyeztetve van a mögötte álló főnévvel (*scriitori*). A helyes mondat: *Am citit scrisorile vreunor scriitori din exil.* Az A. C. D. hibás válasz. A *vreunii* összetett melléknévi határozatlan névmás (*vre+unii*), többes szám, alanyeset és egyeztetve van a mögötte álló főnévvel (*scriitori*); *vreunul* összetett határozatlan névmás (*vre+unul*), egyes szám, alanyeset; *vreun* összetett melléknévi határozatlan névmás (*vre+un*), egyes szám, alanyeset és egyeztetve van a mögötte álló főnévvel (*scriitor*).

Ford.: *Olvastam néhány emigrációban élő író levelét.*

7. Ion a trimis ... cărțile pe care i le-am dat.

- A. altceva
B. altcineva
C. altcuiva
D. altor

A helyes válasz az C. Az *altcuiva* összetett határozatlan névmás (*alt+cuiva*), egyes szám, részeshatározó-elet. A helyes mondat: *Ion a trimis altcuiva cărțile pe care i le-am dat.* Az A.B. D. válasz hibás. Az *altceva* összetett határozatlan névmás, egyes szám, alanyeset; az *altcineva* összetett határozatlan névmás, egyes szám, részeshatározó-elet; *altor* egyszerű határozatlan névmás, egyes szám, részeshatározó-elet.

Ford.: *Ion (valaki) másnak küldte el a könyveket, amelyeket neki adtam.*

8. ... cărți sunt colorate, altele nu sunt.

- A. Unii
B. Unora
C. Unul
D. Unele

A helyes válasz az D. Az *unele* egyszerű melléknévi határozatlan névmás, többes szám, alanyeset, egyezik a mögötte álló főnévvel (*cărți*). A helyes mondat: *Unele cărți sunt colorate, altele nu sunt.* Az A. B. C. hibás válasz. Az *unii* egyszerű határozatlan névmás, többes szám, hímnem, alanyeset, lehet egyszerű melléknévi határozatlan névmás is, ha főnév előtt áll; az *unora* egyszerű határozatlan névmás, többes szám, részeshatározó-elet vagy birtokos eset; az *unul* egyszerű határozatlan névmás,

egyes szám, hímnem, alanyeset.

Ford.: *Némely könyv színes, másik pedig nem. (Egyes könyvek színesek, mások meg nem).*

9. Ai reușit să mănânce ...? Ești un adevărat erou.

A. toate supa

B. tot supa

C. toate din supele

D. toată supa

A helyes válasz az D. Az *toată supa* első tagja egyszerű melléknévi határozatlan névmás, egyes szám, tárgyeset, egyeztetve van a mögötte álló főnévvel (*supa*, a főnév határozott névelőt (*a*) kap a *tot* névmás alakjai utánt, lásd alább). A helyes mondat: *Ai reușit să mănânce toată supa?*

Az A. C. D. hibás válasz. A *toate* egyszerű melléknévi határozatlan névmás, többes szám, és nem egyezik a mögötte álló főnévvel (*supa*);

A *tot* egyszerű melléknévi határozatlan névmás, egyes szám, nem egyezik a mögötte álló főnévvel; a *toate din* egyszerű melléknévi határozatlan névmás, többes szám, nem egyezik a mögötte álló főnévvel;

Ford.: *Sikerült megenned az egész levest? Te igazi hős vagy.*

10. Poți să ceri ... studente de la noi să te ajute la engleză.

A. oricărei

B. oricare

C. oricăru

D. oricine

A helyes válasz az A. Az *oricărei* összetett melléknévi határozatlan névmás (*ori+cărei*), egyes szám, részeshatározó-eset és egyeztetve van a mögötte álló főnévvel (*studente*). A helyes mondat: *Poți să ceri oricărei studente de la noi să te ajute la engleză.* Az B. C. D. hibás válasz. Az *oricare* összetett melléknévi határozatlan névmás, egyes szám, alanyeset; az *oricăru* összetett melléknévi határozatlan névmás, egyes szám, hímnem, birtokos eset, és nem egyezik a mögötte álló főnévvel (*studente*); az *oricine* összetett melléknévi határozatlan névmás, egyes szám, alanyeset, tehát nem egyezik a mögötte álló főnévvel.

Ford.: *Bármelyek diáklányt megkérheted tőlünk, hogy segítsen neked az angolban.*

§ NYELVTANI FOGALMAK/ÉRTELEMZÉSEK LÁSD FARKAS J. ROMÁN NYELVTAN

Az egyszerű határozatlan névmások és melléknévi határozatlan névmások ragozott alakjai:

Az *unul*

Határozatlan névmás

Melléknévi határ. névmás

Egyes szám

A.T. *unul*

un

B.R. *unuia*

unui

Többes szám

A.T. *unii*

unii

B.R. *unora*

unor

Példák: *Invitații de anul acesta sunt unul și unul.*

Az *una*

Határozatlan névmás

Melléknévi határ. névmás

Egyes szám

A.T. *una*

o

B.R. *uneia*

unei

Többes szám

A.T. *unele*

unele

B.R. *unora*

unor

Példák:Az *altul*

Határozatlan névmás

Melléknévi határ. névmás

Egyes szám

A.T. *altul**alt*B.R. *altuia**altui*

Többes szám

A.T. *alții**alții*B.R. *altora**altor***Példák:**Az *alta* Határozatlan névmás

Melléknévi határ. névmás

Egyes szám

A.T. *alta**altă*B.R. *altei**altei*

Többes szám

A.T. *altele**alte*B.R. *altora**altor***Példák:**A *tot, mult, puțin, atât(a)*

Határozatlan névmás

Melléknévi határ. névmás

Egyes szám

Többes szám

Hímnem Semleges nem

Hímnem

A.T. *tot, mult, puțin, atât(a)**toți, mulți, puținii, atâția*

Nőnem

Nőnem Semleges nem

A.T. *toată, multă, puțină, atâtă**toate, multe, puținii, atâtea*

B. R.

*tuturor(a), multor(a), puținora, atâtora***Példák:**Az *összetett* határozatlan névmás és melléknévi határozatlan névmás ragozott alakjai:Az *oricine oricare, fiicare, altcineva* határozatlan névmás ragozott alakjai.

Egyes szám

A.T. *oricine oricare, fiicare, altcineva*B. R. Hn *oricui, oricăru(i), fiicăru(i), altcuiva*Nn *oricărei(a), fiicărei(a)*

Többes szám

A.T. *oricare*B. R. *oricăror(a)**Nyelvhelyességi tudnivalók.*

A határozatlan névmás számban, nemben és esetben egyezik a mellette álló főnévvel. Általában a határozatlan névmás mögötti főnévet névelő nélkül használjuk: *multă apă, puțină minte, vreun elev*, viszont a *tot* mögött a főnév határozott névelőt kap: *tot omul, toți oamenii, toată vara, toată brânza, toți copiii, toate fetele, toate bagajele*.

5.10. Tagadó névmás (Pronumele negativ) és a melléknévi tagadó névmás (Adjectivul pronominal negativ).

Egyes román nyelvtenok a tagadó névmást határozatlan névmásnak tekintik. A tagadó névmás olyan dolog helyett áll, amelyet nem létezőként jelenítünk meg a mondatban. Kizárólag a tagadó mondatban használjuk. Egyszerű tagadó névmások: a személyre utaló *nimeni (nimenea), senki*; dologra utaló *nimic (nimica) semmi*; összetett tagadó névmások: *nici unul, nici una egy sem, egyetlen sem*; és zek ragozott alakjai. Ha az összetett tagadó névmás főnév előtt áll melléknévi tagadó névmásról beszélünk. Például: *Nici un student nu s-a prezentat la examen.* (Egyetlen hallgató sem jelentkezett vizsgára).

A tagadó névmás és a melléknévi ragozott névmás ragozott alakjai.

Az **nici unul** és a **nici una**

Tagadó névmás		Melléknévi tagadó névmás	
Egyes szám			
Hn.	Nn.	Hn.	Nn.
A.T. <i>nici unul</i>	<i>nici una</i>	<i>nici un</i>	<i>nici o</i>
B.R. <i>nici unuia</i>	<i>nici uneia</i>	<i>nici unui</i>	<i>nici unei</i>
Többes szám			
A.T. <i>nici unii</i>	<i>nici unele</i>	<i>nici unii</i>	<i>nici unele</i>
B.R. <i>nici unora</i>		<i>nici unor</i>	

A **nimeni** tagadó névmás birtokos és részeshatározós-esete **nimănu(i)** (senkinek). A **nimic(a)** alakja változatlan, viszont többes zsám semleges nemű alakja: **nimicuri** (semmiség, haszontalan dolgok).

Tagadó névmások

Példák:

Nici unul dintre ei nu a vrut să meargă la concert. (Közülük egyikük nem akart koncertre menni.)

Ioana ne-a spus că n-a văzut **pe nici unii**. (Ioana azt mondta, hogy egyiküket sem látta.)

De ce nu ați explicat **nici unuia** importanța acestui concert. (Miért nem magyaráztátok el egyiknek sem a koncert fontosságát?)

E vreo o cofetărie pe acolo? **Nici una**. (Van ott valahol egy cukrászda? Egy sincs.)

Nu ați trimis scrisori de invitație **nici unora**? (Senkinek sem küldtetek meghívó leveleket?)

A sosit cineva cu autobuzul? Nu a sosit **nimeni**. (Jött valaki az autóbusszal? Senki sem jött.)

Nu am dus **nimănu** ciocolată. (Senkinek sem hoztam csokoládét.)

Melléknévi tagadó névmások:

Példák:

Nici un student nu a vrut să meargă la concert. (Egyetlen diák sem akart koncertre menni.)

De ce nu ați explicat **nici unui** coleg importanța acestui concert? (Miért nem magyaráztátok el egy kollégának sem a koncert fontosságát?)

E vreo o cofetărie pe acolo? Nu este **nici o** cofetărie. (Van ott valahol egy cukrászda? Egy cukrászda sincs.)

Nu ați trimis scrisori de invitație **nici unor** scriitori? (Nem küldtetek meghívó levelet egyetlen íróknak sem?)

6.0 A melléknév (Adjectivul)

A melléknév, mint neve is mutatja a főnév mögött vagy előtt áll és tulajdonságot jelöl. A melléknév megegyezik a mellette álló főnévvel számban, nemben és esetben. A magyarban nem egyeztetjük a melléknévet a főnévvel: a *magas* lány (*fata înaltă*), a *magas* lányok (*fetele înalte*), magas lányoknak (*fetelor înalte*). A melléknévnek a románban is van alap-, közép- és felsőfoka (*bun* - jó, *mai bun* - jobb, *cel mai bun* – legjobb., *tare bun* – nagyon jó)

NVELYTANI GYAKORLATOK/ELEMZÉSEK MONDATOKBAN

Hogyan válasszuk ki a helyes megoldást?

1. Ferestrele ... au fost ferecate.

A. casa mare

C. acestui case mari

B. casele mari

D. acestei case mari (X)

A helyes válasz a D. A *acestei case mari* három szóból áll, az első melléknévi mutató névmás (nőnem, birtokos eset), *case* főnév

(nőnem, birtokos eset), *mari* egyszerű melléknév (nőnem, birtokos eset). A *mare* két alakú melléknév, ugyanis a *mare* alakja ugyanaz egyes szám nőnemben és hímnemben, többes szám nőnemű és hímnemű alakja: *mari*. A melléknévi mutató névmás és a melléknév is megegyezik a főnévvel (*case*). A helyes mondat: *Ferestrele acestei case mari au fost ferecate*. Az A. B. C. válasz hibás. Az A. válasz

alanyestben áll; a D. *noile etape* többes szám, nőnem, alanyeset.

Ford.: *A franciaországi kerékpáros körverseny új szakaszának győztese az amerikai Armstrong (volt).*

7. Rezultatele de la bacalaureat sunt ... decât anul trecut.

A. mai puțin bune (X)

C. mai puțin buni

B. puțin bune

D. mai puțin bunele

A helyes válasz az A. A *mai puțin bune* alak a *bun* melléknév középfoka (nőnem, többes szám, alanyeset) és a tulajdonság kisebb mértékét jelöli a *mai puțin* határozószós szerkezettel. A helyes mondat: *Rezultatele de la bacalaureat sunt mai puțin bune decât anul trecut.* A B. C. D. válasz hibás. Az B. válasz hibás, mert hiányzik a *mai* határozószó; a C. megoldás többes számú hímnemű főnévre utal, a mondatban többes nőnemű főnév (*rezultatele*) az alany; A *mai puțin bunele* alak hibás, mert a melléknév (*bune*) hazározott névelőt kap.

Ford.: *Az érettségi vizsga eredményei kevésbé jók, mint tavaly.*

8. Obținerea ... performanțe necesită eforturi aproape inumane din partea sportivilor.

A. cele mai înalți

C. cea mai înaltă

B. cel mai înalt

D. celor mai înalte (X)

A helyes válasz a D. A *celor mai înalte* alak a melléknév (*înalte* nőnem, többes szám, birtokos eset) felsőfoka a *performanțe*, főnévre utal. A helyes mondat: *Obținerea celor mai înalte performanțe necesită eforturi aproape inumane din partea sportivilor.* Az A. B. C. válasz hibás. Az A. megoldás hímnemű, többes számú főnévre vonatkozik; a B. egyes számú hímnemű főnévre; a C. válasz nőnemű egyes számú főnévre utal.

Ford.: *A legmagasabb eredmények elérése szinte embertelen erőfeszítésekre készíti a sportolókat.*

9. Prezența dominantă a ... indică o formă ușoară de nevroză a artistului.

A. culori gri

C. culoarea gri

B. culorilor gri (X)

D. culorile gri

A helyes válasz a B. A *culorilor gri* főnévből (*culorilor*: nőnem, többes szám, birtokos eset) és egy változatlan alakú melléknévből (*gri*) áll. A helyes mondat: *Prezența dominantă a culorilor gri indică o formă ușoară de nevroză a artistului.* Az A. C. D. válasz hibás. A nőnemű többes számú névelő nélküli alak (*culori*) nem illik a mondatba; a *culoarea* alak egyes szám, határozott névelővel (*a*), alanyeset; *culorile* nőnem, többes szám, határozott névelővel (*le*), alanyeset.

Ford.: *A szürke színek uralkodó jelenléte a művész enyhe neurózisára utal.*

10. O atmosferă ... s-a lăsat peste mulțime.

A. grozav de apăsător

C. grozavă de apăsătoare

B. grozav de apăsătoare (X)

D. grozav de apăsători

A helyes válasz a B. A *grozav de apăsătoare* alak az *apăsătoare* melléknév abszolút felsőfoka, amely határozós szerkezettel (*grozav+de*) fejezhető ki. A helyes mondat: *O atmosferă grozav de apăsătoare s-a lăsat peste mulțime.* Az A. C. D. válasz hibás. Az *grozav de apăsător* megoldásban a melléknév (*apăsător*) nem egyezik a főnévvel (*o atmosferă*); a C. válaszban a *grozavă* alak melléknév és határozószó (*grozav*), mert megegyezik a főnévvel (*o atmosferă*); a D. válaszban a melléknév (*apăsători*) hímnemű többes számú főnévre utal.

Ford.: *Egy izonyúan nyomasztó hangulat uralkodott el a tömegben.*

§ NYELVTANI FOGALMAK/ÉRTELEMZÉSEK LÁSD FARKAS J. ROMÁN NYELVTAN

A **melléknév** valakinek vagy valaminek a tulajdonságát, milyenségét, hovatartozását megjelölő szó. A magyartól eltérően a románban a melléknév általában a főnév mögött áll és megegyezik annak nemével, számával és esetével: fata **frumoasă** (a szép lány), o fată **frumoasă** (egy szép lány), fetele **frumoase** (a szép lányok), niște fete **frumoase** (szép lányok), fetelor **frumoase** (szép lányoknak); băiatul **frumos** (a szép fiú), un băiat **frumos** (egy szép fiú), băieții **frumoși** (a szép fiúk), niște băieți **frumoși** (szép fiúk), băieților **frumoși** (a szép fiúknak). A melléknév állhat a főnév előtt, ebben az esetben a melléknév kapja a határozott névelőt: **noul** dirijor (az új karmester), **noua** etapă (az

új szakasz), *tinerii* concurenți (az ifjú versenyzők), *tinerele* talente (az ifjú tehetségek); vagy a melléknév határozatlan névelőt kap: *niște tineri* concurenți (ifjú versenyzők), *niște tinere* talente (ifjú tehetségek).

A románban jelentése szerint a melléknév kétféle: a *tulajdonságot kifejező* melléknév (adjective calificative), mint például *frumos*, *atent* (figyelmes), *alb* (fehér), *mic* (kicsi); és a tulajdonságot nem kifejező melléknév, amely főnév mellett *jelölő* szerepet tölt be (adjective determinative), ezek a melléknévként használt névszók (névmás, számnév), mint például *acest* caiet (ez a füzet), caietul *meu* (az én füzetem), *acestei* fete (ennek a lánynak).

Alakja szerint van *egyszerű* melléknév (adjective simple): *frumos* (szép), *greu* (nehéz), *puternic* (erős) *bun* (jó), *fericit* (boldog), *trist* (szomorú); *összetett* melléknév (adjective compuse): *tehnico-științific* (tudományos-technikai), *atotputernic* (mindenható), *alb-negru* (fekete-fehér); *változó alakú* melléknév (adjective variabile): *galben* (sárga), *cald* (meleg), *nou* (új), *înalt* (magas), *mic* (kicsi, alacsony); *változatlan alakú* melléknév (adjective invariabile): *eficace* (hatásos), *gri* (szürke), *mov* (mályvaszínú); *mellékneves kifejezés* (locuțiuni adjectivale): *cu judecată* (okos), *fără frică* (bátor, szó szerint: félelem nélküli), *fel de fel* (különféle).

A legtöbb melléknév a románban *változó alakú*, hímnemű és nőnemű alakja különbözik egyes számban és többes számban is, tehát *négy* különféle alakja van: *frumos* (hímnem egyes szám) – *frumoasă* (nőnem egyes szám), *frumoși* (hímnem többes szám) – *frumoase* (nőnem többes szám); *galben-galbenă*, *galbeni-galbene*; *cald-caldă*, *calzi-calde*; *bun-bună*, *buni-bune*; *puternic-puternică*, *puternici-puternice*; *continuu-continuuă*, *continui-continue*.

Példák: (Figyeljünk a főnév és a melléknév egyeztetésére!):

Ieri m-am întâlnit cu o fată *frumoasă*. (fată: nőnem, egyes szám, tárgy eset, így a *frumoasă* melléknév is nőnemű, egyes szám, tárgy eset). *Tegnap találkoztam egy szép lánnyal*.

Fetelor *frumoase* participante la concurs li s-au oferit premii. (fetelor: nőnem, többes szám, részeshatározó-eset, így a *frumoase* melléknév is nőnemű, többes szám, részeshatározó-eset). *A versenyen résztvevő szép lányoknak díjakat adtak át*.

Băieții *frumoși* vor participa la o prezentare de modă. (băieții: hímnem, többes szám, alany eset). *A szép fiúk egy divatbemutatón vesznek részt*.

Rezultatele acestui sportiv *puternic* sunt ieșite din comun. (sportiv: hímnem, egyes szám, birtokos eset – acestui sportiv). *Ennek az erős sportólónak az eredményei rendkívüliek*.

Copiii *puternici* îi subjugă pe cei slabi. (copiii – hímnem, többes szám, alany eset). *Az erős gyermekek uralmuk alá hajtják a gyengébbeket*.

O fată *puternică* este în stare să ridice greutatea la fel ca un băiat. (o fată – nőnem, egyes szám, alany eset). *Egy erős lány képes olyan súlyokat felemelni, mint egy fiú*.

Három alakja van a következő mellékneveknek: *mic-mică*, *mici-mici* (ugyanaz a többes szám hímnemű és nőnemű alakja), *trecător-trecătoare*, *trecători-trecătoare* (ugyanaz az egyes és többes szám nőnemű alakja)

Példák:

Caii *mici* sunt ușor de manevrat. (caii – hímnem, többes szám, alany eset). *A kis lovakat könnyen lehet irányítani*.

Casele *mici* vor fi vândute în curând. (casele – nőnem, többes szám, alany eset). *A kis házakat hamarosan eladják*.

Két alakja van a következő mellékneveknek: *greoi-greoaie*, *greoi-greoaie* (az egyes és többes számú hímnemű alak, illetve az egyes és többes számú nőnemű alak ugyanaz); *vechi-veche*, *vechi-veche*; *precoce-precoci*, *precoce-precoci* (koraérett).

Példák:

Această problemă *greoaie* ni s-a dat și la bacalaureat. (problemă – nőnem, egyes szám, tárgy eset). *Ezt a nehéz feladatot kaptuk az érettségire is*.

Problemele *greoaie* cu care ei s-au confruntat au fost înălțurate. (problemele – nőnem, többes szám, alany eset). *A nehéz ügyeket, amelyekkel ők szembetalálták magukat, megoldották*.

Am cumpărat un tablou *vechi*. (un tablou – semleges nem, egyes szám, tárgy eset). *Vettem egy régi képet*.

Muzeul a achiziționat tablouri *vechi*. (tablouri – semleges nem, többes szám, tárgy eset). *A múzeum régi képeket vásárolt*.

A *változatlan alakú* melléknevek általában szint jelölnek: *bej* (beige, nyersgyapjú szín, drapp), *gri*

(szürke), *kaki* (khakiszínű), *mov*, *roz* (rózsaszín), *vernil* (világoszöld).

Példák:

Ea mi-a dat cadou o cămașă *bej*. (o cămașă – nőnem, egyes szám, tárgyeset). *Ő egy drapp inget ajándékozott nekem.*

Mi-am cumpărat două fuste *bej*. (fuste – nőnem, többes szám, tárgyeset). *Vásároltam magamnak két drapp szoknyát.* Mindkét mondatban a *bej* alakja változatlan.

A melléknév végződése. (Terminatiile adjectivelor)

A melléknév hímnemű alakjának végződése egyes számban:

-mássalhangzó: (-b, -c, -l, -n, -g, stb.): *alb*, *harnic* (szorgalmas), *vesel* (vidám), *bun*, *lung* (hosszú)

-magánhangzó: -u *simplu* (egyszerű), *acru* (savanyú), *albastru* (kék).

-e *cuminte* (okos)

-i *gri* (szürke)

-o *maro* (gesztenyebarna)

-kettőshangzó: -iu *cenușiu* (hamuszürke), *argintiu* (ezüstszerű), *viu* (élő)

-eu *greu* (nehéz)

-oi *greoi* (nehézkés)

-ou *nou* (új)

-ui *gălbui* (sárgás)

-lány mássalhangzó: *vechi* (rég), *dibaci* (rátermett)

-magánhangzó hiátusban: -uu *continuu* (folytonos)

A melléknév nőnemű alakjának végződése. A nőnemű alak általában a hímnemű alakból képezhető: *bun-bună*, *roșu-roșie*, *negru-neagră*, *nou-nouă*, *greu-grea*, *rau-rea*, *greoi-greoaie*, *vechi-veche*, *argintiu-argintie*.

A melléknevek nőnemű alakjának képzésekor a következő szótövi hangváltozásokra kell figyelniük:

e/ea *drept-dreaptă* (igaz, egyenes), *des-deasă* (sűrű), *negru-neagră*;

ea/e *beat-bete* (többes szám);

o/oa *frumos-frumoasă*, *gol-goală* (üres, pucér).

A melléknév képzése. (Formarea adjectivelor)

A melléknév képezhető: főnévből az -esc, -al, -os, -uț, -iu képzők segítségével: *bărbat-bărbătesc/bărbătească* (férfi-férfias), *cer-ceresc/cerească* (ég-égi, menny-mennybéli) *săptămână-săptămâna/săptămâna* (hét-hetes, hetilap), *apă-apos/apoasă* (víz-vizes), *credință-credincios/credincioasă* (hit-hívő), *frică-fricos/fricoasă* (félelem-félnék), *argint-argintiu/argintie* (ezüst-ezüstszerű); és igéből az -ant, -ăreț, -os, -tor, -bil képzők segítségével: *captiva-captivant/captivantă* (elragad-elragadó); *certa-certăreț/certăreață* (megdorgál-veszekedős), *vorbi-vorbăreț/vorbăreață* (beszél-beszédes, dumás), *iubi-iubăreț/iubăreață* vagy *iubi-iubeț/iubeață* (szeret-szerelmes természetű); *dăuna-dăunător/dăunătoare* (kárt okoz-kártékony), *convinge-convingător/convingătoare* (meggyőz-meggyőző); *tăia-tăios/tăioasă* (vág-éles, metsző), *folosi-folositor/folositoare* (használ-hasznos); *descifra-descifrabil/descifrabilă* (megfejt-megfejtető, kibetűz-kibetűzhető).

A melléknév képezhető melléknévből az -el, -ică kicsinyítő képzővel: *frumos-frumușel/frumușică* (szép-szépecske), *tână-tinerel/tinerică* (fiatal-fiatalocska).

A ige melléknévi igeneve (participiu) használható melléknévként is: *priceput/pricepuți* (egyes és többes szám, hímnem), *pricepută/pricepute* (egyes és többes szám, nőnem, ügyes, tapasztalt), *amărât* (szomorú), *plăcut* (kellemes), *spart* (lyukas, repedt), *uscat* (száraz), *retras* (magányos, visszavonult). (Ez az alak a magyarban a befejezett történésszerű melléknévi igenév: *fő-főtt* – *fierbe-fiert/fiartă*, *ránt-rántott* – *prăji-prăjit/prăjită*. Például: *cartofi fierți* – főtt krumpli, *cartofi prăjiti* – sült krumpli)

A melléknevek fokozása. (Gradele de comparație)

A melléknevek fokozása egy vagy több élőlény, dolog, elvont fogalom tulajdonságának az eltérő

mértékét jelöli. Akárcsak a magyar nyelvben a románban a fokozás mértékét három fok fejezi ki: *alapfok*, (pozitívan) *középfok* (comparatívul) és *felsőfok* (superlatívul).

Az *alapfok* alaptulajdonságot jelöl összehasonlítás nélkül: *aer rece* (hideg levegő), *mâncare bună* (finom étel), *vreme instabilă* (változó idő).

A *középfok* segítségével a dolgok egyforma tulajdonsága fejezhető ki különféle (kiseb, nagyobb vagy azonos) mértékben.

Három alakja van: 1. a tulajdonság *nagyobb* mértékét (*comparativ de superioritate*) a *mai* határozószóval jelölhető, az összehasonlítás a *decât* (mint) vagy a *ca* (mint) határozószó segítségével fejezhető ki. Például: *aer mai rece*, *mâncare mai bună*, *vreme mai instabilă*. *Mâncarea este mai bună decât ieri*. (Az étel finomabb, mint tegnap).

2. a tulajdonság *azonos* mértékét (*comparativ de egalitate*) a *la fel*, *tot așa*, *atât*, *tot atât de* határozós kifejezésekkel lehet érzékeltetni. Ezek után használjuk a *de* előjárót. Például: *Mâncarea este la fel de bună ca ieri*. (Az étel ugyanolyan finom, mint tegnap).

3. a tulajdonság *kiseb* mértéke fejezhető ki a *mai puțin* határozószós szerkezettel. Például: *Mâncarea este mai puțin bună ca ieri*. (Az étel kevésbé finom, mint tegnap).

A *felsőfoknak* két fajtája van.

Az ún. *viszonylagos felsőfok* (superlatívul relativ) valamely tulajdonság legnagyobb mértékét jelöli, a *cel*, *cea*, *cei*, *cele* melléknévi névelő és a *mai* határozószó segítségével: *cel mai rece* (leghidegebb), *cea mai bună* (legjobb), *cea mai instabilă* (legváltozóbb). A mondatban a *dintre* előjáró segítségével fejezhető ki az összehasonlítás. Például: *Mâncarea aceasta este cea mai bună dintre cele pe care le-am mâncat până acum*. (Ez az étel a legfinomabb mind közül, amiket eddig ettem).

Az ún. *kizárólagos felsőfok* (superlatívul absolut) összehasonlítás nélkül fejezi ki a tulajdonság legmagasabb szintjét, és a melléknév elé tesszük a *foarte* vagy a *prea* határozószót: *foarte rece* (nagyon hideg), *foarte bună* (nagyon jó), *foarte instabilă* (nagyon változó). Például: *Mâncarea este foarte bună*. (Az étel nagyon finom).

A *kizárólagos* vagy *abszolút felsőfok* kifejezhető más határozószóval vagy határozószós szerkezettel: *grozav + de* (rettentő, rendkívüli), *nemaipomenit + de* (példátlan, hallatlan), *nespus + de* (kimondhatatlan), *extrem + de* (eszméletlen, nagyon), *extraordinar + de* (rendkívül), *uimitor + de* (bámulatos), *din cale afară + de* (módfelett, szerfelett). Például: *Mâncarea este grozav de bună* (Az étel iszonyatosan jó).

A *kizárólagos felsőfok* kifejezhető még prefixumos (*arhi-*, *extra-*, *stră-*, *supra-*, *ultra-*) melléknévek segítségével: *arhiplin* (telis-tele), *extrafin* (elsőrendű), *străvechi* (őségi, ősi), *supraaglomerat* (túlzsúfolt), *ultracentral* (leközpontibb). Kifejezhető még olyan kifejezésekkel, mint *putred de bogat* (nagyon gazdag, szó szerint „rohadt gazdag”), *supărată foc* (iszonyúan dühös, szó szerint „tüzes haragú”).

A melléknévek ragozása.

A melléknév ragozása megegyezik a főnév ragozásával attól függően, hogy a főnév mögött vagy előtt áll. Figyeljünk az egyeztetésre! (Például: *oamenilor buni*, *acestei case mari*, *acestor frumoase fete*).

A főnév mögött álló melléknév (*bun*, *mare*) ragozása melléknévi mutató névmással vagy határozatlan névelővel, illetve határozott névelővel.

Melléknévi mutató névmással vagy határozatlan névelővel (acést/această, un/o)

Egyes szám hímnem

A. T. (acést) om bun (ez a) jó ember
B. R. (acestui) om bun (ennek a) jó embernek
M. om bun! jóember!
vagy

Határozott névelővel (-l, -a, stb)

omul bun a jó ember
omului bun a jó embernek
-

Egyes szám hímnem

A. T. (un) om bun (egy) jó ember
B. R. (unui) om bun (egy) jó embernek
M. om bun! jóember!

omul bun a jó ember
omului bun a jó embernek
-

Többes szám hímnem

A. T. (acești) oameni buni (ezek a) jó emberek oamenii buni a jó emberek
 B. R. (acestor) oameni buni (ezeknek a) jó embereknek oamenilor buni a jó embereknek
 M. oameni buni! jóemberek! -
 vagy

Többszám hímnem

A. T. (niște) oameni buni jó emberek oamenii buni a jó emberek
 B. R. (unor) oameni buni jó embereknek oamenilor buni a jó embereknek

Egyszám nőnem

A. T. (această) casă mare (ez a) nagy ház casa mare a nagy ház
 B. R. (acestei) case mari (ennek a) nagy háznak casei mari a nagy háznak
 M. - -
 vagy

Egyszám nőnem

A. T. (o) casă mare (egy) nagy ház casa mare a nagy ház
 B. R. (unei) case mari (egy) nagy háznak casei mari a nagy háznak
 M.

Többszám nőnem

A. T. (aceste) case mari (ezek a) nagy házak casele mari nagy házak
 B. R. (acestor) case mari (ezeknek a) nagy háznak caselor mari nagy háznak
 M. - -
 vagy

Többszám nőnem

A. T. (niște) case mari nagy házak casele mari nagy házak
 B. R. (unor) case mari nagy háznak caselor mari nagy háznak
 M. - -

A főnév előtt álló melléknév (*bun, frumoasă*) ragozása melléknévi mutató névmással vagy határozatlan névelővel, illetve határozott névelővel.

Melléknévi mutató névmással vagy

Határozott névelővel (-l, -a, stb.)

határozatlan névelővel (acest/această, un/o, stb.)

Egyszám hímnem

A. T. (acest) bun prieten (ez a) jó barát bunul prieten a jó barát
 B. R. (acestui) bun prieten (ennek a) jó barátnak bunului prieten a jó barátnak
 M. - bunule prieten jóbarát!
 vagy

Egyszám hímnem

A. T. (un) bun prieten (egy) jó barát bunul prieten a jó barát
 B. R. (unui) bun prieten (egy) jó barátnak bunului prieten a jó barátnak
 M. - bunule prieten jóbarát!

Többszám hímnem

A. T. (acești) buni prieteni (ezek a) jó barátok bunii prieteni a jó barátok
 B. R. (acestor) buni prieteni (ezenek a) jó barátoknak bunilor prieteni a jó barátoknak
 M. - -

Egyszám nőnem

A. T. (această) frumoasă fată (ez a) szép lány frumoasa fată a szép lány
 B. R. (acestei) frumoase fete (ennek a) szép lánynak frumoasei fete a szép lánynak
 M. - -
 vagy

Egyszám nőnem

A. T. (o) frumoasă fată (egy) szép lány frumoasa fată a szép lány
 B. R. (unei) frumoase fete (egy) szép lánynak frumoasei fete a szép lánynak
 M. - -

Többszám nőnem

A. T. (aceste) frumoase fete (ezek a) szép lányok frumoasele fete a szép lányok

B. R. (acestor) frumoase fete (ezenek a) szép lányoknak frumoaselor fete a szép lányoknak
M. - -
vagy

Többszám nőnem

A. T. (niște) frumoase fete szép lányok frumoasele fete a szép lányok
B. R. (unor) frumoase fete szép lányoknak frumoaselor fete a szép lányoknak
M. - -

Példák:

Participarea la conferință a **acestor oameni buni** a avut un ecou considerabil în presa locală. (Ezeknek a jó embereknek a konferencián való részvétele jelentős visszhangot váltott ki a helyi sajtóban.).

Faptele **unui om bun** trebuie să fie un model pentru cei tineri. (Egy jó ember tettei az ifjak számára modellértékűeknek kell lenniük.).

Din păcate societatea modernă îi consideră pe **oamenii buni** ca fiind un pic naivi. (

Oameni buni, plecați acasă, nu aveți ce căuta pe aici!

I-a dat **unei frumoase fete** un buchet de flori.

Ajutorul **bunilor prieteni** ne-a fost de folos.

Niște case mari vor sta la dispoziția grupului nostru.

Ușile **acestei case mari** sunt confecționate din lemn de brad.

Defilarea **frumoaselor fete** în fața publicului a avut succes.

8.0 A számnév (Numeralul)

A számnév, akárcsak a magyarban mennyiséget és sorrendet fejez ki. A magyarban van határozott számnév (*egy, kettő, negyed, fél, első, második*) és határozatlan számnév (*sok, kevés*), a román nyelvben a számnevek két csoportját különböztetjük meg: 1. *tőszámnevek* (numerale cardinale): *un* (egy), *doi* (kettő, két), *treisprezece* (tizenhárom), *amândoi* (mindkettő), *ambele*, (mindkettő), *de două ori* (kétszer), stb; és 2. *sorszámnevek* (numerale ordinale): *primul* (első), *întâiul* (első), *al doilea* (második), *a treia* (harmadik).

NYELVTANI GYAKORLATOK/ELEMZÉSEK MONDATOKBAN

Hogyan válasszuk ki a helyes megoldást?

1. ... căprioare se află la rezervația din Munții Bucegi.

- A. Doisprezece C. Două spre zece
B. Douăsprezece (X) D. Doi spre zece

A helyes válasz a B. A *douăsprezece* összetett tőszámnév és megegyezik a mögötte álló főnévvel (*căprioare* nőnem, többes szám). A helyes mondat: *Douăsprezece căprioare se află la rezervația din Munții Bucegi*. Az A. C. D. válasz hibás. Az A. többes hímnemű főnévre utal; a C. válasz helyesírása hibás, mert 11-től 20-ig a tőszámneveket egybeírjuk; a D. is hibás, mert a *doi* hímnemű főnévre utal, és egybe kellett volna írni.

Ford.: Tizenkét őz a Bucegi hegység rezervátumában tartózkodik.

2. ... dintre studentele premiate va primi o bursă în Italia.

- A. Cea de-a treia (X) C. Cel de-al treilea
B. Al treilea D. Celei de-a treia

A helyes válasz az A. Az *acea de-a treia* sorszámnév és megegyezik nemből a mögötte álló

§ NYELVTANI FOGALMAK/ÉRTELEMZÉSEK LÁSD FARKAS J. ROMÁN NYELVTAN

A *doi, trei, cinci* stb. számnév ragozott alakjai. A birtokos esetet *a* előljáróval és a részeshatározó esetet *la* előljáróval képezzük:

A. T. *doi-două, trei, cinci* (kettő, három, öt)

B. **a** *doi-două, a trei, a cinci* (kettőnek, háromnak, ötnek)

R. **la** *doi-două, la trei, la cinci* (kettőnek, háromnak, ötnek)

Cărțile **a** *trei* bibliotecii din oraș au fost recondiționate. (A város három könyvtárának a könyveit felújították).

La *trei* dintre copii se vor trimite cadouri în valoare de o sută de euro. (A gyerekek közül háromnak ajándékot küldenek száz euró értékben).

Ha a tőszámnév a főnév előtt áll és melléknévi szerepe van a *cei, cele* melléknévi névelőt használjuk.

Ragozott alakjaik:

A.T. **cei** *doi, cele două, cei trei, cele trei*

B. R. **celor** *doi, celor două, celor trei*

Cei *doi* elevii care au trecut la bacalaureat vor studia la noi. (A két tanuló, aki sikeresen leérettségizett, nálunk tanul tovább).

Celor *trei* fete de la echipa națională li s-au cerut efectuarea unor analize medicale. (A nemzeti válogatott három lánytagjától bizonyos orvosi vizsgálat elvégzését kérték.)

A tőszámnév más számnévvel vagy főnévvel együtt kifejezhet bizonytalan, meghatározhatatlan mennyiséget: *sute și sute* (száz meg száz), *aproape douăzeci* (közel húsz), *cam treizeci* (körülbelül harminc), *circa patruzeci* (mintegy negyven), *aproximativ cinczeci* (hozzávetőlegesen ötven). Ha kötőszó nélkül használjuk, a megismételt számnevet kötjellel írjuk: *unu-doi* (egy-kettő), *trei-patru* (három-négy).

A tőszámnévek közé tartozik

1. a gyűjtőszámnév (numerale colective): *amândoi/amândouă* (mindekettő), *ambii/ambele* (mindkettő), *tustrei* (mindhárom, hármójuk), *tuspatru* (mind a négy). Ragozásuk a következő:

Himnem

Nonem

A.T. *amândoi*

amândouă

B. *amânduror(a); a amândoi* *amânduror(a); a amândouă*

R. *amânduror(a) la amândoi* *amânduror(a) la amândouă*

Le-am dat **amândurora** aceleași cadouri. (Mindektejüknek ugyanaz az ajándékot adtam).

Rezultatele **ambelor** concurenți au fost bune. (Mindkét lányversenyző eredménye jó volt).

2. a szorzó számnév (numerale multiplicative) *îndoii* (megkétszerezett, kétszeres), *înzecii* (tízszeres), *înmiit* (ezeszeres);

Eforturile **înzecite** ale cercetătorilor au dus la descoperirea unor noi planete din univers. (A kutatók megkétszerezett erőfeszítései révén új bolygókat fedeztek fel világegyetemben).

3. az osztószámnév (numerale distributive) *câte unul* (egyenként, egyesével), *câte doi* (kettenként, kettesével), *câte zece* (tizesével);

Fetele au plecat **câte doi**. (A lányok kettesével távoztak).

4. a határozatlan számnév (numerale nehotărâte) élőlények és tárgyak mennyiségét csak hozzávetőlegesen fejezi ki: *mulți/multe* (sok) *puțini/puține* (kevés), *câțiva/câteva* (néhány, néhány).

A határozatlan számnév ragozása:

A.T. *mulți multe* *puțini puține* *câțiva câteva*

B. R. *multor(a)* *puținor(a)* *câtorva*

Puțini cunosc ceea ce ei au reușit să afle. (Kevesen tudják azt, amit nekik sikerült megtudniuk).

Li s-a oferit **multora** posibilitatea de a-și continua studiile în străinătate. (Sokaknak megadott a lehetőség, hogy külföldön folytassák tanulmányaikat).

Anul trecut, la Balaton, maișinile **multor** turiști au fost sparte. (Tavaly, a Balatonon sok turista kocsiját feltörték).

A *mult* és *puțin* határozatlan névmás, a melléknévhez hasonlóan, fokozható: *mulți, mai mulți, cei mai mulți*.

5. a határozói vagy ismétlési számnév (numerale adverbiale sau de repetiție) úgy képezzük, hogy tőszámnév elé tesszük a *de* előljárót, mögéje az *oară* nőnemű főnév többes számú alakját (*ori*): *de + două + ori* (kétszer, két alkalommal), *de trei ori* (háromszor), *de mii de ori* (ezerszer), és az előljárós szerkezetek: *de multe ori* (gyakran), *de puține ori* (ritkán), *de câte ori* (minden alkalommal), *ori de câte ori* (minden esetben).

De trei ori pe an se organizează concursuri de limbă. (*Évente háromszor nyelvvizsgát szerveznek*).

Ezen kívül vannak a tőszámnévből az *-ime* sufixummal (*doi+ime*) képzett törtszámnév (numerale fracționare) *o doime* (egyketted), *o treime* (egyharmad), *o pătrime* (egynegyed), *o cincime* (egyötöd);

O treime dintre candidați au obținut nota de trecere. (*A jelentkezők egyharmada átmenő jegyert ért el*).

Rezultatele **unei pătrimi** dintre aceiași candidați nu au putut fi luate în seamă. (*Ugyanazon jelentkezők egynegyedének az eredményei értékelhetetlenek voltak*).

II. A sorszámnév (numerale ordinale) a tárgyak sorrendjét jelöli: *primul/ prima* (első), *întâiul/ întâia* (első), *al doilea/a doua* (a második), *al treilea/a treia* (a harmadik), *al optulea/a opta*, (a nyolcadik), *al doisprezecelea/a douăsprezecea* (a tizenkettedik), *al o mielea/a o mia* (ezredik).

A sorszámnév ragozása:

1. A rendszerint a fővénytől álló *primul/prima, întâiul/ întâia* sorszámnevet úgy ragozzuk, mint a határozott névelős főnevet:

Egyes szám

Hímnem	Nőnem
A.T. <i>primul întâiul</i>	<i>prima întâia</i>
B.R. <i>primului întâiului</i>	<i>primei întâia</i>

Többes szám

Hímnem	Nőnem
A.T. <i>primii întâii</i>	<i>primele întâiele</i>
B.R. <i>primilor întâilor</i>	<i>primelor întâielor</i>

2. A többi sorszámnevet, ha a főnév előtt áll, a *cel, cea* melléknévi névelő és a *de* előljáró segítségével ragozzuk (*cel+de-al+doilea*).

Hímnem	Nőnem
A.T. <i>cel de-al doilea</i>	<i>cea de-a doua</i>
B.R. <i>celui de-al doilea</i>	<i>celei de-a doua</i>

Dintre toate grupurile prezente la concurs **prima** a fost cea din Sopron. (*A versenyen résztvevő összes csoport közül az első soproni lett*).

În timpul **celui de-al doilea** război mondial liceenii au fost înrolați în armată și duși pe front. (*A második világháború alatt a gimnazistákat besorozták és elvitték a frontra*).

(Hol?) kérdésre ad választ. A helyes mondat: *Circulația a fost reluată pe o singură bandă*. A többi válasz hibás. A *pe la* (körül) összetett előljáró, az *Unde?* (Hol?) kérdésre ad választ, de viszonylagosságot fejez ki; a *din* egyszerű előljáró *De unde?* (Honnan?) kérdésre ad választ; *dintr-o bandă* (egy sávból) összetett előljáró *De unde?* (Honnan?) kérdésre ad választ.

Ford.: *A közlekedés egy sávon újraindult.*

6. Familia Gabrea are o fată ... măritat.

A. la

B. cu

C. prin

D. de (X)

A helyes válasz az A. A *de* egyszerű előljáró és ebben az esetben a melléknevet (a lányra vonatkozó tulajdonságot: *măritat*) köti össze a főnévvel (*fată*). A helyes mondat: *Familia Gabrea are o fată de măritat*. A többi válasz hibás. A *la* (-ra, -re) egyszerű előljáró és általában a cselekvés irányát jelöli, ezért határozó szerepe van; a *cu* (-val, -vel) egyszerű előljáró, s mint már fentebb említettük, eszköz- vagy társhatározó jelentése van a mondatban; a *prin* (-on, -en, -ön keresztül) egyszerű előljáró és határozó szerepe van.

Ford.: *A Gabrea-családnak van egy eladó lánya.*

7. Inginerul ... București nu va participa la conferința de azi.

A. de

B. fără

C. din (X)

D. lângă

A helyes válasz a B. A *din* (-ból, -ből) egyszerű előljáró, eredetre (valamiből, valamitől) utal és *De unde?* (Honnan?) kérdésre ad választ. A helyes mondat: *Inginerul din București nu va participa la conferința de azi*. A többi válasz hibás. A *de* egyszerű előljáró, többnyire a szóösszetétel eszköze (*ceas de aur* - aranyóra, *camașă de bumbac* - gyapoting, *față de masă* - aszalterítő); a *fără* (nélkül) egyszerű előljáró, határozó szerepe van; a *lângă* (mellett) a cselekvés helyére utal *Unde?* (Hol?) kérdésre ad választ.

Ford.: *Az emberiségnek jobban kellene vigyáznia a zöld bolygóra.*

8. Jucătorii noștri au câștigat ... echipei din Milano.

A. în fața (X)

B. potrivit

C. împreună cu

D. cu

A helyes válasz a A. Az *în fața* összetett előljáró, az utána következő főnév birtokos esetben áll (*echipei*). A helyes mondat: *Jucătorii noștri au câștigat în fața echipei din Milano*. A többi válasz hibás. A *potrivit* (megfelelően) egyszerű előljáró után a főnév részeshatározó esetben áll; az *împreună cu* (együt) összetett előljáró; a *cu* egyszerű előljáró, tárgyestet vonz.

Ford.: *Játékosaink nyertek a milánói csapattal szemben.*

9. ... perseverenței sale ea a reușit să-și dea examenul de doctorat.

A. Datorită (X)

B. Peste

C. De-a lungul

D. Dintr-o

A helyes válasz az A. A *Datorită* (folytán, révén, következtében) egyszerű előljáró, az utána következő főnév (*perseverenței*) részeshatározó esetben áll. A helyes mondat: *Datorită perseverenței sale ea a reușit să-și dea examenul de doctorat*. Az B. C. D. válasz hibás. A *Peste* (-on, en, -ön, túl, fölött) egyszerű előljáró, tárgyestet vonz és az *Unde?* (Hol?) kérdésre ad választ; *De-a lungul* (mentén, folyamán) összetett előljáró; *Dintr-o* (egy ...-ból, -ből) összetett előljáró a *Din ce?* (Miből?) kérdésre ad választ.

Ford.: *Kitartása révén, neki (a lánynak) sikerült letennie a doktori vizsgát.*

10. ... vouinței părinților Alexandru s-a făcut medic.

A. Asupra

B. Împotriva (X)

C. Printre

D. Înaintea

A helyes válasz a B. Az *Împotriva* (ellenére, szemben) egyszerű előljáró, a főnév (*voinței*) birtokos esetben áll. A helyes mondat: *Împotriva vouinței părinților Alexandru s-a făcut medic*. A többi válasz hibás. Az *Asupra* (fölé, -ra, -re) egyszerű előljáró, az utána következő főnevet birtokos esetben használjuk, az *Unde?* (Hol?) kérdésre ad választ; a *Printre* (közül, között) egyszerű előljáró vonzata a tárgyestetben álló főnév; A *Înaintea* (előtt, elé) előljáró után következő főnév birtokos esetben áll.

Ford.: *Szülei akarata ellenére Alexandru orvos lett.*

előljáró a mondatban.

Az előljáró mondatban a névszókat köti egymáshoz és a mondat jelentésrendszerét, a cselekvés

körülményeit fejezi ki és a határozó szerepét tölti be. A románban az egyszerű elöljárót nem hangsúlyozzuk, hanem a mögötte álló névszóra esik a hangsúly: *fără tine, de pe masă, cu o fată*, viszont az összetett elöljárót a hangsúlyozás szabályai szerint ejtjük: *înaintea* lui Ștefan, (István előtt), *împrejurul* gării (az állomás körül), *dinapoi*a mașinii (az autó mögött), *dinlăuntru*l butoiului (a hordó belsejében).

A románban az elöljárós és a kötőszó (*și, sau, ori, dar*) között a különbség az, hogy az elöljáró nem köthet össze két igét, a kötőszó viszont igen.

Venind **de la** ei, am sosit **cu** o oră **înaintea** ta. (*Tőlük jövet. egy órával előttem érkeztem.*) A **de la** és **înaintea** az igét (venind, am sosit) köti a névmáshoz (ei, ta), a **cu** elöljáró az igét a főnévhez. A következő mondatban: El a sosit ieri **și** va pleca astăzi cu avionul. (*Tegnap érkezett és ma utazik el repülővel.*) a **și** kötőszó két igét köt össze (a sosit, va pleca). Az elöljáró után következő főnév általában nem kap határozott névelőt, ez alól kivétel a **cu** (-val, -vel). Például: ... **va pleca astăzi cu avionul**. (szó szerint: **a** repülővel).

Alakjuk szerint az elöljáró egyszerű és összetett.

Egyszerű elöljárók: *a, către, cu, de, din, fără, afară, la, lângă, în, într-, între, pe, pentru, peste, până, spre, sub*.

Összetett elöljárók: *de-a, de către, de la, de pe, dinspre, despre, dintr-, dintre, fără a, fără de, înspre, pe după, pe la, până a, până de, până la, până în, până pe, până pe la, până prin, printre*.

Elöljárós szerkezetek: *alături de, în afară, în fața, în față, în jos de, împreună cu, în loc de, în saptele*.

A mai román nyelvben egyes kifejezések: *în cadru* (a keretében), *în ceea ce privește* (valamit illetően) *la nivelul*, (szinten), *pe linia* (mentén), *referitor la* (valamire illetően), *vizavi de* (valamivel szemben) elöljárós szerkezetekké válnak.

Az elöljáró után következő főnév a románban különböző esetben állhat.

1. Az egyszerű elöljáróval (*către, cu, de, din, în, pe, pentru, peste, până, spre, sub*) használt főnév többnyire **tárgyesetben** áll.

Fetița **din** clasa (T.) voastră învață ușor limba engleză.

Az osztályokból való kislány könnyen tanulja az angol nyelvet.

Pe masă (T.) se găsesc cărțile tale.

Az asztalon vannak a könyveid.

Colegii noștri au sosit **spre** seară. (T.)

Társaink este felé érkeztek.

Mi-am cumpărat și eu un ceas **de** aur. (T.)

Végre én is vettem magamnak egy aranyórát.

2. Az *asupra, deasupra, contra, împotriva, de-a lungul, împrejurul, dinapoi*a, *înaintea* elöljáró **birtokos esetet** vonz. (Kivéve, ha az elöljáró birtokos névmás előtt áll: *asupra mea* - fölöttem, *contra noastră* - ellenünk, *împotriva ta* - ellened).

O furtună imensă s-a abătut **asupra** satului. (B.)

Hatalmas vihar zúdult a falura.

Ei au câștigat **contra** echipei (B.) din capitală.

Ők nyertek a fővárosi csapattal szemben.

Alexandru s-a adus în Italia **împotriva** voinței (B.) mamei sale.

Anyja akarata ellenére Alexandru elutazott Olaszországba.

S-au întâmplat multe aventuri **de-a lungul** drumului. (B.)

Az út alatt sok kalandban volt részük.

3. A *datorită, grație, mulțumită* elöljáró **részeshatározó-esetet** vonz.

Datorită perseverenței (R.) sale Mircea a reușit la examen. Kitartásának köszönhetően Mircea sikeresen levizgázott.

Grație lor (R) Mariana și-a realizat planul.

Nekik köszönhetően (segítségük révén) Mariana tervét megvalósította.

Mulțumită prietenilor (R.) grupul a ieșit din impas.

A barátoknak köszönhetően a csapat kijutott a bajból.

Nyelvhelyességi tudnivalók.

A **de** előjáróval képzett névszók a magyarban **-i (-ó)** képzős melléknévnek, illetve jelzős szóösszetételnek felelnek meg: loc **de** destinație - rendeltetési hely; peste **de** mare - tengeri hal, marfă **de** calitate - minőségi áru, билет **de** parcare - parkolójegy; bani **de** aur – aranypénz.

Az előjáró jelölhet

- *tulajdonságot*: fată **de** măritat - eladó lány, medalie **de** argint - ezüstérem;

- *rendeltetést*: costum **de** baie - fürdőruha, tren **de** marfă - tehervonat, tren **de** persoane - személyvonat.

- *eredetet*: batic **de** mătase - selyemkendő

- *alkotóelemet*: cursă **de** cai - lóverseny, lovitură **de** grație - kegyelemdöfés.

A **de/cu** előjáró használata:

Aș vrea să-mi cumpăr un pahar **de** apă - Szeretnék vásárolni egy vizes poharat.

Dați-mi un pahar **cu** apă - Kérek egy pohár vizet.

Îmi plac cârțile **de** povești - Szeretem a mesekönyveket. (mint műfajt).

Citesc o carte **cu** povești - Olvasok egy mesekönyvet (meséket tartalmazó könyvet).

§ NYELVTANI FOGALMAK/ÉRTELEMZÉSEK LÁSD FARKAS J. ROMÁN NYELVTAN

1.0 A határozószó (Adverbul)

A határozószó a cselekvés, történés milyenségét, körülményeit (helyét, idejét, módját). Akárcsak a magyarban a névszók a románban is kifejezhetik a cselekvés körülményeit: *vara* (nyáron), *toamna* (ősszel), *dimineața* (reggel), *seara* (este), *noaptea* (éjszaka). Alakjuk szerint a határozószó lehet egyszerű: *azi* (ma), *bine* (jól), *sus* (fent), *destul* (elég), *aici* (itt), *acolo* (ott) és összetett: *azi-noapte* (ma éjjel), *măine-seară* (holnap este), *ieri-dimineață* (tegnap reggel), *astă-vară* (az idén nyáron), *după-masă* (délután), *câteodată* (néha). Jelentésük szerint megkülönböztünk 1. helyhatározószót (adverbe de loc): *aici*, *acolo*, *aproape*, *împrejur*, *jos*, *departe*, *unde*

2. *acum*, *astăzi*, *atunci*, *ieri*, *târziu*, *devreme*, *odată*, *todeauna*

3. *abia*, *așa*, *alene*, *bien*, *cruciș*, *cum*, *degrabă*, *românește*, *vitește*, *realmente*

(locuțiuni adverbiale): *din nou*, *în grabă*, *peste tot*, *rând pe rând*,

(expresii adverbiale) *cât ai bate din palme*, *la paștele cailor*, *în doi timpi* și *într-o mișcare*

ÍRÁSBELI VIZSGAFELADATOK

MÉG EGYSZER A NYELVVIZSGÁZÓK FIGYELMÉBE A

A referenciaszintek leírása:

A1 (alapszintű nyelvhasználó, minimumszint)

- Képes vagyok egyszerű kapcsolatteremtésre, ha a másik személy hajlandó a mondanivalóját kissé lassabban vagy más kifejezésekkel is megismételni, illetve segíti a mondanivaló megformálását.
- Fel tudok tenni és meg tudok válaszolni olyan kérdéseket, amelyek a mindennapi szükségletek konkrét kifejezésére szolgálnak.
- Egyszerű kifejezésekkel és mondatokkal be tudom mutatni a lakóhelyem és az ismerőseim.
- Tudok képeslapra rövid és egyszerű (például nyaralási) üdvözlőt írni.
- Ki tudom tölteni egyszerű nyomtatványon a személyi adataimra vonatkozó részeket, például a szállodai bejelentőlapon a nevemet, az állampolgárságomat és a címemet.

A2 (alapszintű nyelvhasználó, alapszint)

- Az egyszerű, rutinszerű helyzetekben viszonylag könnyen cserélek információt mindennapi tevékenységekről vagy témákról.
- Még akkor is képes vagyok nagyon rövid információcserére, ha egyébként nem értek meg eleget ahhoz, hogy a társalgásban folyamatosan részt vegyek.
- Egyszerű eszközökkel és mondatokkal tudok beszélni a családomról és más személyekről, életkörülményeimről, tanulmányaimról, jelenlegi vagy előző szakmai tevékenységeimről.
- Tudok rövid, egyszerű jegyzetet, üzenetet, vagy magánjellegű, például köszönőlevelet írni.

B1 (önálló nyelvhasználó, középszint – *alapfoknak felel meg*)

- Megértetem magam a legtöbb olyan nyelvi helyzetben, amely utazás során adódik.
- Részt tudok venni olyan társalgásban, amely általam ismert, vagy az érdeklődési körömnek megfelelő témákról szól, illetve mindennapi témákról (pl. család, szabadidő, tanulás, munka, utazás, aktuális események).
- Egyszerű kifejezésekkel tudok beszélni élményeimről, eseményekről, álmairól és céljairól.
- Röviden indokolni és magyarázni is tudom a véleményemet, a terveimet.
- El tudok mesélni egy történetet, egy könyv vagy film cselekményét
- Megértem a lényegét sok olyan rádió- és tévéműsorban, ahol aránylag lassan és érthetően beszélnek az aktuális hírekről.
- Megértem azokat a szövegeket, amelyek a gyakrabban előforduló hétköznapi vagy szaknyelvi elemekből épülnek fel.
- Egyszerű, folyamatos szövegeket tudok alkotni olyan témákban, amelyeket ismerek, vagy érdeklődési körömbe tartoznak.
- Élményeimről és benyomásaimról magánleveleket tudok írni.

B2 (önálló nyelvhasználó, középszint – *középfoknak felel meg*)

- Az anyanyelvi beszélővel természetes, könnyed és közvetlen kapcsolatteremtésre vagyok képes.
- Megertek hosszabb beszédeket és előadásokat, illetve még a bonyolultabb érveléseket is követni tudom, amennyiben a téma számomra elég ismert.
- Olyan filmeket is értek, melyekben a szereplők ismert dialektusban beszélnek.
- El tudok olvasni olyan cikkeket és beszámolókat, amelyek jelenkori problémákkal foglalkoznak, és ahol az író egy adott véleményt vagy nézőpontot képvisel.
- Követni tudom a rádióban és televízióban hallott egyszerűbb párbeszédeket.
- Megertem a hagyományos stílusban írt kortárs irodalmi műveket.
- Képes vagyok bekapcsolódni olyan társalgási szituációba, amely a mindennapi életről szól: család, hobbi, munka, tanulás, utazás, környezetvédelem, aktuális események stb.
- Aktívan részt tudok venni az ismert témákról folyó társalgásban, úgy, hogy közben érvelve fejtem ki a véleményem.
- Világosan és kellő részletességgel fejezem ki magam az érdeklődési körömbé tartozó témákban.
- Ki tudom fejteni a véleményem valamely aktuális témáról úgy, hogy részletezem a különböző eshetőségek előnyeit és hátrányait.
- Világos és részletes szövegeket tudok alkotni az érdeklődési körömbé tartozó számos témáról.
- Tudok olyan dolgozatot vagy beszámolót írni, amely tájékoztat, érveket és ellenérveket sorakoztat fel valamiről.
- Levélben rá tudok világítani arra, hogy milyen jelentőséget tulajdonítok az eseményeknek, élményeknek.
- Alkalmazni tudom a különféle érvelési technikákat, ki tudom fejteni véleményemet egy adott témáról.

C1 (mesterfokú nyelvhasználó, haladó – *felsőfoknak felel meg*)

- Folyamatosan és gördülékenyen fejezem ki magam, ritkán keresem a szavakat és kifejezéseket.
- A nyelvet könnyedén és hatékonyan használom a különböző társadalmi és szakmai kapcsolatokban.
- Gondolataimat, véleményem pontosan ki tudom fejteni; hozzászólásaim a beszélőtársakéhoz tudom kapcsolni.
- Világosan és részletesen tudok leírni bonyolult dolgokat, aktuális témákhoz kapcsolódó témaköröket, és képes vagyok megfelelő következtetéssel zárni a mondanivalómat.
- Komolyabb erőfeszítés nélkül megértem a tévéműsorokat és a filmeket.
- Világosan és részletesen le tudok írni bonyolult dolgokat is úgy, hogy más kapcsolódó témaköröket is bevonok, egyes elemeket részletezek, és mondanivalómat megfelelően fejezem be.
- Képes vagyok világos, jól megszerkesztett, hosszabb szöveggel véleményt megfogalmazni.
- Levelet, esszét vagy beszámolót tudok írni bonyolult témákról, kiemelve az általam fontosnak tartott pontokat.
- Az olvasót figyelembe véve választom ki a megfelelő stílust.
- Levélben, dolgozatban, beszámolóban úgy tudok összetett témákról írni, hogy a fontosnak tartott dolgokat kiemelem.
- Stílusomat az olvasóhoz tudom igazítani.
- Világos, zökkenőmentes leírást vagy érvelés tudok megfogalmazni a témának megfelelő stílusban és hatásos logikai felépítéssel, amely a hallgatónak segít a lényeges információk észrevételében és felidézésében.

- Alkalmazni tudom a különféle érvelési technikákat: tényekkel alátámasztott kifejtést, meggyőzést, hatáskeltést stb.

C2 (mesterfokú nyelvhasználó, mesterfok)

- Nehézség nélkül részt tudok venni bármilyen társalgásban, vitában; nagy biztonsággal alkalmazok sajátos kifejezéseket és különböző nyelvi fordulatokat.
- Könnyedén elolvasok szinte bármilyen nyelvezetű szöveget, beleértve az elvont, szerkezetileg vagy nyelvészetiileg bonyolult szövegeket is, például leírásokat.
- Gördülékenyen, szabatosan, az árnyalatok finom kifejezésére is ügyelve beszélek.
- Ha elakadok, úgy kezdem újra és fogalmazom át a mondandómat, hogy az szinte fel sem tűnik másoknak.
- Világosan és folyamatosan, stílusom a helyzethez igazítva írok le vagy fejték ki bármit, előadásom logikusan szerkesztem meg; segítem a hallgatót abban, hogy a lényeges pontokat kiragadja és megjegyezze.
- Tudok világos, gördülékeny, a körülményekhez stílusában illeszkedő szöveget írni.
- Meg tudok fogalmazni olyan bonyolult levelet, beszámolót és cikket, amelynek jó tagolása segíti az olvasót abban, hogy a lényeges pontokat kiragadja és megjegyezze.
- Össze tudok foglalni szakmai és irodalmi műveket, tudok róluk kritikai elemzést írni.

A vizsgáztató központok *Nyelvvizsgarendszer szintleírása és értékelési skálája* szerint az *alapfok* a B1 európai szintnek felel meg, a *középfokú* vizsga egyenlő a B2-vel és a *felsőfokú* vizsga a C1-el. A nyelvvizsga három típusban szerezhető meg: „A”, „B” és „C”. Mindhárom fokon az „A” típus: a jelentkező a „beszédértés és beszéd-készség” mérésére készült feladatokból vizsgázik, más szóval, szóbeli vizsgát tesz. A „B” típus mindhárom fokon azt jelöli, hogy a vizsgázó az írás- és -olvasáskészséget felmérő feladatokat, magyarul: írásbelizik. A „C” típus: a jelölt mindhárom fokon levizsgázik az „A” és „B” típusból, vagyis a jelölt a négy készség (hallott szöveg- és beszédértés, beszéd-készség, olvasáskészség, íráskészség) mérésére szolgáló feladatokat old meg. A „C” típus a teljes nyelvvizsga.

A középfokú nyelvvizsga 3 részből áll:

(Az értékelés megtekinthető a nyelvvizsga-központ honlapján.)

1.LABOR (két rész)

a/ Beszédértés 25-30 soros hallott román szöveg alapján ; 8-10 magyar nyelvű kérdésre magyarul kell válaszolni

b/ Kiegészítés-táblázat egy 25-30 soros román nyelvű hallott szöveg (*párbeszéd*) alapján szerint; a szövegből kiemelt öt mondatnak a tartalmi jelentését kell kibővíteni magyar nyelven.

2. SZÓBELI VIZSGA (három rész):

a/néhány perces bemutatkozás román nyelven

b/párbeszéd a vizsgáztatóval román nyelven kb. 140-150 megadott téma alapján

c/képleírás román nyelven

3.ÍRÁSBELI VIZSGA (két rész):

1.Olvasáskészség

a/Olvasáskészség 1: 30-40 soros román szöveg alapján magyarul kell válaszolni a kérdésekre
b/Olvasáskészség 2: 25-30 soros román szövegből kiemelt 10 szó, kifejezés helyét kell megtalálni.

2.Íráskészség

a/Íráskészség: levél vagy fogalmazás román nyelven két választható téma alapján (25-30 sor)

b/Érvelő szöveg: vélemény kifejtése adott román nyelvű szöveg alapján (15 sor)

I.KÖZÉPFOKÚ ÍRÁSBELI FELADATSOR B2

1. Olvasáskészség 1

2. Olvasáskészség 2

3. Íráskészség

4. Közvetítés (fordítás románról magyarra)

5. Érvelő szöveg

1.Olvasáskészség 1.

Az alábbi szöveg alapján válaszoljon magyarul a kérdésekre!

Max. pont.: 20 pont

Internetul și copiii

Sunteți îngrijorat de cât de mult timp stă copilul dumneavoastră pe internet? De cât timp se joacă online sau de faptul că, practic, comunică nonstop online cu prietenii sau cu colegii? Deși internetul este și educativ din anumite puncte de vedere, este ușor să te prindă în plasa lui, să te amețească și să devii un consumator în exces. Copiii pot învăța să utilizeze computerul încă din clasele primare. Încep cu noțiunile elementare – cum să tasteze, să închidă, să deschidă calculatorul, să folosească mouse-ul sau chiar să se joace. Părinții ar trebui să fie atenți la site-urile pe care intră copiii. Cei de vârstă școlară mică folosesc internetul pentru a se juca. Începând cu clasa a V-a, a VI-a, copiii pot începe să utilizeze internetul pentru a face proiecte la școală. Atunci este important să se înceapă monitorizarea activității copilului pe internet de către părinți. Chiar dacă nu intră pe chat room, pe rețelele de socializare online, pot să interacționeze cu ele accidental inițial, apoi să nimerească pe site-uri pornografice. Unele nu au niciun fel de avertismente. Când ajung la adolescență, necesită monitorizare online. La această vârstă nu mai folosesc netul doar pentru Google search, proiecte școlare, ci și ca să comunice cu prietenii sau ca să-și facă noi prieteni. Adolescenții trebuie informați asupra pericolelor la care pot fi expuși online, voluntar sau involuntar. Dacă copilul este pregătit sau nu să intre pe internet, voi, părinții hotărâți. Nu uitați că e nevoie de reguli, mai ales la început. Totuși, există semne care avertizează părinții când copiii au depășit limita admisibilă în fața calculatorului.

1. Fogalmazza meg két mondatban, hogy mirő szól az alábbi cikk.	2 pont
2.Milyen számítógépes ismereteket sajátíthatnak el az alsó tagozatos tanulók?	3 pont
3. A szülőknek miért kell figyelemmel követniük az ötödikes és hatodikos gyerekeik internetezését?	3 pont
4. A serdülőkorúaknak milyen problémákkal kell megküzdeniük az internet felhasználásakor?	3 pont
5. Az Amerikai Gyermeagyógyászati Akadémia milyen veszélyekre hívja fel	3 pont

szülők figyelmét?	
6. Mit szeretne bevezetni az angol kulturális miniszter?	1 pont
7. Milyen okok vezettek oda, hogy a miniszter megtegye ezeket a lépéseket?	1 pont
8. Az angolok mire köteleznék a netes szolgáltatókat?	2 pont
9. Milyen következtetésre jutott a brit egészségügyi miniszter?	2 pont

2. Olvasáskészség 2

Maximális pontszám: 10

Égészítse ki értelemszerűen az alábbi szöveget a megadott szavakkal / szókapcsolatokkal! A megfelelő szó / szókapcsolat betűjelét írja a táblázatba a példa (0) szerint! A megadott kifejezések közül **kettőre** nincs szükség.

Jumătate din meseriile de astăzi vor dispărea în zece ani. Care sunt joburile viitorului?

Cercetătorii Institutului pentru Viitor din Statele Unite ale Americii (SUA) ____1____ șase provocări care vor schimba lumea și care vor atrage după sine dezvoltarea unui set de zece abilități care ____2____ pe piața muncii până în 2020.

Astfel, ____3____ de viață din ce în ce mai mare, avântul mașinilor și al sistemelor inteligente, care vor prelua multe din joburile actuale, dar și comunicarea prin noile mijloace, într-o lume a datelor, alături de conectarea globală și organizațiile din ce în ce mai structurate vor da un nou înțeles termenului „meserie“

Până în 2025, în jur de 50% din meseriile existente astăzi vor dispărea de pe piața muncii, potrivit unui studiu. Computerele vor prelua sarcinile unor funcționari publici sau ale angajaților din asigurări

Tehnologia lasă tot mai puțin loc ____4____ muncii pentru anumite meserii. Doar jumătate din profesiile și meseriile de astăzi vor mai exista în următorul deceniu, semnalează un studiu realizat de CBRE, cea mai mare firmă de servicii comerciale imobiliare din lume.

Computerele ____5____ piața muncii, dar, în același timp, vor pune în pericol mijloacele de existență ale unui segment important din populație. Inteligența ____6____ va schimba cererea de locuri de muncă, iar o bună parte din angajați va avea nevoie de ____0/D____ profesională, categorie în care se încadrează o parte dintre funcționarii publici, angajații din asigurări sau ceasornicarii

Profesiile creative, mai căutate „În următorii 10-15 ani, vom asista la o revoluție pe piața muncii și va trebui ____7____ perspectiva și planurile cu privire la locurile de muncă“, spune Peter Andrew, director CBRE în regiunea Asia-Pacific. Oamenii se vor orienta către meserii mai creative, completează specialistul. Abilitățile sociale și capacitatea de a controla inteligența artificială vor fi, de asemenea, foarte apreciate ____8____ apropiat. „Pentru mulți dintre noi, inteligența artificială va fi o unealtă pentru realizarea ____9____ cu o complexitate greu de imaginat altădată, dar realizabile acum și pline de satisfacții“, mai spune Peter Andrew. În țările dezvoltate, noile tehnologii au disponibilizat deja angajați, dar ele nu trebuie neapărat să ducă ____10____ locurilor de muncă, ci la o schimbare a specializărilor. De altfel, schimbări vor exista și la nivelul companiilor. „Cea mai mare dintre ele va fi ascensiunea companiilor cu 20-40 de angajați care dispun de suficiente cunoștințe tehnologice pentru a rivaliza cu marile corporații“, potrivit expertului. Studiul „Fast Forward

2030: Viitorul muncii și al meseriilor“ a fost realizat pe baza a 200 de interviuri cu experți și lideri în afaceri din Europa, America de Nord și Asia-Pacific. (life&style)

Megadott kifejezések

0/D. recalificare
F. structurate.
I. în viitorul
K. speranța
J. au identificat
A. unor sarcini
B. să ne schimbăm
C. pe piața
M. au disponibilizat
E. vor fi obligatorii
L. vor revoluționa
G. artificială
H. la pierderea

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
D										

3. Íráskészség

Max. pont: 20

Válasszon egyet az alább megadott két témából (I. és II.) és írja le gondolatait, úgy hogy térjen ki az irányítási szempontokra! Fontos, hogy összefüggő szöveget hozzon létre. Ügyeljen arra, hogy ne lépje túl az előírt terjedelmet!
A levél formai előírásait tartsa be! (Dátum, megszólítás, üdvözlő formula, aláírás.)
Terjedelem: 17-20

I. Írjon *fogalmazást* egy születésnap buliról!

A barátaival együtt születésnap bulin vett részt egy vidéki vendéglőben, ahol két napot töltöttek. A bulit egyik volt osztálytársa rendezte, aki most töltötte be a 18. életévét. Írjon levelet külföldi barátnőjének erről a születésnap buliról.

Írjon arról, hogy

1. Ki és hol rendezte a bulit?
2. Milyen alkalomból került sor a bulira?
3. Kik voltak jelen és mit csináltak az összejövetelen?
4. Számoljon be egy kellemes vagy kellemetlen eseményről, ami ott történt.
5. Mi a titka egy jó bulinak?

II. Írjon *levelet* román barátjának egy balatoni nyaralásról!

1. Köszönje meg a barátja nyaralásáról kapott lapot.

2. Mesélje el, kivel és hová utazott.
3. Hol szálltak meg, szállodában,/ panzióban/ vagy máshol?
4. Milyen kalandjaik voltak?
5. Miért szeret/nem szeret másokkal együtt nyaralni?

4.ÉRVELŐ SZÖVEG

Terjedelem 15-16 sor

Alkosson véleményt, érvelő szöveget az alább megadott mondat alapján!

Max. pont: 10

“Omul este bun de la natură, dar societatea este aceea care îl corupe.” – Jean-Jacques Rousseau .

5. KÖZVETÍTÉS

Fordítsa le az alábbi szöveget magyarra!

Max. pont: 15

Cu ce dificultăți se confruntă tinerii de azi?

Ce părere aveți? Sunt dificultățile cu care se confruntă tinerii de azi mai mari decât cele ale tinerilor din trecut? Dacă răspunsul vostru este „nu“, probabil credeți că tinerii de azi sunt cea mai fericită generație de tineri din istorie.

Datorită progreselor medicale înregistrate în multe țări, unele boli nu mai fac ravagii în rândul tinerilor. Progresele tehnologice au pus în mâinile lor aparatură electronică și jucării la care generațiile precedente doar visau. Iar dezvoltarea economică a scos milioane de familii din sărăcie. În prezent, nenumărați părinți muncesc din greu pentru a le asigura copiilor lor condițiile de trai și instruirea de care ei nu au avut parte. Deși tinerii de azi se bucură de multe avantaje, ei se confruntă cu dificultăți mult mai mari decât cele ale tinerilor din trecut. Un motiv ar fi că omenirea traversează o perioadă numită de mulți: ‘încheierea acestui sistem’.

Olvasáskészség 2

Maximális pontszám: 10

Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget, majd egészítse ki értelemszerűen a megadott szavakkal / szókapcsolatokkal! A megfelelő szó /szókapcsolat betűjelét írja a táblázatba a példa (0) szerint!

Egy kifejezés csak egyszer használható fel.

Felhívjuk figyelmét, hogy a megadott kifejezések közül kettőre nincs szükség.

Jumătate din meseriile de astăzi vor dispărea în 10 ani. Care sunt joburile viitorului

Cercetătorii Institutului pentru Viitor din Statele Unite ale Americii (SUA) ____1____ șase provocări care vor schimba lumea și care vor atrage după sine dezvoltarea unui set de 10 abilități care ____2____ pe piața muncii până în 202

Astfel, ____3____ de viață din ce în ce mai mare, avântul mașinilor și al sistemelor inteligente, care vor prelua multe din joburile actuale, dar și comunicarea prin noile mijloace, într-o lume a datelor, alături de conectarea globală și organizațiile din ce în ce mai structurate vor da un nou înțeles termenului „meserie“

Până în 2025, în jur de 50% din meseriile existente astăzi vor dispărea de pe piața muncii, potrivit unui studiu. Computerele vor prelua sarcinile unor funcționari publici sau ale angajaților din asigurări

Tehnologia lasă tot mai puțin loc ____4____ muncii pentru anumite meserii. Doar jumătate din profesiile și meseriile de astăzi vor mai exista în următorul deceniu, semnalează un studiu realizat de CBRE, cea mai mare firmă de servicii comerciale imobiliare din lume.

Computerele ____5____ piața muncii, dar, în același timp, vor pune în pericol mijloacele de existență ale unui segment important din populație. Inteligența ____6____ va schimba cererea de locuri de muncă, iar o bună parte din angajați va avea nevoie de ____0/D____ profesională, categorie în care se încadrează o parte dintre funcționarii publici, angajații din asigurări sau ceasornicarii

Profesiile creative, mai căutate „În următorii 10-15 ani, vom asista la o revoluție pe piața muncii și va trebui ____7____ perspectiva și planurile cu privire la locurile de muncă“, spune Peter Andrew, director CBRE în regiunea Asia-Pacific. Oamenii se vor orienta către meserii mai creative, completează specialistul. Abilitățile sociale și capacitatea de a controla inteligența artificială vor fi, de asemenea, foarte apreciate ____8____ apropiat. „Pentru mulți dintre noi, inteligența artificială va fi o unealtă pentru realizarea ____9____ cu o complexitate greu de imaginat altădată, dar realizabile acum și pline de satisfacții“, mai spune Peter Andrew. În țările dezvoltate, noile tehnologii au disponibilizat deja angajați, dar ele nu trebuie neapărat să ducă ____10____ locurilor de muncă, ci la o schimbare a specializărilor. De altfel, schimbări vor exista și la nivelul companiilor. „Cea mai mare dintre ele va fi ascensiunea companiilor cu 20-40 de angajați care dispun de suficiente cunoștințe tehnologice pentru a rivaliza cu marile corporații“, potrivit expertului. Studiul „Fast Forward 2030: Viitorul muncii și al meseriilor“ a fost realizat pe baza a 200 de interviuri cu experți și lideri în afaceri din Europa, America de Nord și Asia-Pacific.

Megadott kifejezések

0/D recalificare, F structurate. I. în viitorul K. speranța J. au identificat A. unor sarcini B. să ne schimbăm C. pe piața M. au disponibilizat E. vor fi obligatorii L. vor revoluționa G. artificială H. la pierderea

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
D										

MEGOLDÁS

Jumătate din meseriile de astăzi vor dispărea în 10 ani. Care sunt joburile viitorului

Cercetătorii Institutului pentru Viitor din Statele Unite ale Americii (SUA) ____1____ *au identificat șase provocări care vor schimba lumea și care vor atrage după sine dezvoltarea unui set de 10 abilități care ____2____ vor fi obligatorii pe piața muncii până în 2020.*

Astfel, ____3____ *speranța de viață din ce în ce mai mare, avântul mașinilor și al sistemelor inteligente, care vor prelua multe din joburile actuale, dar și comunicarea prin noile mijloace, într-o lume a datelor, alături de conectarea globală și organizațiile din ce în ce mai structurate vor da un nou înțeles termenului „meserie“*

Până în 2025, în jur de 50% din meseriile existente astăzi vor dispărea de pe piața muncii, potrivit unui studiu. Computerele vor prelua sarcinile unor funcționari publici sau ale angajaților din asigurări

Tehnologia lasă tot mai puțin loc ____4____ *pe piața muncii pentru anumite meserii. Doar jumătate din profesiile și meseriile de astăzi vor mai exista în următorul deceniu, semnalează un studiu realizat de CBRE, cea mai mare firmă de servicii comerciale imobiliare din lume. Computerele ____5____ vor revoluționa piața muncii, dar, în același timp, vor pune în pericol mijloacele de existență ale unui segment important din populație. Inteligența ____6____ artificială va schimba cererea de locuri de muncă, iar o bună parte din angajați va avea nevoie de ____0/D____ recalificare profesională, categorii în care se încadrează o parte dintre funcționarii publici, angajații din asigurări sau ceasornicarii*

Profesiile creative, mai căutate „În următorii 10-15 ani, vom asista la o revoluție pe piața muncii și va trebui ____7____ *să ne schimbăm perspectiva și planurile cu privire la locurile de muncă*“, spune Peter Andrew, director CBRE în regiunea Asia-Pacific. Oamenii se vor orienta către meserii mai creative, completează specialistul. Abilitățile sociale și capacitatea de a controla inteligența artificială vor fi, de asemenea, foarte apreciate ____8____ *în viitorul apropiat. „Pentru mulți dintre noi, inteligența artificială va fi o unealtă pentru realizarea ____9____ unor sarcini cu o complexitate greu de imaginat altădată, dar realizabile acum și pline de satisfacții*“, mai spune Peter Andrew. În țările dezvoltate, noile tehnologii au disponibilizat deja angajați, dar ele nu trebuie neapărat să ducă ____10____ *la pierderea locurilor de muncă, ci la o schimbare a specializărilor. De altfel, schimbări vor exista și la nivelul companiilor. „Cea mai mare dintre ele va fi ascensiunea companiilor cu 20-40 de angajați care dispun de suficiente cunoștințe tehnologice pentru a rivaliza cu marile corporații*“, potrivit expertului. Studiul „Fast Forward 2030: Viitorul muncii și al meseriilor“ a fost realizat pe baza a 200 de interviuri cu experți și lideri în afaceri din Europa, America de Nord și Asia-Pacific

Megadott kifejezések

0/D recalificare, 11.F.structurate 8/I în viitorul 3/K speranța 1/J au identificat 9/A unor sarcini 7/B să ne schimbăm 4/C pe piața 12/M au disponibilizat 2/E vor fi obligatorii 5/ L vor revoluționa 6/G artificială 10/H la pierderea

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
D	J	E	K	C	L	G	B	I	A	H

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
D	J	E	F	C	L	G	B	I	A	H

a concedia, a disponibiliza, a da afară de la serviciu, /a licența/Íráskészség

Maximális pontszám: 20

Írja le gondolatait az Ön által választott egyik témáról román nyelven úgy, hogy minden irányítási szempontra térjen ki! (Az irányítási szempontok sorrendjét nem kell betartania.) Fontos, hogy összefüggő szöveget hozzon létre. Ügyeljen arra, hogy ne lépje túl az előírt terjedelmet! Kérjük, írjon olvashatóan!

A levél formai előírásait tartsa be! (Dátum, megszólítás, üdvözlő formula, aláírás.)

Terjedelem: 17-20

Kérjük, hogy a feladat megoldása során – a titkos adatkezelés érdekében – ne használja saját adatait!

I.

A barátaival együtt születésnap bulin vett részt egy vidéki vendéglőben, ahol két napot töltöttek. A bulit egyik volt osztálytársa rendezte, aki most töltötte be a 30. életévét. Írjon levelet külföldi barátnőjének erről a születésnap buliról.

Írjon arról, hogy

1. Ki és hol rendezte a bulit?
2. Milyen alkalomból került sor a bulira?
3. Kik voltak jelené és mit csináltak az összejövetelen?
4. Számoljon be egy kellemes vagy kellemetlen eseményről, ami ott történt.
5. Mi a titka egy jó bulinak?

VAGY II.

Írjon levelet román barátjának a tavalyi balatoni nyaralásáról.

1. Köszönje meg az ő nyaralásáról kapott lapot.
2. Mesélje el, kivel és hová utazott.
3. Hol szálltak meg, szállodában,/ panzióban/ vagy máshol?
4. Milyen kalandjaik voltak?
5. Miért szeret/nem szeret másokkal együtt nyaralni?

Íráskészség

Maximális pontszám: 20

Írja le gondolatait az Ön által választott egyik témáról román nyelven úgy, hogy minden irányítási szempontra térjen ki! (Az irányítási szempontok sorrendjét nem kell betartania.) Fontos, hogy összefüggő szöveget hozzon létre. Ügyeljen arra, hogy ne lépje túl az előírt terjedelmet! Kérjük, írjon olvashatóan!

A levél formai előírásait tartsa be! (Dátum, megszólítás, üdvözlő formula, aláírás.)

Terjedelem: 17-20

Kérjük, hogy a feladat megoldása során – a titkos adatkezelés érdekében – ne használja saját adatait!

I.

A barátaival együtt születésnap bulin vett részt egy vidéki vendéglőben, ahol két napot töltöttek. A bulit egyik volt osztálytársa rendezte, aki most töltötte be a 30. életévét. Írjon levelet külföldi barátnőjének erről a születésnap buliról.

Írjon arról, hogy

- 1.Ki és hol rendezte a bulit?
- 2.Milyen alkalomból került sor a bulira?
- 3.Kik voltak jelen és mit csináltak az összejeövetelen?
4. Számoljon be egy kellemes vagy kellemetlen eseményről, ami ott történt.
5. Mi a titka egy jó bulinak?

VAGY II.

Írjon levelet román barátjának a tavalyi balatoni nyaralásáról.

- 1.Köszönje meg az ő nyaralásáról kapott lapot.
2. Mesélje el, kivel és hová utazott.
- 3 . Hol szálltak meg, szállodában,/ panzióban/ vagy máshol?
4. Milyen kalandjaik voltak?
- 5.Miért szeret/nem szeret másokkal együtt nyaralni?

LEVÉL:

Írjon levelet román barátjának a tavalyi balatoni nyaralásáról.

- 1.Köszönje meg az ő nyaralásáról kapott lapot.
2. Mesélje el, kivel és hová utazott.
- 3 . Hol szálltak meg, szállodában,/ panzióban/ vagy máshol?
4. Milyen kalandjaik voltak?
- 5.Miért szeret/nem szeret másokkal együtt nyaralni?

I.ÉRVELŐ SZÖVEG

Terjedelem 15-16 sor

Vélemény kifejtése. Írja le gondolatait román nyelven a témáról!
pontszám: 10

Maximális

I. Feladatteljesítés: 5 pont Nyelvtan: 5 pont

“*Omul este bun de la natura, dar societatea este aceea care il corupe.*” – Jean-Jacques Rousseau .

Tinerii români care știu limbi străine nu trebuie să-și facă griji în privința locului de muncă în țară sau în străinătate.

I.ÉRVELŐ SZÖVEG

Terjedelem 15-16 sor

Vélemény kifejtése. Írja le gondolatait román nyelven a témáról!
pontszám: 10

Maximális

I. Feladatteljesítés: 5 pont Nyelvtan: 5 pont

“*Omul este bun de la natura, dar societatea este aceea care îl corupe.*” – Jean-Jacques Rousseau .

Eu cred că în societatea de azi trebuie să rămânem oameni buni cât mai mult posibil. În primul rând vreau să spun că sunt de acord cu afirmația lui Jean-Jacques Rousseau, că societatea îl corupe pe omul, dar sunt convins că există și oameni care nu sunt buni nici de la natura, adică oameni răi din naștere. În al doilea rând părerea mea este că și părinții au un rol foarte important în educația/creșterea copiilor. În al treilea rând după mine oamenii viitorului pot transforma societatea mai bună și atunci omul poate rămâne mereu bun. În concluzie cred că trebuie să facem eforturile ca copiii noștri să-și trăiască viața într-o societate potrivită.

II.

Tinerii români care știu limbi străine nu trebuie să-și facă griji în privința locului de muncă în țară sau în străinătate.

KÖZVETÍTÉS – 1 FELADAT

Fordítsa le az alábbi szöveget magyarra!

Maximális pontszám 15

Pentru un stil de viață sănătos trebuie să ții cont de câteva aspecte.

Orele de somn trebuie respectate. În funcție de organismul fiecăruia, 6-8 ore de somn pe noapte sunt suficiente pentru ca dimineată să ne simțim odihniți. Cercetătorii au descoperit că cel mai bun interval de somn pentru refacerea trupului și sufletului este între 22.30 și 06.30. S-a mai descoperit că orele de odihnă pierdute noaptea nu pot fi substituite de cele din timpul dimineții sau al zilei. Somnul este foarte important deoarece dacă nu vă veți odihni îndeajuns, organismul nu va rezista stresului din ziua următoare, iar efectele nu vor întârzia să apară. Pe termen lung, lipsa odihnei poate duce la apariția unor boli foarte grave.

Alimentația este alt indicator al unui stil de viață sănătos. Cercetătorii Universității Harvard au elaborat în anul 2008 o piramidă a alimentației sănătoase. La baza acesteia se află exercițiile fizice și alimentația. Legumele și fructele, cerealele integrale (orez brun, paste din făină integrală, secară, orez), uleiurile sănătoase nu trebuie să lipsească din meniul zilnic deoarece sunt sursa noastră de energie. Trebuie să consumăm ouă, pește, carne de pasăre, nuci, semințe. 1-2 porții/zi de lactate vor aduce aportul necesar de calciu în organism. Cercetătorii au pus în vârful piramidei alimentele care trebuie consumate mai rar: carne roșie, unt, cereale, pâine și paste din făină albă, cartofi, băuturi și dulciuri pe bază de zahar.

KÖZVETÍTÉS – 1 FELADAT

Fordítsa le az alábbi szöveget magyarra! 30/2=15 pont

Maximális pontszám 15

Cu ce dificultăți se confruntă tinerii de azi?

Ce părere aveți? Sunt dificultățile cu care se confruntă tinerii de azi mai mari decât cele ale tinerilor din trecut? Dacă răspunsul vostru este „nu“, probabil credeți că tinerii de azi sunt cea mai fericită generație de tineri din istorie.

Datorită progreselor medicale înregistrate în multe țări, unele boli nu mai fac ravagii în rândul tinerilor. Progresele tehnologice au pus în mâinile lor aparatură electronică și jucării la care generațiile precedente doar visau. Iar dezvoltarea economică a scos milioane de familii din sărăcie. În prezent, nenumărați părinți muncesc din greu pentru a le asigura copiilor lor condițiile de trai și instruirea de care ei nu au avut parte.

Deși tinerii de azi se bucură de multe avantaje,/1 ei se confruntă cu dificultăți mult mai mari decât cele ale tinerilor din trecut. Un motiv ar fi că omenirea traversează o perioadă numită în Biblie ‘încheierea acestui sistem’.

KÖZVETÍTÉS:

Cu ce dificultăți se confruntă tinerii de azi?

Ce părere aveți? Sunt dificultățile cu care se confruntă tinerii de azi mai mari decât cele ale tinerilor din trecut? Dacă răspunsul vostru este „nu“, probabil credeți că tinerii de azi sunt cea mai fericită generație de tineri din istorie.

Datorită progreselor medicale înregistrate în multe țări, unele boli nu mai fac ravagii în rândul tinerilor. Progresele tehnologice au pus în mâinile lor aparatură electronică și jucării la care generațiile precedente doar visau. Iar dezvoltarea economică a scos milioane de familii din sărăcie. În prezent, nenumărați părinți muncesc din greu pentru a le asigura copiilor lor condițiile de trai și instruirea de care ei nu au avut parte.

Deși tinerii de azi se bucură de multe avantaje,/1 ei se confruntă cu dificultăți mult mai mari decât cele ale tinerilor din trecut.

Un motiv ar fi că omenirea traversează o perioadă numită în Biblie ‘încheierea acestui sistem’.

a numi megnevez

eu numesc tu numesti

a denumi – elnevez

numit - kinevez XY a fost numit /in postul de/ ministru

denumit -elnevezett

denumirea - elnevezés

Milyen nehézségekbe ütköznek a fiatalok manapság?

Mi a véleménye? Több nehézséggel szembesül a mai fiatalság, mint a régebben? Hogyha a válaszuk „nem”, valószínűleg úgy vélik, hogy a mai fiatalság a történelemben legboldogabb fiatal generációja.

Számos országban az orvostudomány előrehaladásának köszönhetően egyes betegségek már nem pusztítanak a fiatalok körében. A technológia fejlődése olyan elektronikus készülékeket és játékokat adott a kezükbe, amikről generációk csak álmodhattak. Ugyanakkor a gazdaság fejlődése családok millióit emelte ki a szegénységből. A jelenben, rengeteg szülő dolgozik keményen, hogy a gyerekeiknek olyan oktatási és életkörülményeket biztosítsanak, amikben nekik nem volt részük.

Habár a mai fiatalok sok előnyben lelhetik örömeiket, mégis sokkal több nehézséggel szembesülnek, mint a múltbéli fiatalok. Ennek egyik oka az lehet, hogy az emberiség egy olyan időszakon megy keresztül, ami a Bibliában „ennek a rendszernek a lezárása/vége???” (ennek a világnak a vége?)”-ként van nevesítve.

II.KÖZÉPFOKÚ ÍRÁSBELI FELADATSOR B2 /ROMÁN/

1. Olvasáskészség 1.
2. Olvasáskészség 2
3. Íráskészség
4. Érvelő szöveg
5. Közvetítés (Fordítás románról magyarra)

1.Olvasáskészség 1.

Az alábbi szöveg alapján válaszoljon magyarul a kérdésekre!

Max. pont.: 20 pont

Internetul și copiii

Sunteți îngrijorat de cât de mult timp stă copilul dumneavoastră pe internet? De cât timp se joacă online sau de faptul că, practic, comunică nonstop online cu prietenii sau cu colegii? Deși internetul este și educativ din anumite puncte de vedere, este ușor să te prindă în plasa lui, să te amețească și să devii un consumator în exces. Copiii pot învăța să utilizeze computerul încă din clasele primare. Încep cu noțiunile elementare – cum să tasteze, să închidă, să deschidă calculatorul, să folosească mouse-ul sau chiar să se joace. Părinții ar trebui să fie atenți la site-urile pe care intră copiii. Cei de vârstă școlară mică folosesc internetul pentru a se juca. Începând cu clasa a V-a, a VI-a, copiii pot începe să utilizeze internetul pentru a face proiecte la școală. Atunci este important să se înceapă monitorizarea activității copilului pe internet de către părinți. Chiar dacă nu intră pe chat room, pe rețelele de socializare online, pot să interacționeze cu ele accidental inițial, apoi să nimerească pe site-uri pornografice. Unele nu au niciun fel de avertismente. Când ajung la adolescență, necesită monitorizare online. La această vârstă nu mai folosesc netul doar pentru Google search, proiecte școlare, ci și ca să comunice cu prietenii sau ca să-și facă noi prieteni. Adolescenții

trebuie informați asupra pericolelor la care pot fi expuși online, voluntar sau involuntar. Dacă copilul este pregătit sau nu să intre pe internet, voi, părinții hotărâți. Nu uitați că e nevoie de reguli, mai ales la început. Totuși, există semne care avertizează părinții când copiii au depășit limita admisibilă în fața calculatorului.

Academia Americană de Pediatrie recomandă limitarea utilizării internetului. Jocurile online, comunicarea exclusivă prin internet duce la: obezitate – copiii care stau mai mult de 2 ore/zi la computer sunt mai predispuși la obezitate; somn defectuos – cu cât stau mai mult pe internet, cu atât copiii sunt mai rezistenți în a se culca devreme, au dificultăți de adormire și de trezire; probleme de comportament – copiii din clasele I-IV care petrec mai mult de 2h/zi la computer sunt mai predispuși la probleme emoționale, sociale și de atenție, sunt mai agitați, neastâmpărați sau chiar își hărțuiesc colegii. În general performanța școlară scade pentru că cei care stau prea mult la ecranul calculatorului tind să aibă performanțe școlare mai slabe decât ceilalți copii. Expunerea excesivă la calculator/jocurile online este corelată cu comportamentele agresive.

În Anglia ministrul culturii a declarat sâmbătă că guvernul său dorește impunerea unei limite legale a timpului petrecut de copii pe internet. Această decizie a fost propusă în urma unui raport al comisarului pentru bunăstarea copiilor, Anne Longfield, care arată că adolescenții cu vârste cuprinse între 12 și 15 ani petrec peste 20 de ore pe săptămână în mediul online. Adolescenții cu vârste sub 18 ani ar putea avea accesul restricționat pe rețelele de socializare după câteva ore de navigare, conform propunerii elaborate în scopul de a îmblânzi "vestul sălbatic" al internetului, conform unui reportaj din ediția de sâmbătă a ziarului Times din Londra. Miniștrii doresc impunerea unei limite a perioadei petrecute de copii pe platformele de socializare, pe fondul presupunerii că prea mult timp petrecut în aceste rețele le-ar afecta sănătatea mentală. Matt Hancock, Secretar de Stat pentru Mediul Digital, Cultură, Mass-media și Sport, a declarat pentru ziarul Times că dorește impunerea unor perioade de pauză diferite, în funcție de vârsta utilizatorilor, pe fondul îngrijorării că utilizarea excesivă a internetului poate dăuna sănătății mentale a copiilor. Hancock a mai declarat: "Suntem realmente îngrijorați cu privire la volumul de timp petrecut de tineri în fața ecranelor și la impactul negativ pe care acest obicei îl poate avea asupra vieții lor. Este ceva normal să ne gândim la ce am putea face în acest sens". Limitele de timp vor putea fi aplicate folosind o nouă cerință legală impusă companiilor de rețele sociale, care trebuie să se asigure că orice utilizator are peste 13 ani. Nu se cunosc încă detaliile privind modul în care o astfel de cerință ar putea fi aplicată, dar este posibil ca acestea să completeze legea care impune site-urilor de materiale pornografice să se asigure că utilizatorii lor au peste 18 ani, prin intermediul unui card de credit, se afirmă în reportaj. Propunerea a fost făcută la câteva săptămâni după ce Jeremy Hunt, Ministrul Sănătății, a avertizat ca folosirea excesivă a rețelelor de socializare reprezintă o amenințare majoră pentru sănătatea copiilor, la fel ca fumatul și obezitatea.
/Evenimentul zilei/

1. Fogalmazza meg két mondatban, hogy mirő szól az alábbi cikk.	2 pont
2.Milyen számítógépes ismereteket sajátíthatnak el az alsó tagozatos tanulók?	3 pont
3. A szülőknek miért kell figyelemmel követniük az ötödikes és hatodikos gyerekeik internetezését?	3 pont
4. A serdülőkorúaknak milyen problémákkal kell megküzdeniük az internet felhasználásakor?	3 pont
5. Az Amerikai Gyermekgyógyászati Akadémia milyen veszélyekre hívja fel szülők figyelmét?	3 pont

6. Mit szeretne bevezetni az angol kulturális miniszter?	1 pont
7. Milyen okok vezettek oda, hogy a miniszter megtegye ezeket a lépéseket?	1 pont
8. Az angolok mire köteleznék a netes szolgáltatókat?	2 pont
9. Milyen következtetésre jutott a brit egészségügyi miniszter?	2 pont

2. Olvasáskészség 2

Maximális pontszám: 10

Egészítse ki értelemszerűen az alábbi szöveget a megadott szavakkal / szókapcsolatokkal! A megfelelő szó /szókapcsolat betűjelét írja a táblázatba a példa (0) szerint! A megadott kifejezések közül *kettőre* nincs szükség.

Jumătate din meseriile de astăzi vor dispărea în zece ani. Care sunt joburile viitorului?

Cercetătorii Institutului pentru Viitor din Statele Unite ale Americii (SUA) ____1____ șase provocări care vor schimba lumea și care vor atrage după sine dezvoltarea unui set de zece abilități care ____2____ pe piața muncii până în 2020.

Astfel, ____3____ de viață din ce în ce mai mare, avântul mașinilor și al sistemelor inteligente, care vor prelua multe din joburile actuale, dar și comunicarea prin noile mijloace, într-o lume a datelor, alături de conectarea globală și organizațiile din ce în ce mai structurate vor da un nou înțeles termenului „meserie“

Până în 2025, în jur de 50% din meseriile existente astăzi vor dispărea de pe piața muncii, potrivit unui studiu. Computerele vor prelua sarcinile unor funcționari publici sau ale angajaților din asigurări

Tehnologia lasă tot mai puțin loc ____4____ muncii pentru anumite meserii. Doar jumătate din profesiile și meseriile de astăzi vor mai exista în următorul deceniu, semnalează un studiu realizat de CBRE, cea mai mare firmă de servicii comerciale imobiliare din lume.

Computerele ____5____ piața muncii, dar, în același timp, vor pune în pericol mijloacele de existență ale unui segment important din populație. Inteligența ____6____ va schimba cererea de locuri de muncă, iar o bună parte din angajați va avea nevoie de ____0/D____ profesională, categorie în care se încadrează o parte dintre funcționarii publici, angajații din asigurări sau ceasornicarii

Profesiile creative, mai căutate „În următorii 10-15 ani, vom asista la o revoluție pe piața muncii și va trebui ____7____ perspectiva și planurile cu privire la locurile de muncă“, spune Peter Andrew, director CBRE în regiunea Asia-Pacific. Oamenii se vor orienta către meserii mai creative, completează specialistul. Abilitățile sociale și capacitatea de a controla inteligența artificială vor fi, de asemenea, foarte apreciate ____8____ apropiat. „Pentru mulți dintre noi, inteligența artificială va fi o unealtă pentru realizarea ____9____ cu o complexitate greu de imaginat altădată, dar realizabile acum și pline de satisfacții“, mai spune Peter Andrew. În țările dezvoltate, noile tehnologii au disponibilizat deja angajați, dar ele nu trebuie neapărat să ducă ____10____ locurilor de muncă, ci la o schimbare a specializărilor. De altfel, schimbări vor exista și la nivelul companiilor. „Cea mai mare dintre ele va fi ascensiunea companiilor cu 20-40 de angajați care dispun de suficiente cunoștințe tehnologice pentru a rivaliza cu marile corporații“, potrivit expertului. Studiul „Fast Forward 2030: Viitorul muncii și al meseriilor“ a fost realizat pe baza a 200 de interviuri cu experți și

lideri în afaceri din Europa, America de Nord și Asia-Pacific. (life&style)

Megadott kifejezések

0/D. recalificare
F. structurate.
I. în viitorul
K. speranța
J. au identificat
A. unor sarcini
B. să ne schimbăm
C. pe piața
M. au disponibilizat
E. vor fi obligatorii
L. vor revoluționa
G. artificială
H. la pierderea

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
D										

3.Íráskészség

Max. pont: 20

Válasszon egyet az alább megadott két témából (I. és II.) és írja le gondolatait, úgy hogy térjen ki az irányítási szempontokra! Fontos, hogy összefüggő szöveget hozzon létre.

Ügyeljen arra, hogy ne lépje túl az előírt terjedelmet!

A levél formai előírásait tartsa be! (Dátum, megszólítás, üdvözlő formula, aláírás.)

Terjedelem: 17-20

I.Írjon *fogalmazást* egy születésnap buliról!

A barátaival együtt születésnap bulin vett részt egy vidéki vendéglőben, ahol két napot töltöttek. A bulit egyik volt osztálytársa rendezte, aki most töltötte be a 18. életévét. Írjon levelet külföldi barátnőjének erről a születésnap buliról.

Írjon arról, hogy

- 1.Ki és hol rendezte a bulit?
- 2.Milyen alkalomból került sor a bulira?
- 3.Kik voltak jelen és mit csináltak az összejeövetelen?
4. Számoljon be egy kellemes vagy kellemetlen eseményről, ami ott történt.
5. Mi a titka egy jó bulinak?

II. Írjon *levelet* román barátjának egy balatoni nyaralásról!

- 1.Köszönje meg a barátja nyaralásáról kapott lapot.
2. Mesélje el, kivel és hová utazott.

- 3 . Hol szálltak meg, szállodában,/ panzióban/ vagy máshol?
4. Milyen kalandjaik voltak?
5. Miért szeret/nem szeret másokkal együtt nyaralni?

4.ÉRVELŐ SZÖVEG

Terjedelem 15-16 sor

Alkosson véleményt, érvelő szöveget az alább megadott mondat alapján!

Max. pont: 10

“Omul este bun de la natură, dar societatea este aceea care îl corupe.” – Jean-Jacques Rousseau .

MEGOLDÁS

Omul este bun de la natură, dar societatea este aceea care îl corupe

Unul dintre cele mai profunde subiecte de dezbatere filosofică este natura umană și influența societății asupra acesteia. Argumentul conform căruia omul este, prin natura sa, bun, iar societatea îl corupe, are rădăcini în gândirea lui Jean-Jacques Rousseau, care susținea că omul în starea sa naturală este inocent și moral, dar devine corupt prin contactul cu structurile sociale.

În sprijinul acestei idei, se poate observa că un copil, în primii ani de viață, manifestă o curiozitate pură și o tendință naturală de a ajuta și de a iubi necondiționat. Aceste trăsături sugerează că bunătatea este o parte intrinsecă a ființei umane. Totuși, pe măsură ce crește, individul este influențat de norme sociale, competiție, inegalități și presiuni care îl pot împinge să adopte comportamente egoiste sau imorale.

Societatea modernă, cu accentul său pe consumism și succes material, poate cultiva gelozia, lăcomia și lipsa de empatie. De exemplu, diferențele economice mari pot genera invidie și rivalitate, iar dorința de putere poate încuraja trădarea valorilor morale. Media și rețelele sociale amplifică aceste tendințe, promovând adesea superficialitatea și competiția nesănătoasă.

Totuși, nu toată influența societății este negativă. Legile, educația și cultura pot fi piloni ai moralității și solidarității. În esență, omul are un potențial natural spre bine, dar mediul său social joacă un rol crucial în formarea comportamentului său.

Astfel, putem concludiona că natura umană este bună, dar societatea, prin influențele sale complexe, poate atât să cultive cât și să corupă această bunătate.

5. KÖZVETÍTÉS

Fordítsa le az alábbi szöveget magyarra!

Max. pont: 15

Cu ce dificultăți se confruntă tinerii de azi?

Ce părere aveți? Sunt dificultățile cu care se confruntă tinerii de azi mai mari decât cele ale tinerilor din trecut? Dacă răspunsul vostru este „nu“, probabil credeți că tinerii de azi sunt cea mai fericită generație de tineri din istorie.

Datorită progreselor medicale înregistrate în multe țări, unele boli nu mai fac ravagii în rândul tinerilor. Progresele tehnologice au pus în mâinile lor aparatură electronică și jucării la care generațiile precedente doar visau. Iar dezvoltarea economică a scos milioane de familii din sărăcie. În prezent, nenumărați părinți muncesc din greu pentru a le asigura copiilor lor condițiile de trai și instruirea de care ei nu au avut parte. Deși tinerii de azi se bucură de multe avantaje, ei se confruntă cu dificultăți mult mai mari decât cele ale tinerilor din trecut. Un motiv ar fi că omenirea traversează o perioadă numită de mulți: ‘încheierea acestui sistem’.